

มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech
: กรณีศึกษา Peer-to-Peer Lending

นางสาวสุชาดา เมี่ยมิ่ง

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the individual study authors' files submitted through the faculty.

บทคัดย่อ

เอกัตศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหามาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย ด้วยวิธีการศึกษาและวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ เกี่ยวกับความเป็นมา ขั้นตอนและกระบวนการของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending มาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งปัญหา ข้อจำกัด และผลกระทบของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในด้านคุณลักษณะของธุรกิจ และในด้านการบังคับใช้กฎหมายและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในปัจจุบันของประเทศไทยที่มีต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ศึกษารวบรวมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยการเปรียบเทียบระหว่างมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา กับกฎหมายและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในปัจจุบันของประเทศไทย เพื่อหามาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ซึ่งจะสามารถใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการช่วยลด หรือ บรรเทาปัญหาข้อจำกัด และผลกระทบของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ได้

จากผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจ Fintech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกิจแตกต่างจากการให้กู้ยืม โดยสถาบันการเงินปกติ กล่าวคือ บริษัทที่ดำเนินธุรกิจดังกล่าวจะไม่ใช้เงินทุนของตัวเองในการปล่อยกู้ แต่จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางเพื่อเชื่อมโยงระหว่างผู้ขอกู้และผู้ให้กู้ (นักลงทุน) ทำให้ผู้ขอกู้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย และสะดวกมากขึ้น เช่นเดียวกับนักลงทุนที่มีทางเลือกในการลงทุนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ธุรกิจดังกล่าวเป็นที่ได้รับความนิยมจากหลายประเทศ แต่สำหรับประเทศไทย ยังไม่มีการอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจ ในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากอยู่ระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาหาแนวทางในการกำกับดูแลธุรกิจนี้ ซึ่งหากไม่มีแนวทางในการกำกับดูแลอาจส่งผลกระทบต่อภาพรวมของระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยอาจเกิดหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นจากการกู้ยืม รวมถึงธุรกรรมทางการเงินที่ต้องสงสัย เช่น การฟอกเงิน เป็นต้น เมื่อธุรกิจ Fintech แบบ Peer-to-Peer Lending ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการควบคุมธุรกิจนี้ จึงอาจทำให้เกิดช่องว่างในการดำเนินธุรกิจ Fintech แบบ Peer-to-Peer Lending ได้

โดยผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจ Fintech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศแรกๆที่อนุญาตให้มีการจัดตั้งให้ดำเนินธุรกิจดังกล่าวได้ ได้มีการจัดประชุมร่วมกันของหลายๆหน่วยงาน เพื่อหามาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจ Fintech

แบบ Peer-to-Peer Lending ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายปัจจุบันของประเทศไทยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้เสนอ 3 มาตรการ คือ 1.มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการทำธุรกิจ Fintech แบบ Peer-to-Peer Lending 2.มาตรการทางแพ่ง และ 3.มาตรการทางอาญา ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่จะรองรับนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแลโดยเฉพาะ เพื่อช่วยสร้างความมั่นใจและช่วยคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินธุรกิจ Fintech แบบ Peer-to-Peer Lending

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาระดับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์และความเมตตาเป็นอย่างสูงจากท่านศาสตราจารย์พิเศษไพฑูริย์ คงสมบูรณ์ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดการทำเอกัตศึกษา ตั้งแต่การศึกษาค้นคว้า การเขียนงานวิจัย ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้เอกัตศึกษาระดับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านกฎหมายและทางด้านต่างๆ จนทำให้ผู้เขียนสามารถนำมาใช้ในการทำเอกัตศึกษาระดับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ได้ มา ณ ที่นี้ ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และผู้บังคับบัญชา ตลอดจนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษจุลสิงห์ วสันตสิงห์ , รองศาสตราจารย์ ดร.รวี ลงกานี , คุณอรชรรัตน์ นิตินัน , คุณวีระชัย ภาคภูมิ และเพื่อนๆทุกคนซึ่งคอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ความช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้เขียนในทุกๆทางเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกัตศึกษาระดับนี้จะประโยชน์แก่ผู้สนใจหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่มากนักน้อย และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนต้องขอภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สุชาดา เมย์มิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2.วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3.สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4.ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.5.วิธีการดำเนินการศึกษา.....	4
1.6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	4
บทที่ 2 ความเป็นมาและขั้นตอนของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending.....	6
2.1.ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของสินเชื่อ.....	6
2.1.1.การแบ่งประเภทสินเชื่อตามระยะเวลา.....	7
2.1.2.การแบ่งประเภทสินเชื่อตามวัตถุประสงค์.....	7
2.1.3.การแบ่งประเภทสินเชื่อตามผู้ขอรับสินเชื่อ.....	8
2.1.4.การแบ่งประเภทสินเชื่อตามผู้ให้สินเชื่อ.....	8
2.1.5.การแบ่งประเภทสินเชื่อตามหลักประกัน.....	9
2.2.ต้นกำเนิดและความเป็นมาของธุรกิจ FinTech.....	9
แบบ Peer-to-Peer Lending	
2.3.รูปแบบและกระบวนการทำงานของธุรกิจ FinTech.....	11
แบบ Peer-to-Peer Lending	
2.3.1.รูปแบบ Matchmaker.....	12
2.3.2.รูปแบบ Credit Lender.....	13
2.3.3.รูปแบบ Notary Model.....	13
2.4.ประโยชน์และข้อจำกัดของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending.....	14

บทที่ 3 วิเคราะห์กฎหมายในประเทศไทย ที่ใช้ในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech.....	16
แบบ Peer-to-Peer Lending	
3.1.วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech.....	16
แบบ Peer-to-Peer Lending	
3.1.1.การบังคับใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	16
3.1.2.การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด.....	22
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550	
3.1.3.การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม.....	25
การฟอกเงิน พ.ศ. 2542	
3.1.4.การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการประกอบ.....	29
ธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545	
3.1.5.การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรม.....	32
ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544	
3.1.6.การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน.....	35
พ.ศ. 2560	
3.1.7.การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติห้ามเรียก.....	37
ดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560	
3.1.8.การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้.....	38
พ.ศ. 2558	
3.2. ปัญหาและผลกระทบการบังคับใช้กฎหมายปัจจุบันในประเทศไทย.....	41
ที่มีต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending	
3.2.1.ความเสี่ยงด้านเครดิตของแพลตฟอร์มและของผู้กู้.....	43
3.2.2.ความเสี่ยงด้านความเข้าใจของนักลงทุน.....	43
3.2.3.ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการของแพลตฟอร์ม.....	43
3.2.4.ความเสี่ยงด้านการฉ้อโกง การฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงิน.....	44
แก่การก่อการร้าย	
3.2.5.ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง.....	44
3.2.6.ความเสี่ยงด้านความเป็นธรรมในการประกอบธุรกิจด้านอื่นๆ.....	44

บทที่ 4 วิเคราะห์กฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ใช้กำกับดูแลธุรกิจ FinTech.....	45
แบบ Peer-to-Peer Lending	
4.1.กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค.....	46
4.1.1.State Usury Limitation : กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา.....	46
4.1.2.State Disclosure Requirements : กฎหมายการเปิดเผยสถานะการกู้.....	47
4.1.3.Truth in Lending Act : กฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล.....	50
4.1.4.Equal Credit Opportunity Act : กฎหมายว่าด้วยโอกาส.....	51
ที่เท่าเทียมกันในการได้รับสินเชื่อ	
4.1.5.Fair Credit Reporting Act : กฎหมายว่าด้วยการรายงาน.....	52
ข้อมูลเครดิตที่เป็นธรรม	
4.1.6.Fair Debt Collection Practices Act : กฎหมายว่าด้วยการติดตาม.....	54
ทวงหนี้	
4.1.7.Privacy and Data Security Laws : กฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล.....	55
4.1.8.The Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer.....	56
Protection Act	
4.2.กฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง.....	57
4.2.1.The Electronic Fund Transfer Act : กฎหมายว่าด้วยการ.....	57
โอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	
4.2.2.Electronic Signature in Global and National Commerce Act.....	59
: กฎหมายว่าด้วยการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างมลรัฐและ	
ระหว่างประเทศ	
4.2.3.Uniform Electronic Transactions Act : กฎหมายว่าด้วย.....	59
ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	
4.2.4.Bank Secrecy Act : กฎหมายว่าด้วยความลับของธนาคาร.....	60
4.3.ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	60
4.3.1.The Prosper Marketplace Model.....	62
4.3.2.The Lending Club Model.....	63

บทที่ 5 มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ในการกำกับดูแล.....	65
ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending	
5.1.มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับ.....	65
ดูแลการทำธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending	
5.1.1.หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล.....	65
5.1.2.การขออนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจ.....	72
5.1.3.การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจ.....	75
5.2.มาตรการทางแพ่ง.....	76
5.2.1.ความสมบูรณ์ของมูลหนี้.....	76
5.2.2.การเรียกผลประโยชน์ตอบแทน.....	78
5.2.3.การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	78
5.2.4.การติดตามทวงหนี้และการบังคับชำระหนี้ของผู้กู้.....	79
5.2.5.การชำระหนี้เงินกู้ทางอิเล็กทรอนิกส์.....	79
5.3.มาตรการทางอาญา.....	80
5.4.ผลกระทบจากมาตรการทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลธุรกิจ FinTech.....	80
แบบ Peer-to-Peer Lending	
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	82
6.1. บทสรุปการศึกษา.....	82
6.2. ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	92

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

FinTech¹ ย่อมาจาก Financial Technology หรือ เทคโนโลยีทางการเงิน โดย FinTech มักถูกนำมาใช้ในการเรียก บริษัท กลุ่มธุรกิจ หรือ กลุ่มผู้ประกอบการที่คิดค้นนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการให้บริการด้านการเงินและการลงทุน ให้มีความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเทคโนโลยีดังกล่าวเริ่มเข้ามามีบทบาทในฐานะบริการทางการเงิน เพื่อตอบสนองความต้องการในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเงินเมื่อปี 2551 (วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์)² FinTech มีด้วยกันหลายประเภท ได้แก่ Payments (การชำระเงิน) , Deposits and Lending (การรับฝากเงินและให้กู้) , Investment (การลงทุน) , Capital Raising (การระดมทุน) และ Capital Markets (ตลาดทุน) เป็นต้น และ Peer-to-Peer Lending ก็เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจ FinTech ในประเภท Deposits and Lending (การรับฝากเงินและให้กู้)

รูปแบบการประกอบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending นั้นมีหลายรูปแบบ และมีการปรับเปลี่ยนอยู่เรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดและกฎหมายที่ควบคุมดูแลธุรกิจดังกล่าวในแต่ละประเทศ โดยทั่วไปแล้ว Peer-to-Peer Lending³ หมายถึง การกู้ยืมเงินที่ผู้กู้สามารถกู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ (นักลงทุน) โดยตรงผ่านระบบออนไลน์แพลตฟอร์ม (เช่น เว็บไซต์ หรือ แอปพลิเคชันบนมือถือ) ผู้กู้และผู้ให้กู้อาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้และผู้ให้กู้ไม่จำเป็นต้องเป็นสถาบันการเงิน การกู้ยืมเงินแบบนี้สามารถเกิดขึ้นได้โดยผ่านขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากโดยนักลงทุนสามารถเลือกที่จะให้กู้กับผู้ที่ต้องการกู้เงินรายใดก็ได้ที่มาเสนอขอกู้ผ่านแพลตฟอร์มหรือบางครั้งนักลงทุนก็เพียงแต่กำหนดค่าการลงทุนไว้แล้วแพลตฟอร์มก็จะเลือกผู้กู้รายที่ตรงกับความต้องการของนักลงทุนให้โดยอัตโนมัติ ผู้ที่เกี่ยวข้องหลักในธุรกิจ Peer-to-Peer Lending คือ ผู้ให้กู้ (นักลงทุน) , ผู้กู้ และ ผู้ดำเนินการจัดการแพลตฟอร์ม

¹ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, Fintech...เทคโนโลยีทางการเงินในโลกยุคดิจิทัลและประโยชน์สำหรับนักลงทุนยุคใหม่ [ออนไลน์], 2559.แหล่งที่มา https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1456398364860.pdf

² Posttoday, เทคโนโลยีการเงิน 'ฟินเทค' เสริมทัพธุรกิจสตาร์ทอัพ [ออนไลน์], 8 ธันวาคม 2558.แหล่งที่มา <https://www.posttoday.com/it/403787>

³ สุปวีร์ รัตนจิตต์ดำรง ฝ่ายกำกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, นวัตกรรมใหม่ของการกู้ยืม [ออนไลน์], 18 สิงหาคม 2558. แหล่งที่มา <https://gmlive.com>

มีความเชื่อว่าธุรกิจ Peer-to-Peer Lending จะมีส่วนช่วยส่งเสริมในธุรกิจ SMEs ในด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมถึงช่วยส่งเสริมช่องทางการลงทุนที่หลากหลาย โดยธุรกิจ Peer-to-Peer Lending ในต่างประเทศมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีหลายประเทศมีการออกกฎหมายเพื่อรองรับธุรกิจดังกล่าว สำหรับประเทศไทยมีผู้สนใจธุรกิจนี้จำนวนมาก ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องพิจารณาเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจนี้ เนื่องจากมีเรื่องของการร่วมกันให้กู้โดยประชาชน หลักเกณฑ์ที่มีอยู่อาจไม่สามารถปรับใช้ได้เสียทีเดียว เช่น ความเสี่ยงด้านเครดิตของแพลตฟอร์มและของผู้กู้ , ความเสี่ยงด้านความเข้าใจของนักลงทุน , ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการของแพลตฟอร์ม , ความเสี่ยงด้านการฉ้อโกง การฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย , ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และ ความเป็นธรรมในการประกอบธุรกิจด้านอื่นๆ เป็นต้น

โดยที่ผ่านมามีแต่ละประเทศมีการควบคุมธุรกิจ Peer-to-Peer Lending แตกต่างกันไป บางประเทศไม่มีการควบคุมธุรกิจนี้โดยเฉพาะ บางประเทศควบคุมเฉพาะแพลตฟอร์มโดยกำหนดให้ต้องมาจดทะเบียนหรือขออนุญาตกับหน่วยงานที่กำกับดูแล บางประเทศควบคุมแพลตฟอร์มเสมือนธนาคาร บางประเทศแพลตฟอร์มต้องขออนุญาตการออกและเสนอขายหลักทรัพย์และบางประเทศยังไม่รับรองการทำ Peer-to-Peer Lending ซึ่งจากการที่มาตรการในการควบคุมของบางประเทศไม่ชัดเจน จึงก่อให้เกิดปัญหาดังตัวอย่างในประเทศจีนโดย Ezubao⁴ ซึ่งตั้งตนเองเป็นแพลตฟอร์ม Peer-to-Peer Lending ได้มีการหลอกลวงเงินจากประชาชนในลักษณะ Ponzi Scheme (คล้ายๆ แชร์ลูกโซ่) โดยมีผู้เสียหายถึง 900,000 คน และความเสียหายถึง 7,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในประเทศสวีเดนมีแพลตฟอร์มชื่อ TrustBuddy⁵ เข้าสู่กระบวนการล้มละลายและถูก Delist จากตลาดหลักทรัพย์ หลังจากมีการประพาดพิดมิดร้ายแรงในบริษัทซึ่งทำให้สูญเสียเงินของนักลงทุนไปจำนวนมาก

ดังนั้น จึงเป็นที่มาในการจัดทำเอกัตศึกษาฉบับนี้ โดยศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาผลกระทบและมาตรการการกำกับดูแลในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศแรกของโลกที่อนุญาตให้มีการดำเนินธุรกิจ Fintech แบบ Peer-to-Peer Lending และมีบริษัท Lending Club ซึ่งเป็นบริษัท Peer-to-Peer Lending รายใหญ่ที่สุดในโลกจัดตั้งอยู่ เพื่อหามาตรการทางกฎหมายและแนวทางการกำกับดูแลที่เหมาะสมและรองรับธุรกิจ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย ซึ่งทำให้ธุรกิจ Peer-to-Peer Lending มีมาตรการทางกฎหมายและกลไกที่ใช้กำกับดูแล เพื่อสร้าง

⁴ Digital Ventures, Finch in China-บทบาทผู้นำด้าน FinTech ของจีน และการขับเคลื่อนจากบริษัทยักษ์ใหญ่ที่ไม่ใช่ธนาคาร [ออนไลน์], 27 ตุลาคม 2560. แหล่งที่มา <http://dv.co.th/blog-th/fintech-china/>

⁵ วิวรรณ ธาราหรือโชติ, การให้กู้ยืมแบบ P2P [ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2559. แหล่งที่มา <http://www.thaiivi.org/>

ความมั่นใจและช่วยคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินธุรกิจรวมทั้งช่วยรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ

1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกากับกฎหมายปัจจุบันของประเทศไทย

1.2.2. เพื่อศึกษาความเป็นมาและรูปแบบการดำเนินธุรกิจรวมถึงศึกษาปัญหาและผลกระทบของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

1.2.3. เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาคือข้อจำกัดและผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในปัจจุบันของประเทศไทยที่มีต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

1.2.4. เพื่อวิเคราะห์หามาตรการทางกฎหมาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลที่เหมาะสม สอดคล้องและรองรับต่อรูปแบบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

1.3. สมมติฐานของการศึกษา

ประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายไม่เพียงพอในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ทำให้เกิดปัญหาการปล่อยสินเชื่อที่ไม่มีคุณภาพ จึงควรออกมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการกำกับดูแลให้รัดกุม เพื่อคุ้มครองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินธุรกิจ

1.4. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาเกี่ยวกับมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา และการบังคับใช้กฎหมายปัจจุบันในประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง

- มาตรการในการกำกับดูแลในประเทศสหรัฐอเมริกา
- กฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
3. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
4. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545
5. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544
6. พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560
7. พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560
8. พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

โดยจะนำข้อมูลที่รวบรวมมาศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบ และหาความเหมือนความแตกต่างของกฎหมายและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในปัจจุบันของประเทศไทยที่ยังไม่รองรับต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending รวมทั้งศึกษาข้อดีและข้อเสียของมาตรการในการกำกับดูแลในประเทศสหรัฐอเมริกาและนำมาใช้เป็นแนวความคิดเพื่อหามาตรการทางกฎหมายและใช้เป็นแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ให้เหมาะสมต่อไป

1.5. วิธีการดำเนินการศึกษา

1.5.1. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสารชั้นต้น เช่น กฎหมาย , ระเบียบ , ข้อบังคับ เป็นต้น และเอกสารลำดับรอง เช่น ตำรา , บทความ , รายงานการวิจัย เป็นต้น

1.5.2. รวบรวมข้อมูลและเรียบเรียง มาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา และ กฎหมายปัจจุบันในประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อหามาตรการทางกฎหมายที่ใช้เป็นแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ต่อไป

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.6.1. ทำให้ทราบถึงมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา และ กฎหมายในปัจจุบันของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

1.6.2. ทำให้ทราบถึงความขึ้นมา และรูปแบบวิธีการทำธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending รวมทั้งศึกษาทั้งปัญหาผลกระทบ จากลักษณะของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

1.6.3. ทำให้ทราบถึงแนวทางที่สามารถบรรเทา ปัญหา และผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในปัจจุบันของประเทศไทย

1.6.4. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลที่เหมาะสม รองรับการค้าเงินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

บทที่ 2

ความเป็นมาและขั้นตอนของ ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

จากบทที่ 1 ซึ่งได้นำเสนอในเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาและความเสี่ยงของการดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจ FinTech ในประเภท Deposits and Lending (การรับฝากเงินและให้กู้) ในบทนี้จึงเป็นการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ , ความเป็นมาและขั้นตอนการดำเนินธุรกิจ , ขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจตลอดจนอธิบายถึงประโยชน์และข้อจำกัดของการดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

2.1. ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของสินเชื่อ

สินเชื่อ⁶ (Credit) หมายถึง การได้มาซึ่งสิ่งมีค่า โดยแลกกับคำมั่นสัญญาว่าจะชำระคืนทันทีที่ต้องการ หรือในอนาคตที่กำหนดแน่นอน ซึ่งปัจจุบันอาจจะมีการกำหนดความหมายได้หลายอย่าง แต่สามารถสรุปสาระสำคัญสำหรับความหมายของสินเชื่อได้ว่า เป็นความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการที่จะให้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาการชำระคืนในอนาคต

เมื่อกล่าวได้ว่าสินเชื่อ ก็คือ สัญญาระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ก็ย่อมก่อให้เกิด “หนี้” หรือ “สิทธิเรียกร้อง” ระหว่างกัน ดังนั้น สินเชื่อและหนี้จึงเป็นคำเดียวกัน แต่มองคนละด้าน คือ ถ้ามองในด้านของผู้ที่คาดว่าจะได้รับของมีค่าคืนในอนาคต สัญญานี้ก็คือสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ ถ้ามองในด้านของผู้ที่จะต้องชำระหนี้คืนในอนาคต สัญญานี้ก็คือหนี้

⁶ ขรยา จิตต์ธรรมวงศ์, “ข้อสัญญาและแนวปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม : ศึกษากรณีสัญญาและแนวปฏิบัติระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจให้สินเชื่อเงินด่วนโดยเอกชนซึ่งไม่ใช่สถาบันการเงินกับผู้ขอสินเชื่อ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 34

สินเชื่อบางประเภท⁷ประเภทแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ว่าต้องการเน้นที่เรื่องใด หรือใช้เพื่อประโยชน์อะไร ดังสรุปได้ดังนี้.-

2.1.1. การแบ่งประเภทสินเชื่อตามระยะเวลา

2.1.1.1.สินเชื่อระยะสั้น คือ สินเชื่อที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี เช่น สินเชื่อบัตรเครดิต สินเชื่อการค้า เครื่องมือสินเชื่อประเภทนี้ เช่น ตั๋วเงินคลัง (Treasury Bills) และตราสารพาณิชย์ (Commercial Papers) เป็นต้น

2.1.1.2.สินเชื่อระยะกลาง คือ สินเชื่อที่มีอายุระหว่าง 1-5 ปี เช่น การผ่อนส่งการซื้อสินค้าคงทน เป็นต้น

2.1.1.3.สินเชื่อระยะยาว คือ สินเชื่อที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป โดยทั่วไปเป็นการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ใช้เงินจำนวนมาก หรือเป็นการบริโภคสินค้าคงทนที่มีมูลค่าสูงมากเช่น บ้านและที่ดิน เป็นต้น

2.1.2. การแบ่งประเภทของสินเชื่อตามวัตถุประสงค์

2.1.2.1.สินเชื่อเพื่อการบริโภค หมายถึง สินเชื่อที่ให้กับบุคคล เพื่อประโยชน์ในการนำมาบริโภค สินเชื่อประเภทนี้อาจเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ เช่น การเปิดบัญชีไว้กับร้านอาหาร เมื่อถึงสิ้นเดือนจึงชำระครั้งเดียว การผ่อนส่งจากการซื้อสินค้าโดยเฉพาะสินค้าคงทน เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ รถยนต์ เป็นต้น นอกจากนี้สินเชื่อจากบัตรเครดิตก็เป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภคเช่นกัน

2.1.2.2.สินเชื่อเพื่อการลงทุน อาจเป็นสินเชื่อเพื่อการจัดหาปัจจัยการผลิตหรือสินทรัพย์ถาวร ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินการผลิตไม่ว่าจะเป็นในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริการ สินเชื่อประเภทนี้มักเป็นสินเชื่อระยะยาวอาจอยู่ในรูปของการออกหุ้นกู้ หรือสินเชื่อจากสถาบันการเงิน

2.1.2.3.สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์หรือสินเชื่อการค้า โดยทั่วไปเป็นสินเชื่อเพื่อการซื้อขายสินค้าประเภทวัตถุดิบ หรือการซื้อสินค้ามาจำหน่ายต่อ เป็นการรับสินค้ามาก่อน แล้วค่อย

⁷ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, เศรษฐศาสตร์น่ารู้. ประเภทของสินเชื่อ [ออนไลน์], 9 สิงหาคม 2548. แหล่งที่มา <http://www.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO29.htm>

ชำระค่าสินค้าภายหลังโดยทั่วไปจะเป็นสินเชื่อระยะสั้น เช่น 30-60 วัน เป็นสินเชื่อที่ช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้แก่การทำธุรกิจ ทั้งนี้รวมไปถึงการออก Letter of Credit เพื่อใช้เป็นเครื่องป้องกันความเสี่ยงในการชำระค่าสินค้าจากการซื้อขายระหว่างประเทศด้วย

2.1.3. การแบ่งประเภทสินเชื่อตามผู้ขอรับสินเชื่อ

2.1.3.1.สินเชื่อสำหรับบุคคล มักเป็นสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค เช่น สินเชื่อบัตรเครดิต เป็นต้น

2.1.3.2.สินเชื่อสำหรับธุรกิจ เป็นสินเชื่อสำหรับกิจการห้างร้านไม่ว่าจะนำไปใช้เพื่อลงทุนเพื่อการผลิตหรือเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน

2.1.3.3.สินเชื่อสำหรับรัฐบาล ในยามที่รัฐบาลมีรายได้ไม่เพียงพอแก่รายจ่ายหน่วยงานภาครัฐจึงมีความจำเป็นต้องกู้เงินซึ่งอาจอยู่ในรูปของตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ และพันธบัตรรัฐบาลรูปแบบต่าง ๆ เช่น พันธบัตรเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ และพันธบัตรออมทรัพย์ เป็นต้น

2.1.4. การแบ่งประเภทสินเชื่อตามผู้ให้สินเชื่อ

2.1.4.1.บุคคลเป็นผู้ให้ เช่น การให้กู้ยืมในหมู่คนรู้จักญาติพี่น้องหรือการปล่อยกู้นอกระบบ เป็นต้น

2.1.4.2.สถาบันการเงินเป็นผู้ให้ซึ่งสถาบันการเงินก็มีหลายประเภทและอาจตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น เงื่อนไขและประเภทของวัตถุประสงค์ของการให้สินเชื่อก็อาจแตกต่างกันไป สถาบันการเงินเหล่านี้ยกตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารอิสลามและสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

2.1.4.3.หน่วยงานอื่นๆเป็นผู้ให้ เช่น มูลนิธิ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร หน่วยงานการกุศล และกองทุนต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

2.1.5. การแบ่งประเภทสินเชื่อตามหลักประกัน

2.1.5.1.สินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน สินเชื่อประเภทนี้อาศัยความน่าเชื่อถือที่เที่ยงตรง และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้เป็นเครื่องพิจารณาการให้สินเชื่อ สินเชื่อประเภทนี้จึงมีความเสี่ยงสูงเพราะไม่มีหลักประกันให้แก่ผู้ให้กู้ในกรณีที่เกิดการผิดสัญญาขึ้น

2.1.5.2.สินเชื่อที่มีหลักประกัน สินเชื่อประเภทนี้มีความเสี่ยงต่ำกว่าเนื่องจากผู้กู้มีหลักประกันแก่ผู้ให้กู้เพื่อชดเชยความเสียหายหากเกิดการผิดสัญญาขึ้น โดยหลักประกันดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของอสังหาริมทรัพย์ เช่น การจำนองที่ดิน สงหาริมทรัพย์ เช่น พันธบัตร ทองคำ หรืออยู่ในรูปของการค้ำประกันจากบุคคลหรือสถาบันการเงิน (อ่าววัล) ก็ได้

2.2. ต้นกำเนิดและความเป็นมาของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

จากการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending นั้น พบว่าเริ่มเข้ามามีบทบาทในฐานะบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักธุรกิจในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเงินเมื่อปี 2551 หรือ วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ โดยจุดเริ่มต้นจากวิกฤตดังกล่าวที่ทำให้พนักงานธนาคารจำนวนหนึ่งถูกปลดจากงาน แต่หนึ่งในพนักงานกลุ่มนั้นมีความคิดว่าผลิตภัณฑ์ทางการเงินของธนาคารยังสามารถพัฒนาและเติบโตได้อีก จึงมีการรวมกลุ่มนักออกแบบแอปพลิเคชันและกลุ่มผู้มีความรู้ด้านการเงิน คิดค้นนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการเงินขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันทั่วโลกมีธุรกิจ FinTech กว่า 1,000 แห่ง ในหลายประเทศ มูลค่าการลงทุนปี 2015 เท่ากับ 3.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และเติบโตขึ้น เท่ากับ 12.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อปี 2016 จนข้อมูลล่าสุดในปี 2017 มูลค่าการลงทุนอยู่ที่ 60 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ⁸

ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending⁹ เป็นนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ที่กำลังประสบความสำเร็จโดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นแนวคิดปฏิวัติรูปแบบการลงทุนและสินเชื่อของสถาบันการเงิน มาเป็นการทำธุรกรรมผ่านระบบออนไลน์ โดยในลักษณะนี้ ผู้กู้สามารถรับดอกเบี้ยสินเชื่อที่ถูกลงกว่า และผู้ให้กู้มีโอกาสที่จะ

⁸ Digital Ventures, FinTech 2018 - เทรนด์เทคโนโลยีแห่งโลกการเงินปีหน้าจะเป็นอย่างไร? [ออนไลน์], 31 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา <http://dv.co.th/blog-th/fintech-trends-2018/>

⁹ Medium, มารู้อีกกับ Peer-to-Peer Lending กันเถอะ [ออนไลน์], 6 กรกฎาคม 2559. แหล่งที่มา <https://medium.com/@ioupzp>

ลงทุนในหลักทรัพย์ชนิดใหม่ที่สามารถให้อัตราผลตอบแทนที่สม่ำเสมอและมากกว่าผลิตภัณฑ์ทางการเงินทั่วไป ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว Peer-to-Peer Lending มีรูปแบบคล้ายกับการปล่อยกู้ในบุคคลธรรมดา แต่การกระทำแบบนี้โดยส่วนมากจะกระทำระหว่างคนรู้จักกัน ซึ่งมีความไว้วางใจเป็นประกัน หากมองในภาพที่กว้างขึ้น การปล่อยกู้ให้บุคคลจำนวนมาก จึงเป็นเรื่องยาก เพราะเหตุนี้จึงทำให้เกิดบริษัท Peer-to-Peer Lending ที่ประสบความสำเร็จมากในสหรัฐอเมริกา เช่น Lending Club หรือ Prosper เข้ามาทำธุรกิจ โดยที่บริษัทดังกล่าว มีหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ (นักลงทุน) โดยมีหน้าที่หลักๆ คือ คัดกรองเครดิตของผู้กู้ เพื่อให้ผู้ปล่อยกู้มั่นใจว่าได้ปล่อยกู้กับคนที่มีเครดิตที่ดี , ช่วยเป็นตัวกลางในการทำสัญญาเงินกู้ และ บริการเก็บเงิน และ ติดตามหนี้

ปัจจุบัน ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ผ่านมา 2 ช่วงหลักของการดำเนินกิจการ¹⁰ คือ

(1) Quiet Period คือ ช่วงระหว่างปี 2551-2552 บริษัทไม่มีการออกสินเชื่อเพิ่ม เพราะไม่มีการระดมทุนหรือการลงทุนจากผู้ให้กู้ เนื่องจาก Securities and Exchange Commission (SEC) หรือ กต.ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้สั่งระงับการออกสินเชื่อชนิดนี้ และให้ผู้ประกอบการนำสินเชื่อทั้งหมดมาลงทะเบียนเป็นหลักทรัพย์ โดยที่ปัจจุบัน สินเชื่อชนิดดังกล่าวออกมาในรูปแบบหลักทรัพย์ที่ลงทะเบียนกับ SEC

(2) Peer-to-Peer 2.0 คือ หลังจากช่วง Quiet Period บริษัทอย่าง Prosper และ Lending Club ให้ความสนใจกับการบริหารความเสี่ยงมากขึ้น เห็นได้จากการที่จำนวนหนี้เสียของสินเชื่อที่ออกหลังจากช่วง Quiet Period นั้นลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในช่วงปี 2549-2550 นั้น สินเชื่อของ Prosper และ Lending Club มีหนี้เสียเป็นสัดส่วนประมาณ 40% และ 24% ตามลำดับ ปัจจุบันหนี้เสียของทั้งสองบริษัทต่ำลงมากโดยมีอัตราหนี้เสียอยู่ที่ประมาณ 4% ซึ่งทำให้เป็นทางเลือกของการลงทุนที่น่าสนใจ

¹⁰ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 9

2.3. รูปแบบและกระบวนการทำงานของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

รูปแบบการประกอบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending นั้นมีหลากหลายรูปแบบและมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ ขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาด และกฎหมายที่ควบคุมดูแลธุรกิจดังกล่าวในแต่ละประเทศ โดยทั่วไปแล้วธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending¹¹ หมายถึง การกู้ยืมเงินที่ผู้กู้สามารถกู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ (นักลงทุน) โดยตรงผ่านระบบออนไลน์แพลตฟอร์ม (เช่น เว็บไซต์ หรือ แอปพลิเคชันบนมือถือ) ผู้กู้และผู้ให้กู้อาจเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ก็ได้ และผู้ให้กู้ไม่จำเป็นต้องเป็นสถาบันการเงิน

การกู้ยืมเงินแบบนี้สามารถเกิดขึ้นได้โดยผ่านขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก โดยผู้ให้กู้สามารถเลือกที่จะให้กู้กับผู้ที่ต้องการกู้เงินรายใดก็ได้ที่มาเสนอขอผู้ผ่านแพลตฟอร์ม หรือ บางครั้งผู้ให้กู้ก็เพียงแต่กำหนดค่าการลงทุนไว้แล้วแพลตฟอร์มก็จะเลือกผู้กู้รายที่ตรงกับความต้องการของผู้ให้กู้ ให้โดยอัตโนมัติ ผู้ที่เกี่ยวข้องหลักใน ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending¹² ได้แก่

(1) ผู้ให้กู้ (นักลงทุน) มีหลายประเภทโดยแพลตฟอร์มส่วนใหญ่มักมุ่งเน้นกลุ่มนักลงทุนรายย่อย โดยผู้ให้กู้จะได้รับผลตอบแทน เป็นดอกเบี้ยที่โดยทั่วไปอาจจะดีกว่าดอกเบี้ยเงินฝาก หรือ การลงทุนประเภทอื่นบางประเภท

(2) ผู้กู้ ซึ่งจะได้เงินไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ หรือ เพื่อประกอบธุรกิจ ในอัตราดอกเบี้ยที่อาจจะถูกกว่าการกู้เงินจากสถาบันการเงิน แต่ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น คะแนนเครดิต, จำนวนเงินที่กู้, ระยะเวลาที่กู้ เป็นต้น หรือ อาจเป็นทางเลือกแหล่งเงินทุนกรณีที่ผู้กู้ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้จากสถาบันการเงินก็ได้

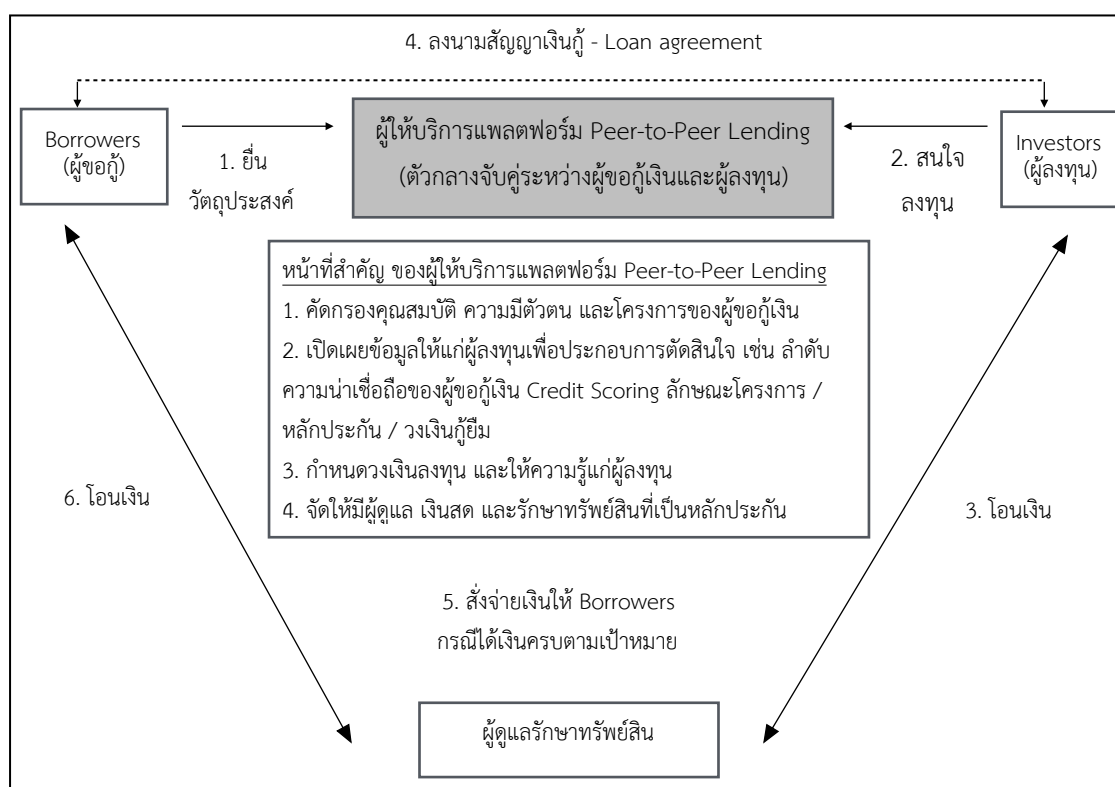
(3) ผู้ดำเนินการจัดการแพลตฟอร์ม ที่ให้ผู้กู้และผู้ให้กู้ได้มาเจอกันทำหน้าที่ตรวจสอบตัวตนและเครดิตของผู้กู้และคัดผู้กู้ที่ไม่มีคุณสมบัติออก วิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตกำหนดดอกเบี้ยรวบรวมเงินกู้และส่งมอบให้ผู้กู้และรวบรวมดอกเบี้ยและเงินชำระคืนเงินกู้และส่งมอบให้ผู้ให้กู้ โดยแพลตฟอร์มมักจะได้อำนาจ Origination Fee จากผู้กู้ และได้ค่าบริการ Servicing Fee จากผู้ให้กู้เป็นค่าดำเนินการจัดการเงินกู้เหล่านั้น

¹¹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3

¹² ศ.(พิเศษ) กิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์ และ กุลรัตน์ ผ่องสถาพร, “กฎหมาย Fintech ตอน P2P Lending,” การเงินการธนาคาร, (กรุงเทพฯ: บริษัท อินเทอร์เน็ตเซชั่นแนล วินเทจ จำกัด ,2559), หน้า 205-207.

รูปแบบและกระบวนการทำงานของธุรกรรมทางการเงิน แบบ Peer-to-Peer Lending มีรูปแบบและกระบวนการที่สำคัญ¹³ ดังนี้.-

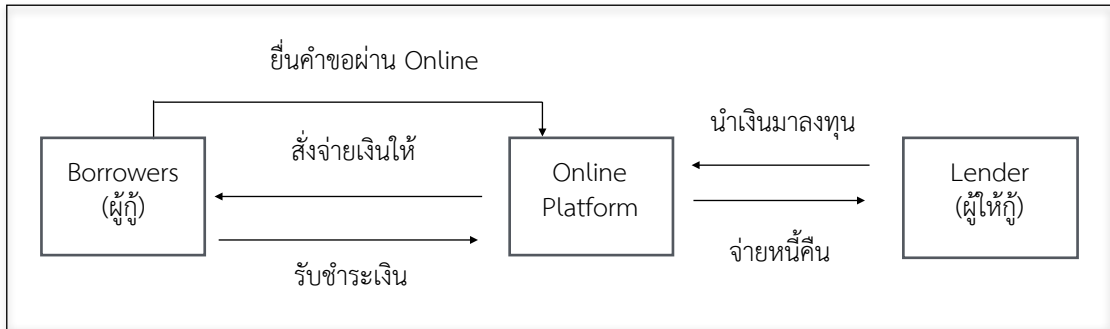
2.3.1. รูปแบบ Matchmaker คือ การให้บริการสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคลผ่านระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม Peer-to-Peer Lending ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจับคู่ระหว่างผู้กู้และผู้ลงทุนในลักษณะที่เป็นช่องทางสนับสนุนและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมเท่านั้น โดยที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม Peer-to-Peer Lending จะไม่เป็นผู้กู้ หรือ ผู้ลงทุนเอง

รูปภาพแสดงรูปแบบและขั้นตอนการทำงานรูปแบบ Matchmaker

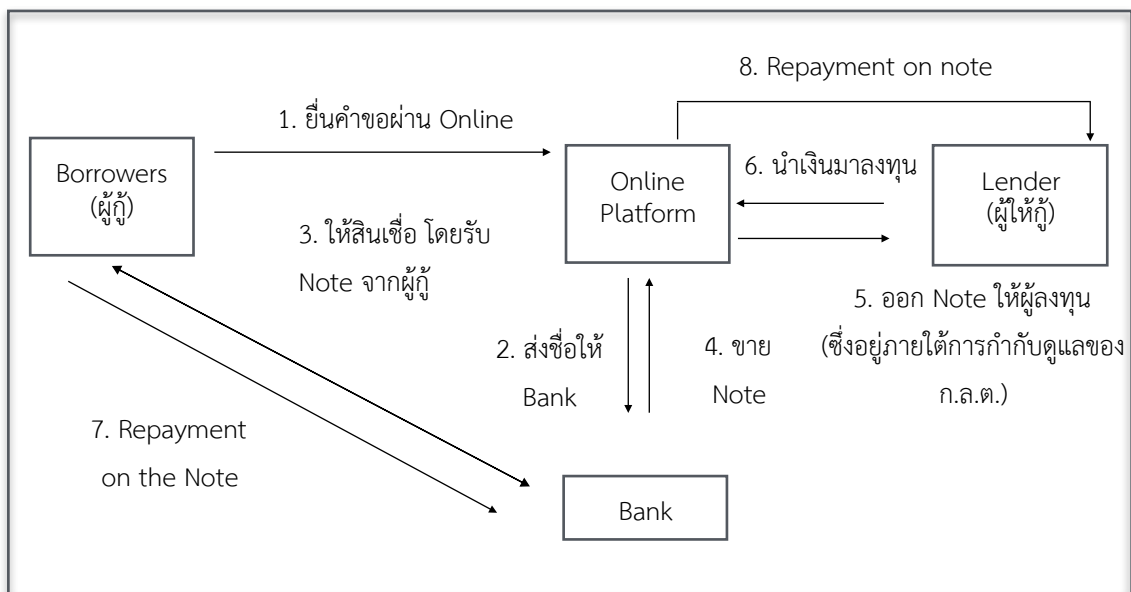
¹³ อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 3

2.3.2. รูปแบบ Credit Lender คือ การให้บริการสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคลผ่านระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม Peer-to-Peer Lending ทำหน้าที่เป็นผู้รับเงินลงทุนจากผู้ลงทุนและเป็นผู้ให้สินเชื่อแก่ผู้กู้

รูปภาพแสดงรูปแบบและขั้นตอนการทำงานรูปแบบ Credit Lender

2.3.3. รูปแบบ Notary Model คือ การให้บริการสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคลผ่านระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม Peer-to-Peer Lending จะทำธุรกิจ ในลักษณะที่เป็น Partner กับ ธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารพาณิชย์จะเป็นผู้ให้สินเชื่อและผู้กู้จะทำสัญญา Promissory Note (P/N) กับ ธนาคารพาณิชย์นั้น จากนั้นผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม Peer-to-Peer Lending จะซื้อ P/N จากธนาคารพาณิชย์และนำมาขายต่อให้กับนักลงทุน ดังนั้นความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระของผู้กู้จะถูกส่งผ่านให้ผู้ลงทุน

รูปภาพแสดงรูปแบบและขั้นตอนการทำงานรูปแบบ Notary Model

2.4. ประโยชน์และข้อจำกัดของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

สำหรับประโยชน์ของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ซึ่งเป็นธุรกรรมสินเชื่อระหว่างบุคคล (ผู้กู้) และ บุคคล (ผู้ให้กู้) ผ่านระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นช่องทางเพื่อช่วยสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ที่ต้องการขอกู้ยืมเงินและช่วยเพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้กับผู้ลงทุน อีกทั้ง ยังช่วยให้ผู้บริโภคมเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่าย สะดวก ทุกที่ และทุกเวลา (Anytime , Anywhere) แต่อย่างไรก็ดีทุกอย่างย่อมมีข้อจำกัด เนื่องจากธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกรรมที่มีเรื่องของการร่วมกันให้กู้โดยประชาชนทำให้หลักเกณฑ์ที่มีอยู่อาจไม่สามารถปรับใช้ได้เป็นเหตุให้เกิดช่องว่างสำหรับกลุ่มที่ทำธุรกิจผิดกฎหมายใช้เป็นช่องทางในการกระทำความผิด เนื่องจากข้อมูลในการทำธุรกรรมทั้งผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ (นักลงทุน) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลรวมทั้งเกณฑ์การพิจารณาที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้

สรุปประโยชน์และข้อจำกัดของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

สาเหตุ	ประโยชน์	ข้อจำกัด
1. การทำธุรกรรมต้องผ่านอินเทอร์เน็ตเท่านั้น	<ul style="list-style-type: none"> เกิดความสะดวกในการใช้บริการและสามารถทำธุรกรรมเมื่อไหร่ก็ได้เมื่อต้องการตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปธนาคารเพื่อขอสินเชื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ อาจแอบลักลอบจารกรรมข้อมูลส่วนตัวทางการเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์
2. ระบบการทำธุรกรรมแบบ Peer-to-Peer	<ul style="list-style-type: none"> ในมุมมองผู้กู้ เสียดอกเบี้ยและ ค่าธรรมเนียมที่ถูกกว่า ในมุมมองผู้ให้กู้ ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น เมื่อเทียบกับการลงทุนประเภทอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีการควบคุมจากหน่วยงานใดๆ เช่น การคุ้มครองเงินฝาก เป็นต้น

สาเหตุ	ประโยชน์	ข้อจำกัด
<p>3. การกู้เงินแบบ Peer-to-Peer Lending สามารถกำหนดผลตอบแทนจากการให้กู้ยืมได้ตามอัตราความเสี่ยงของผู้กู้ High Risk High Return</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้ที่ต้องการเงินสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย • ผู้ที่ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนสามารถกำหนดอัตราผลตอบแทนที่ต้องการได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 วางหลักไว้ว่า “ห้ามมิให้เรียกดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้า ต่อปี” • ดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดย่อมตกเป็นโมฆะ ผู้ให้กู้จะฟ้องเรียกร้องบังคับมิได้อีกทั้งมีโทษความผิดทางอาญา
<p>4. การตรวจสอบประวัติการเงิน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ทำให้ผู้ให้กู้สามารถวิเคราะห์และประเมิน Credit ของผู้กู้ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • หากกฎหมายมิได้บังคับให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดส่งข้อมูลเครดิต แก่ NCB จะส่งผลให้ผู้ให้กู้อย่างต่อเนื่อง เช่น สถาบันการเงิน ไม่สามารถตรวจพบธุรกรรมการกู้ยืมแบบ Peer-to-Peer Lending ได้เลย

บทที่ 3
วิเคราะห์กฎหมายในประเทศไทย
ที่ใช้ในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

3.1. วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

ปัจจุบันในต่างประเทศมีมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในหลายลักษณะ ดังนั้นในบทนี้จึงได้วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องตามลักษณะของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย ได้แก่

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
3. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
4. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545
5. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544
6. พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560
7. พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560
8. พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

โดยพิจารณาถึงความครอบคลุมในขอบเขตของการใช้กฎหมายในปัจจุบันของประเทศไทย ดังนี้-

3.1.1. การบังคับใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นการกู้ยืมโดยผ่านแพลตฟอร์มซึ่งตามหลักกฎหมายต้องอาศัย หลักอิสระทางแพ่งของคู่สัญญาในการแสดงเจตนาเสนอสนองตรงกัน

เมื่อพิจารณาถึงความครอบคลุมของขอบเขตในบทบัญญัติทางกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินตามหลักนิติกรรมสัญญา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์¹⁴ มีมาตราที่เกี่ยวข้องเพื่อการพิจารณาความครอบคลุมของขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้-

¹⁴ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ [ออนไลน์], 24 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา <http://www.lawreform.go.th/lawreform/images/th/legis/compe/th/law/9999/BB03-40-9999-UPDATE.htm>

หลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นิติกรรมและสัญญา

1. ความหมายของนิติกรรม ตามหลักในมาตรา 149¹⁵ วางหลักไว้ว่า การกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ต้องเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติกฎหมายใดๆ กระทำด้วยใจสมัคร ด้วยเจตนา ดังนั้น การเกิดนิติกรรมต้องเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย เกิดด้วยความสมัครใจ โดยมีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างบุคคลด้วยกัน เพื่อให้เกิด เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิเรียกร้องของตน

2. วัตถุประสงค์ในการทำนิติกรรม มีความสำคัญต่อผลของการเกิดนิติกรรม เนื่องจากตามหลักในมาตรา 150 หากวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นิติกรรมนั้นจะเป็นโมฆะ

3. ความสามารถของบุคคลในการทำนิติกรรมสัญญา โดยหลักทั่วไป บุคคลย่อมมีความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญา แต่มีข้อยกเว้น คือ บุคคลบางประเภท กฎหมายถือว่าไม่มีความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญา เช่น ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ และบุคคลล้มละลาย สำหรับผู้เยาว์จะทำนิติกรรมได้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม (ตามหลักในมาตรา 21) เว้นแต่นิติกรรมบางประเภทที่กฎหมายกำหนด (ตามหลักในมาตรา 22, 23, 24) ส่วนคนไร้ความสามารถต้องอยู่ในความอนุบาลของผู้อนุบาลซึ่งแต่งตั้งโดยศาล (ตามหลักในมาตรา 28 วรรคสอง) สำหรับคนเสมือนไร้ความสามารถทำนิติกรรมเองได้ยกเว้นแต่นิติกรรมบางอย่างตามมาตรา 34 จะทำได้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ เช่น สัญญา ซื้อขายที่ดิน เป็นต้น และบุคคลล้มละลายจะทำนิติกรรมใดไม่ได้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามคำสั่งศาลเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทน

4. นิติกรรมสัญญาต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กล่าวคือ การทำนิติกรรมสัญญาใดๆ บุคคลต้องมีความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาแล้ว จะต้องไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามของกฎหมายและต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย (ตามหลักในมาตรา 150) ถ้าฝ่าฝืนหลักดังกล่าว นิติกรรมสัญญานั้นก็เป็นโมฆะ คือใช้ไม่ได้ ไร้ผลบังคับโดยสิ้นเชิง

¹⁵ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 14

5. นิติกรรมสัญญาต้องทำตามแบบ กล่าวคือ ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติบังคับให้นิติกรรมสัญญาบางประเภทต้องทำตามแบบ ถ้าฝ่าฝืนไม่ทำตามแบบการนั้นเป็นโมฆะ ตามหลักในมาตรา 152 เช่น การกู้ยืมเงินเกินกว่าสองพันบาทขึ้นไปนั้น ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืม จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ และการนำสืบการใช้เงินในกรณีการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือจะนำสืบได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง หรือ เอกสารการกู้ยืมได้ถูกเวนคืนหรือได้แห่งเพิกถอนลงในเอกสารการกู้ยืมแล้ว (ตามหลักในมาตรา 653) เป็นต้น

6. หลักอิสระทางแพ่ง ตามหลักในมาตรา 151 ถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำนิติกรรม คือ คู่สัญญาสามารถทำหรือกำหนดให้แตกต่างกับบทบัญญัติของกฎหมายได้ หากไม่ขัดต่อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นิติกรรมนั้นมีผลสมบูรณ์ ไม่เป็นโมฆะ ดังนั้น คู่สัญญาสามารถตกลงกันกำหนดเงื่อนไขได้หลากหลาย แม้จะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากกฎหมายบัญญัติไว้ ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เงื่อนไขของนิติกรรมที่สร้างขึ้นจะมีผลผูกพันระหว่างคู่สัญญาได้ โดยไม่เป็นโมฆะ

การกู้ยืมเงิน

1. ความหมายของการกู้ยืมเงิน¹⁶ ตามมาตรา 650 บัญญัติว่า “อันว่ายืมใช้สลับเปลี่ยนนั้น คือ สัญญาซึ่งผู้ให้ยืมโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินชนิดใช้ไปสลับเปลี่ยนไปนั้นเป็นปริมาณมีกำหนดให้ไปแก่ผู้ยืม และผู้ยืมตกลงจะคืนทรัพย์สินเป็นประเภท ชนิด และปริมาณเช่นเดียวกันให้แทนทรัพย์สินซึ่งให้ยืม นั้น” และตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้คำนิยามคำว่า ยืม คือ การขอลืมของ , เงิน เป็นต้น มาใช้ชั่วคราวแล้วจึงคืนให้

ยืมเงิน จึงหมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมอบเงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอื่นซึ่งขอไปใช้ชั่วคราวและสัญญาว่าจะให้เงินจำนวนเท่ากับที่ยืมพร้อมดอกเบี้ย (ถ้ามี)

การกู้ยืมเงินนั้นเป็นเอกเทศสัญญาชนิดหนึ่ง เป็นนิติกรรมสัญญา ที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมต้องชอบด้วยกฎหมาย และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นต้น

¹⁶ มหาชัย ศรีทองกลาง, คำอธิบายกฎหมาย กู้ยืมเงิน (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2543) หน้า 49

2. ความสมบูรณ์ของสัญญากู้ยืมเงิน¹⁷ ตามมาตรา 650 วรรคสอง บัญญัติว่า “สัญญานี้ ย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม” การกู้ยืมเงินเมื่อมีการส่งมอบเงินที่ยืมแล้ว อย่างไรก็ตาม การกู้เงิน ผู้กู้อาจรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นแทนจำนวนเงิน หรือ อาจนำหนี้เป็นอย่างอื่นมาแปลงเป็น หนี้เงินกู้ก็ได้

3. หลักฐานในการกู้ยืมเงิน¹⁸ ตามมาตรา 653 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การกู้ยืมเงินกว่า สองพันบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืม เป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่”

การกู้ยืมเงินตั้งแต่สองพันบาทขึ้นไป ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมจะ ฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้ ซึ่งคำว่าหลักฐานเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้กู้ ที่กฎหมายกำหนดสามารถเป็น หลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีได้ แต่แตกต่างกับกรณี “นิติกรรมที่ต้องเป็นหนังสือ” ซึ่งเป็นการ กำหนดแบบของนิติกรรม เนื่องจากการกู้ยืมเงินนี้ กฎหมายกำหนดให้มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือ ชื่อผู้กู้เป็นสำคัญ ผู้ให้กู้ไม่จำเป็นต้องลงลายมือชื่อ อย่างไรก็ตาม ถ้าไม่มีหลักฐานในการกู้ยืมตามที่ กฎหมายกำหนด ผู้ให้กู้จะเรียกเงินจากผู้กู้คืนในลักษณะลามิควรได้ไม่ได้ และการกู้ยืมเงินที่ไม่ได้มี หลักฐานเป็นหนังสือ เมื่อเจ้าหนี้ฟ้องแต่ลูกหนี้ปฏิเสธจะเป็นคดีแพ่ง โดยเจ้าหนี้จะฟ้องเอาผิดทาง อาญาไม่ได้ หลักฐานในการกู้ยืมเงิน มีดังนี้-

3.1. การกู้ยืมเงินต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ หลักเกณฑ์ของคำว่าหลักฐานเป็น หนังสือ อาจแบ่งได้เป็นลักษณะ ดังนี้-

ก. การกู้ยืมเงินต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ซึ่งจัดทำเป็นรูปแบบใดก็ได้ ขอเพียงมีลายลักษณ์อักษรที่เพียงพอ

ข. ข้อความแสดงการกู้เงิน โดยให้อ่านในเนื้อความ แล้วจับใจความว่า มีการกู้ยืมเงิน ซึ่งข้อความดังกล่าวไม่จำเป็นต้องอยู่ในเอกสารฉบับเดียวกัน อาจรวบรวมจากเอกสาร หลายฉบับที่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องเดียวกันได้

¹⁷ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 16

¹⁸ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 16

ค. การระบุจำนวนเงินกู้ยืม หลักฐานที่ได้ทำขึ้นเป็นหนังสือ ต้องมีการระบุจำนวนเงินกู้ยืม ซึ่งเป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุไว้ เพราะถ้าไม่ระบุจำนวนเงินกู้ยืมก็ไม่สามารถบังคับใช้เป็นหลักฐานได้ โดยถือว่าไม่มีหลักฐานการกู้ยืม

ทั้งนี้หลักฐานในการกู้ยืมเป็นหนังสืออาจมีก่อนหรือหลังการกู้ยืมก็ได้

3.2. หลักฐานการกู้ยืมต้องลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ

4. หลักฐานการชำระหนี้¹⁹ ตามมาตรา 653 วรรคสองบัญญัติว่า “ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง หรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนในเอกสารนั้นแล้ว” หลักเกณฑ์การชำระหนี้ ดังนี้

4.1. ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือ

4.2. นำสืบการใช้เงินได้ กล่าวคือ ถ้ามีการชำระหนี้ ต้องมีหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง เพื่อเป็นหลักฐาน

4.3. นำสืบได้ต่อเมื่อมีหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง

ก. หลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้กู้ โดยเอกสารนั้นสามารถแปลความได้ว่ามีการชำระเงินแล้ว ไม่จำเป็นต้องระบุไปตรงๆว่าได้มีการใช้เงินที่กู้ขึ้น

ข. ได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว หมายความว่า ได้เขียนข้อความที่แสดงว่ามีการชำระหนี้แล้วทั้งหมดหรือบางส่วนในเอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมแต่การที่ผู้กู้เขียนลงบนเอกสารว่าได้ชำระหนี้เสร็จแล้ว แต่ไม่มีลายเซ็นชื่อผู้ให้กู้ขึ้น ยังไม่เรียกว่าแทงเพิกถอนสัญญากู้ยืมอันชอบด้วยกฎหมาย

¹⁹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 16

4.4. หากไม่มีหลักฐานตามมาตรา 653 วรรคสอง ห้ามมิให้นำสืบเรื่องการใช้เงิน
ชำระหนี้

5. การปิดอาคารแสดมภ์ เอกสารหลักฐานกู้ยืมเงินที่เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่ง จะต้อง
ปิดอาคารแสดมภ์

6. อัตราดอกเบี้ย²⁰ การกู้ยืมเงินนั้นกฎหมายได้กำหนดไว้ว่า ผู้ให้กู้คิดดอกเบี้ยจากผู้กู้ได้
ไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี หรือในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือน หากผู้ให้กู้คิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตรา
ดอกเบี้ยดังกล่าวแล้ว ผลก็คือดอกเบี้ยตกเป็นโมฆะทั้งหมด ผู้ให้กู้จะให้ผู้กู้ชำระเงินต้นคืนให้แก่ตนได้
เท่านั้น และผู้ให้กู้ยังต้องติดคุกเพราะมีความผิดอาญาฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา อาจถูกจำคุกไม่เกิน
1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7. อายุความฟ้องร้อง เมื่อได้ทำสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว หากจะต้องมีการฟ้องร้องต่อศาล
ให้ชำระเงินคืนแล้ว เจ้าหนี้จะต้องฟ้องภายใน 10 ปี นับจากวันที่ถึงกำหนดชำระตามสัญญา ถ้าพ้น
กำหนดนี้แล้วคดีเป็นอันขาดอายุความ ผู้ให้กู้ (เจ้าหนี้) ไม่มีสิทธิจะฟ้องคดีต่อศาลได้

จากบทกฎหมายของไทยที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญาการกู้ยืมเงินในมาตราที่
เกี่ยวข้องของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ข้างต้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับลักษณะธุรกิจ
FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending พบว่าผู้กู้และผู้ให้กู้สามารถที่จะทำนิติกรรมสัญญาและกู้ยืม
เงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ โดยวัตถุประสงค์ไม่พันวิสัย และไม่ขัดต่อความสงบ
เรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี ประกอบกับปัจจุบันไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบของสัญญาสำหรับธุรกิจ
นี้ไว้โดยเฉพาะ ดังนั้นการทำนิติกรรมสัญญาระหว่างกันย่อมเกิดขึ้นได้โดยมีผลสมบูรณ์ ตามหลักอิสระ
ทางแพ่ง

อย่างไรก็ตาม หากคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเกิดทุจริตกันโดยไม่ปฏิบัติตามสัญญา
คู่สัญญาอีกฝ่ายมีสิทธิฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากคู่สัญญาที่ผิดนัดได้ แต่ในทางปฏิบัติฟ้องร้อง
ได้ก็ต่อเมื่อมีเอกสารหลักฐานพิสูจน์ที่ชัดเจน

²⁰ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 16

3.1.2. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาจากการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการทำธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ซึ่งมีความเสี่ยงจากกรณีการแสกเข้าไปจารกรรมข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงการแสดงตัวตนทั้งในฐานะผู้กู้และผู้ให้กู้ โดยหากพิจารณาจากกฎหมายปัจจุบันที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในด้านรูปแบบทางธุรกรรมที่ทำผ่านทางคอมพิวเตอร์ได้บัญญัติเกี่ยวกับความผิดทางคอมพิวเตอร์ ดังนี้ ความผิดฐานเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ , ความผิดฐานเปิดเผยมาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ , ความผิดฐานเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ และ ความผิดฐานดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ซึ่งกฎหมายนี้อาจมีความเกี่ยวข้องในกรณีที่ข้อมูลธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ถูกจารกรรมโดยการแสกเข้าระบบคอมพิวเตอร์

บทบัญญัติเกี่ยวข้องกับความผิดทางคอมพิวเตอร์ โดยส่วนใหญ่จะเป็นความผิดเกี่ยวกับการเข้าถึงระบบ ฐานข้อมูลของคอมพิวเตอร์ การดักข้อมูลระหว่างการส่งข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ การรบกวนข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยการทำลายแก้ไขเปลี่ยนแปลง ซึ่งกฎหมายนี้อาจมีความเกี่ยวข้องในการที่ข้อมูลในการกู้ยืมเงิน ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลถูกจารกรรม

โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งสามารถบังคับใช้บทลงโทษเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะการแสกข้อมูลเพื่อเข้าถึงระบบ หรือฐานข้อมูลของผู้กู้และผู้ให้กู้ (นักลงทุน)

1. ความผิดฐานเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์

ตามมาตรา 5 บัญญัติว่า “ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบ ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะและมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

“ระบบคอมพิวเตอร์”²¹ หมายความว่า อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ ของคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมการทำงานเข้าด้วยกัน โดยได้มีการกำหนดคำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใด และแนวทางปฏิบัติงานให้อุปกรณ์ หรือชุดอุปกรณ์ทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ

ตามมาตรา 5 ให้ความหมายของระบบคอมพิวเตอร์ ในความหมายที่กว้าง เพราะต้องการคุ้มครองเกี่ยวกับการป้องกันไม่ให้บุคคลใดเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือ เข้าถึงระบบโดยมิชอบ

2.ความผิดฐานเปิดเผยมาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ

ตามมาตรา 6 บัญญัติว่า “ผู้ใดล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะ ถ้านำมาตรการดังกล่าวไปเปิดเผยโดยมิชอบในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งอาจแยกพิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

2.1.ผู้กระทำล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะ

2.2.เปิดเผยมาตรการป้องกันโดยมิชอบ

2.3.การนำมาตรการไปเปิดเผยนั้น เป็นการกระทำที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น

2.4. เป็นการกระทำโดยเจตนา

การกระทำตามมาตรา 6 ต้องเป็นการกระทำโดยเจตนา²² คือ รู้ว่ากำลังทำอะไร กำลังเปิดเผยมาตรการ ไม่ใช่เป็นการกระทำโดยประมาท ละเลย เพิกเฉย จะกระทั่งเปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้ามาล่วงรู้มาตรการ

สำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 มาตรา 4 ได้บัญญัติให้นิยามความหมายไว้ว่า

²¹ สุพิศ ปรานีตพลกรัง, กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (กรุงเทพฯ : นิติธรรม , 2560) หน้า 1-87

²² อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 21

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อความที่ได้สร้างส่งรับ เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรพิมพ์ หรือโทรสาร

3. ความผิดฐานเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์

ตามมาตรา 7 บัญญัติว่า “ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะและมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

บทบัญญัติของมาตรา 7 เป็นบทบัญญัติความผิดทำนองเดียวกับมาตรา 5²³ คือกรณีตามมาตรา 5 เป็นการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ในขณะที่มาตรา 7 เป็นกรณีความผิดฐานเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ โดยข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน โดยข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่มีการเก็บหรือส่งด้วยวิธีการทางคอมพิวเตอร์หรือวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ใช่ข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบอื่น เช่น แผ่นความจำ หรือซีดี แต่เมื่อมีการนำมาเปิดใช้ เปิดอ่านผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ก็กลายเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์อันอาจจะเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้

4. ความผิดฐานดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ

ตามมาตรา 8 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดโดยมิชอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อดักจับไว้ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมิได้มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 8 เป็นบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น ซึ่งการส่งข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์นั้นเกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร เหมือนกับการสื่อสารกันทางโทรศัพท์ซึ่งเป็นเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร จะมีการดักฟังโดยมิชอบไม่ได้ การส่งข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์จึงต้องได้รับการคุ้มครอง เพราะเป็นสิทธิส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารถึงกับผ่านการส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ จึงต้องห้ามการกระทำเพื่อดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งความผิดตามมาตรา 8 บัญญัติไว้ นั้น อาจแยกองค์ประกอบความผิดได้ ดังนี้

²³ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 21

- 4.1. เป็นการดักหรือรับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ
- 4.2. ลักษณะของการกระทำให้เป็นการกระทำด้วยประการใดๆ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
- 4.3. ข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเป็นของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์
- 4.4. ข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีได้มิไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้
- 4.5. เป็นการกระทำโดยเจตนา

3.1.3. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน นอกจากจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ยังมีกฎหมายที่ควบคุมการทำธุรกรรมอีก คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยเป็นกฎหมายที่เข้ามาควบคุมและตรวจสอบเพื่อป้องกันการฟอกเงิน ซึ่งเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้-

1. การกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินตามกฎหมาย²⁴ ตามหลักในมาตรา 5 คือ
  - การโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อน หรือ ปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่า ก่อน ขณะ หรือ หลัง การกระทำความผิดไม่ให้อำนาจรับโทษ หรือ รับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ
  - การกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิด หรือ อำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

²⁴ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน (กรุงเทพฯ : วิญญูชน . 2543) หน้า 65-117

นอกจากนี้ ในมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 ยังได้กำหนดให้การกระทำ ดังต่อไปนี้ ผู้กระทำต้องรับโทษเช่นเดียวกับตัวการ กล่าวคือ

- การสนับสนุนการกระทำความผิด หรือ ช่วยเหลือ ผู้กระทำผิดฐานฟอกเงิน ไม่ว่าจะก่อน หรือขณะกระทำความผิด
- การจัดหา หรือ ให้เงิน หรือ ทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือ วัตถุใดๆ หรือ กระทำการใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินหลบหนี หรือ เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินถูกลงโทษ หรือ เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด
- การพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน
- การสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน และมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน

2. ผู้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)

- ตามหลักในมาตรา 13 ให้สถาบันการเงิน มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อปปง. เมื่อธุรกรรมมีจำนวนเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป ยกเว้นธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และรวมถึงธุรกรรมที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ ให้รายงานเมื่อมีจำนวนเงินสดตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป ธุรกรรมที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ ห้าล้านบาทขึ้นไปเว้นแต่ธุรกรรมที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ที่เป็นการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้รายงานเมื่อมีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่เจ็ดแสนบาทขึ้นไป และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

โดยในมาตรา 3 มีการกำหนดนิยามของคำว่า สถาบันการเงิน , ธุรกรรม และ ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังนี้-

สถาบันการเงิน²⁵ หมายความว่ารวมถึง ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม บริษัทประกันชีวิต ประกันวินาศภัย สหกรณ์ซึ่งมีมูลค่าหุ้นรวมสองล้านบาทขึ้นไป และมีวัตถุประสงค์รับฝาก ใ้กู้ ใ้สินเชื่อและนิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย²⁶ หมายความว่า ธุรกรรมที่มีความซับซ้อนผิดไปจากการทำธุรกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำการอยู่ตามปกติ ธุรกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ ธุรกรรม

²⁵ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 24

²⁶ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 24

ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ออกอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำธุรกรรมดังกล่าวด้วย

- ตามหลักในมาตรา 16 ให้ผู้ประกอบการอาชีพอื่นนอกจากสถาบันการเงิน ได้แก่

(1) การดำเนินการให้คำแนะนำ หรือเป็นที่ปรึกษาด้านการลงทุน (2) คำอภัยฉ้อโกง เพชรพลอย ทองคำ (3) คำหรือให้เช่าซื้อรถยนต์ (4) นายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ (5) คำของเก่า (6) สินเชื่อส่วนบุคคล (7) บัตรอิเล็กทรอนิกส์ (8) บัตรเครดิต (9) การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานในกรณีเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดหากมีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไปสำหรับอาชีพประเภท (1) - (5) และ (8) จำนวนตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไปสำหรับอาชีพประเภท (6) และจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไปสำหรับอาชีพประเภท (8) และ (9) หรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

3. หน้าที่การแสดงตน ตามหลัก Know Your Customer : KYC ตามหลักในมาตรา 20 กำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม

4. ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ตามหลัก Customer Due Diligence : CDD ตามหลักในมาตรา 20/1 กำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 (1) และ (9) ต้องกำหนดนโยบายการรับลูกค้า การบริหารความเสี่ยงที่อาจเกี่ยวกับการฟอกเงินของลูกค้า และต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเมื่อเริ่มทำธุรกรรมครั้งแรก โดยต้องตรวจสอบเป็นระยะจนสิ้นสุดดำเนินการเมื่อมีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า

5. บทกำหนดโทษ

ตามหลักในมาตรา 60 กำหนดโทษสำหรับผู้ทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ ตั้งแต่โทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000-200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ

ตามมาตรา 61²⁷ กำหนดโทษสำหรับนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามมาตรา 5, 7, 8 หรือ 9 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 200,000-1,000,000 บาท โดยกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคล

²⁷ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 24

ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลจะต้องรับโทษเช่นเดียวกับมาตรา 60 เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้มีส่วนกระทำความผิด

ตามมาตรา 62 กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม การให้ลูกค้าแสดงตน หรือการพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ หรือจนกว่าปฏิบัติให้ถูกต้อง

ตามมาตรา 63 กำหนดโทษสำหรับผู้ที่ยังไม่รายงานหรือแจ้งข้อมูลโดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงตั้งแต่โทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 50,000-500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตามบทกฎหมายมาตราที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าหากมีการทำธุรกรรมที่ทำผ่านสถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจทั้ง 9 ประเภท ที่กฎหมายกำหนดจะต้องมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมให้ ปปง. รวมทั้งต้องทำ KYC และ CDD ลูกค้าด้วย ซึ่งหากมีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินจริง กฎหมายนี้สามารถเอาผิดสำหรับผู้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรได้ และสามารถลงโทษได้ทั้งขบวนการไม่ว่าจะเป็นผู้สนับสนุนเสมือนตัวการ หรือแม้แต่การกระทำความผิดยังไม่ถึงขั้นสำเร็จลงก็สามารถลงโทษได้เสมือนความผิดสำเร็จลง ซึ่งทำให้กลุ่มสถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจทั้ง 9 ต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวมาแล้วนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending จัดเป็นธุรกิจที่ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งต้องดำเนินการทำ KYC และ CDD รวมถึงรายงานการทำธุรกรรมให้ ปปง. กรณีมีธุรกรรมต้องสงสัยตามที่กฎหมายกำหนด

3.1.4. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

พ.ศ. 2545

ธุรกิจ FinTech มีการรวบรวมใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้อง และอาจมีการใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเพื่อให้บริการและปรับปรุงบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545²⁸ กำหนดให้การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต จะต้องจัดตั้งในรูปบริษัทเท่านั้น การจัดตั้งบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีก่อน และการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด จะจัดเก็บข้อมูลได้เฉพาะข้อมูลเครดิตเท่านั้น ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้า และ (2) ข้อมูลประวัติการใช้และการชำระสินเชื่อ รวมทั้งการใช้และการชำระสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งเป็นข้อมูลเครดิตทั้งของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ส่วนข้อมูลอื่นใดที่มีในข้อมูลเครดิตนั้น ห้ามบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัดจัดเก็บ แต่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องร้องคดีที่เปิดเผยแล้วต่อสาธารณะ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัดสามารถจัดเก็บได้ตามปกติ

หลักการสำคัญของ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ก็คือหลักเกณฑ์ในการที่สถาบันการเงินจัดส่งข้อมูลไปยังบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัดและการที่บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัดเปิดเผยหรือให้ข้อมูลเครดิต แก่สมาชิกและผู้ใช้บริการ ซึ่งเงื่อนไขสำคัญนั้นก็คือหลักความยินยอมของเจ้าของข้อมูล ซึ่งพิจารณาได้จากข้อมูล

สถาบันการเงิน หมายความว่า นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหรือดำเนินกิจการในราชอาณาจักร ดังนี้-

1. ธนาคารพาณิชย์
2. บริษัทเงินทุน
3. บริษัทหลักทรัพย์

²⁸ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด, พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 [ออนไลน์], 31 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา <https://www.ncb.co.th/about-us/credit-information-business-act>

4. บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
5. บริษัทประกันวินาศภัย
6. บริษัทประกันชีวิต
7. นิติบุคคลที่ให้บริการบัตรเครดิต
8. นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการทางการเงิน
9. นิติบุคคลอื่นที่ประกอบกิจการให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติ ตามที่คณะกรรมการ

ประกาศกำหนด

1. การจัดส่งข้อมูลไปยัง²⁹ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด สถาบันการเงินสามารถจัดส่งข้อมูลให้แก่ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัดได้ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน แต่ต้องแจ้งให้ลูกค้าซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลนั้นทราบเป็นหนังสือถึงการส่งข้อมูล ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ส่งข้อมูลให้แก่ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ส่วนการส่งข้อมูลเพิ่มเติมที่แบ่งออกได้ดังนี้-

1.1. ข้อมูลประวัติการชำระสินเชื่อหรือประวัติการใช้และชำระสินเชื่อบัตรเครดิต ให้แจ้งให้ลูกค้าทราบ ภายใน 1 ปี บัญชีนั้น หรือไม่เกิน 30 วันนับแต่สิ้นปีบัญชี

1.2. ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น การเพิ่มหรือลดวงเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงลูกค้า ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ลูกค้าทราบภายใน 30 วันนับแต่วันที่ส่งข้อมูลให้ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด

2. การเปิดเผยหรือการให้ข้อมูลเครดิต บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด จะเปิดเผยหรือให้ข้อมูลเครดิต แก่สมาชิกและผู้ใช้บริการได้ จะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือ จากเจ้าของข้อมูลก่อน ทั้งนี้ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด จะต้องเปิดเผยข้อมูลเครดิตให้แก่สมาชิกและผู้ใช้บริการเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสินเชื่อเท่านั้น ส่วนการเปิดเผยตามกรณีอื่นจะต้องเป็นไปตามกรณีตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ไม่สามารถที่จะเปิดเผยข้อมูล ให้แก่ผู้อื่นหรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดได้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545³⁰ ได้กำหนดความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของข้อมูลดังต่อไปนี้

²⁹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 28

³⁰ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 28

1. สิทธิที่จะตรวจสอบข้อมูลของตน
2. สิทธิที่จะขอแก้ไขข้อมูล
3. สิทธิที่จะโต้แย้งความถูกต้องของข้อมูล หากไม่สามารถหาข้อยุติได้
4. สิทธิที่จะรับทราบเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อหรือบริการ
5. สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งและไม่สามารถหาข้อยุติได้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเครดิต ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต โดยมีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ใดๆเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งมีอำนาจในการพิจารณาคำวินิจฉัย อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย และคณะกรรมการอาจมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ปฏิบัติ หรือเสนอความเห็นใดๆมายังคณะกรรมการได้ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากเจ้าของข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ และยังมีอำนาจในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของเจ้าของข้อมูล เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการและยังมีอำนาจในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่คณะกรรมการเห็นสมควรหรือเมื่อมีผู้ร้องขอ

สำหรับมาตรการทางกฎหมายนั้น พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ได้กำหนดมาตรการทางแพ่งและทางอาญา³¹ ดังนี้-

1. มาตรการทางแพ่ง พระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด หรือผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล ที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแก่ผู้อื่น หรือเปิดเผยข้อมูลถูกต้อง แต่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนด จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิก ผู้ใช้บริการ หรือ เจ้าของข้อมูล บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด นั้น ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

2. มาตรการทางอาญา สามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

- 2.1.กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ ในแต่ละมาตราที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นหน้าที่ให้ต้องปฏิบัติ หรือกำหนดข้อห้ามมิให้ฝ่าฝืน โดยได้กำหนดโทษ

³¹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 28

ของความผิดในแต่ละมาตราไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของความผิดแต่ละกรณีโดยกำหนด ทั้งโทษปรับและโทษจำคุก

2.2. ความผิดบางกรณีที่ไม่ได้เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติใดๆ ของ พระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่เป็นความผิดที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดขึ้นมาโดยเฉพาะให้เป็น ความผิดและต้องรับโทษ ซึ่งได้กำหนดทั้งโทษปรับและโทษจำคุกเช่นกัน

ตามบทกฎหมายมาตราที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ผู้ที่มีหน้าที่ในการนำส่งข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงิน คือ สถาบันการเงิน ตามคำนิยามของ กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ไม่ได้จัดเป็นสถาบันการเงินตามคำนิยามดังกล่าว ดังนั้นจึงไม่ต้องนำส่งข้อมูลธุรกรรมแก่ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ซึ่งจะทำให้ภาระหนี้สินเชื่อที่แท้จริงของผู้กู้ ในระบบฐานข้อมูลของ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ไม่สะท้อนฐานะและพฤติกรรมที่แท้จริง ซึ่งส่งผลให้อาจเกิดความผิดพลาดในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์ฐานะและความต้องการใช้เงินของผู้กู้ได้ เช่น สถาบันการเงิน ปลอมสินเชื่อ โดยที่ไม่ทราบว่าผู้กู้มีภาระหนี้ที่ต้องชำระกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ซึ่งหากสถาบันการเงินอนุมัติสินเชื่อจะทำให้เกิดหนี้ครัวเรือนที่มากกว่าความจำเป็นอันเป็นสาเหตุที่นำไปสู่สินเชื่อด้วยคุณภาพ (NPL)

3.1.5. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. 2544

ธุรกิจ FinTech มักเกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมต่างๆ ผ่านระบบออนไลน์ ผ่านอินเทอร์เน็ต หรือเครือข่ายมือถือ ซึ่งล้วนถือว่าเป็นธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

1. การมีผลผูกพันของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์³² ตามมาตรา 7 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียง เพราะเหตุที่ข้อความนั้น อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” กล่าวคือ ข้อมูลที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ ถือว่ามีผลผูกพันและสามารถบังคับใช้ได้ไม่ว่าทางกฎหมาย

³² เดชอุดม ไกรฤทธิ์, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 (กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยธนาคารกรุงเทพ ,2557) หน้า 64-161

2. หลักฐานเป็นหนังสือของธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์³³ ตามมาตรา 8 “บัญญัติว่าภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการปิดอากรแสตมป์ หากได้มีการชำระเงินแทนหรือดำเนินการอื่นใดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเกี่ยวข้องประกาศกำหนด ให้ถือว่าหนังสือหลักฐานเป็นหนังสือหรือเอกสารซึ่งมีลักษณะเป็นตราสารนั้นได้มีการปิดอากรแสตมป์และขีดฆ่าตามกฎหมายนั้นแล้ว”

กล่าวคือ การจัดทำข้อความเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง หรือถือได้ว่ามีหลักฐานเป็นหนังสือ

3. การลงลายมือชื่อของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์³⁴ ตามมาตรา 9 บัญญัติว่า “ในกรณีที่บุคคลพึงลงลายมือชื่อในหนังสือ ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

3.1. ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อรับรองข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นว่าเป็นของตน และ

3.2. วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมหรือข้อตกลงของคู่กรณี”

กล่าวคือ การกำหนดลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นลายมือชื่อที่มีผลผูกพันของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเป็นที่ยอมรับโดยสากลแล้วว่ามีผลสมบูรณ์

³³ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 32

³⁴ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 32

4. สิทธิของผู้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์³⁵ ตามมาตรา 17 บัญญัติว่า “ในกรณีตามมาตรา 15 หรือ มาตรา 16 วรรคหนึ่ง ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ผู้รับข้อมูลมีสิทธิ ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นถูกต้องตามเจตนาของผู้ส่งข้อมูลและสามารถดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ เว้นแต่ผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะได้รู้ว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นมีข้อผิดพลาดอันเกิดจากการส่ง หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร หรือ ดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว”

5. ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเชื่อถือได้³⁶ ตามมาตรา 26 บัญญัติว่า “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้”

5.1. ข้อมูลสำหรับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เชื่อมโยงไปยังเจ้าของลายมือชื่อโดยไม่เชื่อมโยงไปยังบุคคลอื่นภายใต้การนำมาใช้

5.2. ในขณะที่สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าของลายมือชื่อ โดยไม่มีการควบคุมของบุคคลอื่น

5.3. การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกิดแก่ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ นับแต่เวลาที่ได้สร้างขึ้นสามารถจะตรวจพบได้ และ

5.4. ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นไป เพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ การเปลี่ยนแปลงใดแก่ข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้ นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

6. การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องขึ้นทะเบียน หรือ ต้องได้รับใบอนุญาต

³⁵ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 32

³⁶ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 32

7. บทลงโทษ กรณีไม่แจ้งหรือขึ้นทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ กรณี ไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือ ปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกิจที่ทำธุรกรรมผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์บนแพลตฟอร์มที่แต่ละบริษัทออกแบบขึ้น โดยขั้นตอนการทำธุรกรรมต่างๆเกิดขึ้นบน Internet ดังนั้นต้องดำเนินการจดทะเบียนขอใบอนุญาตและปฏิบัติตามข้อกำหนดที่กฎหมายฉบับนี้ระบุไว้อย่างเคร่งครัด

3.1.6. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาถึงความครอบคลุมของขอบเขตในบทบัญญัติทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงิน ซึ่งปัจจุบันได้มีการออกพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ขึ้นมาควบคุมธุรกรรมทางการเงิน ให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี ในอุตสาหกรรมต่างๆเพิ่มมากขึ้น สำหรับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นหนึ่งในธุรกิจที่ให้บริการการกู้ยืมเงิน และในขณะเดียวกันมีการรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในคราวเดียวกัน ซึ่งมีมาตราที่เกี่ยวข้องเพื่อการพิจารณาความครอบคลุมของขอบเขตในบทบัญญัติทางกฎหมาย ดังนี้-

1. ความหมายของระบบการชำระเงิน³⁷ ตามมาตรา 3 หมายถึง ระบบหรือกระบวนการจัดการอื่นใดเพื่อการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล

2. ความหมายของการหักบัญชี และ บริการการชำระเงิน³⁸ ตามมาตรา 3

การหักบัญชี หมายความว่า การรับส่ง ตรวจสอบและยืนยันข้อมูลตามคำสั่งการชำระเงินสำหรับนำไปคำนวณหายอดเงินแสดงความเป็นเจ้าหนี้ หรือลูกหนี้เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวไปทำการชำระดุล ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้

บริการการชำระเงิน หมายความว่า การให้บริการสื่อการชำระเงิน หรือช่องทางการชำระเงินใดๆ ไม่ว่าจะมียูปร่าง หรือ ไม่มียูปร่าง เพื่อชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการ หรือใช้เพื่อการโอนเงินหรือการทำธุรกรรมทางการเงินอื่นๆ

³⁷ ธนาคารแห่งประเทศไทย, การกำกับดูแลตาม พ.ร.บ.ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 [ออนไลน์]. 24 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th>

³⁸ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 37

3. ผู้ควบคุมดูแลระบบการชำระเงิน คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

4. ระบบการชำระเงิน ประกอบด้วยระบบการโอนเงิน มูลค่าสูงระหว่างธนาคาร (ระบบบาทเน็ต) และระบบการหักบัญชีระหว่างธนาคาร (ICAS)

5. ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับเป็นการกำหนดลักษณะของระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ ได้แก่

5.1. ระบบที่เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายระหว่างผู้ใช้บริการของระบบเพื่อรองรับการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล

5.2. ระบบการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ความเชื่อมั่นของสาธารณชน หรือเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบการชำระเงิน

6. บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ³⁹ ได้แก่

6.1. การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม

6.2. การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

6.3. การให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แทน ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหนี้

6.4. การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

6.5. การให้บริการการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงิน หรือประโยชน์สาธารณะ

³⁹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 37

6.บทลงโทษ⁴⁰ ประกอบด้วยโทษทางปกครอง กรณีที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่กำหนด และโทษทางอาญาในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ขออนุญาตหรือขึ้นทะเบียนก่อนเริ่มประกอบธุรกิจ หรือ ไม่ให้ข้อมูลตามที่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สั่งการ โดยกำหนดให้การประกอบธุรกิจต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด หรือ บริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศกำหนด หากไม่ปฏิบัติตามกำหนดมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและหากประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินโดยมิได้รับอนุญาต มีโทษจำคุกตั้งแต่ 2-10 ปี หรือ ปรับตั้งแต่ 200,000-1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.1.7. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.

2560

ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกิจที่ส่งเสริมให้ผู้กู้รายย่อยรวมถึง SMEs สามารถเข้าถึงบริการการกู้เงิน นอกเหนือจากสถาบันการเงิน โดยผลตอบแทนของผู้ให้กู้ (นักลงทุน) อยู่ในรูปแบบดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากผู้กู้ ทั้งนี้การกำหนดดอกเบี้ยจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ความเสี่ยง คือ High Risk High Return โดยหากผู้กู้รายใดถูกจัดเกรดหรืออันดับความน่าเชื่อถือมีความเสี่ยงสูง ก็จะต้องเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยในเกณฑ์ที่สูงขึ้น เป็นต้น ซึ่งการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับผู้กู้แต่ละรายต้องอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560

1. การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา⁴¹ มาตรา 4 บัญญัติว่า “บุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการอำพรางการให้กู้ยืมเงิน โดยมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ”

2. กำหนดข้อความไม่จริงเพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา หมายถึง การไม่ให้รู้หรือปกปิดความจริงไว้ ในที่นี้ก็คือไม่ให้รู้ว่าการกู้ยืมเงินดังกล่าวได้มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา

3. กำหนดเอาประโยชน์ที่ได้รับมากเกินไปเกินสมควร คือ นอกจากผู้ให้กู้ยืมจะเรียกดอกเบี้ยซึ่งอาจไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่ยังมีมีการกำหนดจะเอาหรือรับเอาสิ่งอื่นเป็นผลตอบแทน เช่น เช่น สร้อย แหวน เพชรนิลจินดา ซึ่งเมื่อคิดคำนวณออกมาแล้วผลประโยชน์ที่ได้รับนั้นเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยตามที่กฎหมายกำหนด

⁴⁰ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 37

⁴¹ พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา, กฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์ การห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา (กรุงเทพฯ : วิญญูชน. 2539). หน้า 139-174

4. ผลการห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราตามกฎหมายแพ่ง คือ ผลในส่วนที่เป็นดอกเบี้ย ตามสัญญายอมตกเป็นโมฆะทั้งหมด รวมถึงส่วนที่ไม่เกินกว่ากฎหมายกำหนดด้วย เพราะถือว่าสัญญา หรือข้อตกลงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามขัดต่อกฎหมายและขัดต่อความสงบเรียบร้อย ของประชาชน

5. ผลการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 ไม่อาจฟ้องบังคับเรียก้องเอาได้ หากชำระไปแล้ว ผู้กู้ก็ไม่อาจเรียกร้องคืนได้เพราะ เป็นการชำระหนี้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 411 หรือไม่อาจนำไปหักกับเงินกู้ที่ค้างชำระได้

3.1.8. การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

การทวงถามหนี้ในปัจจุบันมีหลายเหตุการณ์ที่มีการกระทำที่ไม่เหมาะสมที่ผู้ทวงถามหนี้ กระทำต่อลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างรุนแรง การคุกคาม โดยขู่เข็ญ การใช้กำลังประทุษร้าย หรือการทำให้เสียชื่อเสียง เป็นต้น โดยธุรกิจ Fin Tech แบบ Peer-to-Peer Lending มีขั้นตอนในการติดตามทวงถามหนี้ หากลูกหนี้เกิดการผิดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้ โดยสรุปประเด็นสำคัญของกฎหมายทวงถามหนี้ ได้ดังนี้

1. ความหมายของผู้ทวงถามหนี้⁴² ตามมาตรา 3 ได้แก่ เจ้าหนี้ผู้ให้สินเชื่อ , เจ้าหนี้อื่น ซึ่งมีสิทธิรับชำระหนี้ ไม่ว่าจะหนี้ดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ , ผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ , ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้ , ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ และ ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ เป็นต้น

2. ความหมายของสินเชื่อและผู้ให้สินเชื่อ⁴³ ตามมาตรา 3 โดยสินเชื่อ หมายถึง สินเชื่อที่ให้แก่บุคคลธรรมดา โดยการให้กู้ยืมเงิน การให้บริการบัตรเครดิต การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิ่ง และสินเชื่อในรูปแบบอื่น ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ผู้ให้สินเชื่อ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคคลซึ่งให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติ และ บุคคลซึ่งรับซื้อหรือรับโอนสินเชื่อไปทุกทอด

⁴² สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 (กรุงเทพ. เลขาธิการวุฒิสภา. 2558) หน้า 1-15

⁴³ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 42

3.ความหมายของลูกหนี้⁴⁴ตามมาตรา 3 หมายถึง ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา และให้รวมถึงผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาด้วย

4.การทวงหนี้

4.1.กำหนดให้บุคคลใดที่จะประกอบธุรกิจ ทวงถามหนี้ต้องดำเนินการจดทะเบียนขออนุญาตประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

4.2.การติดต่อทวงถามหนี้กับบุคคลอื่น ตามมาตรา 8 มีใจความสำคัญคือ ห้ามผู้ทวงถามหนี้ติดต่อกับบุคคลอื่น ยกเว้นเป็นบุคคลที่ลูกหนี้ได้แจ้งไว้ ทั้งนี้ผู้ทวงถามหนี้ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดวิธีการทวงหนี้ ดังนี้

-แจ้งชื่อพร้อมนามสกุล โดยแสดงเจตนาว่าต้องการข้อมูลสถานที่ติดต่อ ลูกหนี้หรือบุคคล ที่ลูกหนี้แจ้งไว้เพื่อการทวงถามหนี้

-ห้ามแจ้งเรื่องการเป็นหนี้ของลูกหนี้ ยกเว้นบุคคลนั้นเป็นสามี ภรรยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของลูกหนี้

-ห้ามใช้ข้อความ, เครื่องหมาย, สัญลักษณ์, บนของจดหมาย หรือสื่ออื่นใด เพื่อให้เข้าใจว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ของลูกหนี้

-ห้ามแสดงตนที่ทำให้เข้าใจผิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้ หรือบุคคลที่ลูกหนี้แจ้งไว้เพื่อการทวงถามหนี้

4.3.กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ทวงถามหนี้ปฏิบัติต่อไปนี้

-ให้ติดต่อตามสถานที่ที่ลูกหนี้หรือบุคคลที่ลูกหนี้แจ้งไว้เพื่อการทวงถามหนี้ หากสถานที่ที่ได้แจ้งไว้ไม่สามารถติดต่อได้ ให้ติดต่อตามภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่ หรือสถานที่ทำงานของบุคคลดังกล่าว หรือ สถานที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

-เวลาในการติดต่อ ได้แก่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 8.00-20.00 น. และวันหยุดราชการ เวลา 8.00-18.00 น. สำหรับเวลาอื่นเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

-ให้ผู้ทวงถามหนี้แจ้งชื่อพร้อมนามสกุล และจำนวนหนี้ของลูกหนี้

⁴⁴ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 42

4.4. ข้อห้ามในการทวงถามหนี้

- ห้ามข่มขู่และใช้ความรุนแรง หรือ การกระทำใดที่ทำให้เกิดความเสียหาย แก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น
- ห้ามใช้ถ้อยคำหรือภาษาที่ดูหมิ่น ลูกหนี้หรือผู้อื่น
- ห้ามเปิดเผย เกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่น ยกเว้นบุคคลซึ่งลูกหนี้แจ้งไว้
- ห้ามติดต่อลูกหนี้โดยไปรษณียบัตร, เอกสารเปิดผนึก, โทรสาร เป็นต้น
- ห้ามใช้ข้อความ, เครื่องหมาย, สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการติดต่อเพื่อการทวงถามหนี้

4.5. ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด

4.6. ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม

5. บทลงโทษ⁴⁵

5.1. โทษทางปกครอง โดยหากมีการกระทำที่ฝ่าฝืนกับข้อกำหนดเรื่องการทวงถามหนี้ตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ทวงถามหนี้อาจถูกระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือ ถูกสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ จะมีโทษปรับทางปกครองไม่เกิน 100,000 บาท

5.2. โทษทางอาญา โดยหากมีการกระทำที่ฝ่าฝืนข้อกำหนด เรื่องการทวงถามหนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ทวงถามหนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าเป็นกรณีการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใด ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือผู้อื่น รวมถึงกรณีผู้ทวงถามหนี้ได้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จ หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดโดยการแสดงหรือการ

⁴⁵ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 42

ใช้ข้อความ, เครื่องหมาย, สัญลักษณ์ เป็นต้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.2. ปัญหาและผลกระทบการบังคับใช้กฎหมายปัจจุบันในประเทศไทยที่มีต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติกฎหมายปัจจุบันของประเทศไทย พบว่าในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายและหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending โดยเฉพาะ ทำให้ไม่มีฐานอำนาจเข้าไปกำหนดหลักเกณฑ์ หน้าที่ วิธีปฏิบัติ รวมถึงวิธีการทำธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ได้ โดยปัญหาและผลกระทบแสดงแยกตามประเภทกฎหมายที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้-

ลักษณะปัญหา	กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง	ปัญหาทางกฎหมายไทย
<ul style="list-style-type: none"> การกำหนดอัตราดอกเบี้ยซึ่งต่างประเทศใช้เกณฑ์ High Risk High Return 	<ul style="list-style-type: none"> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 	<ul style="list-style-type: none"> มาตรา 654 วางหลักไว้ว่าไม่ให้มีการคิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละ 15 ต่อปี ตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 การเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยเกินอัตรา มีโทษทางอาญา

ลักษณะปัญหา	กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง	ปัญหาทางกฎหมายไทย
<ul style="list-style-type: none"> ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษ และอาจมีการวางแผนกระทำความผิดต่อเนื่องรวมทั้งมีมูลค่าความเสียหายที่สูงขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 	<ul style="list-style-type: none"> แม้บทลงโทษตามกฎหมายนี้อาจสามารถปรับใช้ได้ แต่มีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากยากในการหาหลักฐานมาพิสูจน์ความเสียหายอันเกิดจากผู้กระทำความผิดจะเป็นผู้ชำนาญ และรายการต่างๆ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตจึงขาดเอกสารหลักฐาน
<ul style="list-style-type: none"> การจัดส่งข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของผู้กู้ ให้กับบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 	<ul style="list-style-type: none"> ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ไม่ถือเป็นสถาบันการเงิน จึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการจัดส่งข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของผู้กู้แก่บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ทำให้การระบุความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริงของผู้กู้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง
<ul style="list-style-type: none"> การทำธุรกรรมต่างๆอยู่บน Internet 	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 	<ul style="list-style-type: none"> การพิสูจน์ตัวตนว่ามีตัวตนจริง ความรับผิดชอบในสัญญาเนื่องจากธุรกรรมต่างๆ กระทำบน Internet

ลักษณะปัญหา	กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง	ปัญหาทางกฎหมายไทย
<ul style="list-style-type: none"> การชำระหนี้ และการติดตามทวงหนี้กรณีผู้กู้ผิดนัดชำระหนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติระบบชำระหนี้ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้กู้มีความประสงค์จะชำระหนี้เงินกู้หลายช่องทาง

โดยสรุปปัญหาและผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในปัจจุบัน ของการดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending มีดังนี้-

(1) ความเสี่ยงด้านเครดิตของแพลตฟอร์มและของผู้กู้

ความเสี่ยงด้านเครดิตของแพลตฟอร์ม อาจลดความเสี่ยงด้านนี้ได้โดย การกำหนดให้แพลตฟอร์มมาขออนุญาต หรือ จดทะเบียนให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ โดยบางประเทศกำหนดให้แพลตฟอร์ม⁴⁶ ต้องมีการคุ้มครองเงินของลูกค้า โดยแยกบัญชีเงินของผู้ลงทุน ออกจากบัญชีของแพลตฟอร์ม เพื่อคุ้มครองเงินของลูกค้าในกรณีที่แพลตฟอร์มล้มละลาย และ ดำรงเงินกองทุน ตามสัดส่วนมูลค่าเงินกู้ด้วย สำหรับความเสี่ยงด้านเครดิตของผู้กู้นั้น อาจลดความเสี่ยงได้ด้วยการกำหนดเงินกู้สูงสุด เพื่อคุ้มครองความเสี่ยงของผู้ลงทุนในกรณีผู้กู้ไม่จ่ายเงิน ทั้งนี้เป็นไปตามเงื่อนไขของแต่ละแพลตฟอร์ม

(2) ความเสี่ยงด้านความเข้าใจของนักลงทุน

ความเสี่ยงด้านความเข้าใจของนักลงทุน⁴⁷ อาจลดความเสี่ยงด้านนี้ได้โดยการกำหนดให้แพลตฟอร์ม เปิดเผยข้อมูลที่สำคัญอย่างชัดเจน ทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแพลตฟอร์ม และข้อมูลเกี่ยวกับสัญญากู้เงินที่ผู้ลงทุนจะลงทุน รวมถึงควรมีคำเตือนเกี่ยวกับความเสี่ยงในการลงทุน เป็นต้น

(3) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการของแพลตฟอร์ม

ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการของแพลตฟอร์ม อาจลดความเสี่ยงด้านนี้ได้โดยการให้แพลตฟอร์มดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นความลับของผู้กู้และนักลงทุน โดยมีกระบวนการ

⁴⁶ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 12

⁴⁷ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 12

คุ้มครองข้อมูล และระบบป้องกันการเข้าถึงข้อมูล ทั้งนี้แพลตฟอร์มต้องมีการกำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศ เพื่อป้องกันอันตรายจากการใช้ระบบออนไลน์

(4) ความเสี่ยงด้านการฉ้อโกง การฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ความเสี่ยงด้านการฉ้อโกง การฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย อาจลดความเสี่ยงด้านนี้ได้โดยการกำหนดให้แพลตฟอร์ม ตรวจสอบความมีตัวตนและความน่าเชื่อถือของผู้กู้ วัตถุประสงค์ในการกู้ และการตรวจสอบตัวตนนักลงทุนในระดับหนึ่งเพื่อลดความเสี่ยง

(5) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

การลงทุนโดยการให้กู้ผ่าน Peer-to-Peer Lending อาจไม่มีสภาพคล่องเหมือนกับการลงทุนประเภทอื่นๆ เช่น หุ้น หรือกองทุนรวมที่สามารถซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ จึงอาจมีการพิจารณา กำหนดระยะเวลาของสัญญาู้ ที่สามารถทำผ่าน Peer-to-Peer Lending ได้ และควรกำหนดให้ต้องมีค่าเตือนให้นักลงทุนทราบว่าเงินลงทุนนี้อาจไม่มีสภาพคล่องและไม่มีตลาดรองให้ขายต่อ

(6) ความเสี่ยงด้านความเป็นธรรมในการประกอบธุรกิจด้านอื่นๆ

ควรมีการพิจารณาถึงอัตราดอกเบี้ยสูงสุดและค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่สามารถเรียกเก็บได้ในการให้กู้ผ่าน Peer-to-Peer Lending โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆประกอบ เช่น ความเสี่ยงของกลุ่มผู้กู้ และ อัตราดอกเบี้ยที่ผู้ให้บริการด้านสินเชื่อประเภทอื่นๆ สามารถเรียกเก็บได้

บทที่ 4

วิเคราะห์กฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ใช้กำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

สำหรับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีอัตราการเติบโตค่อนข้างสูงในระยะเวลายาวไม่กี่ปี จึงทำให้หลายประเทศต่างจับตามองธุรกรรมภายใต้ธุรกิจนี้เพราะเกรงว่าจะเกิดผลกระทบและสร้างปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศตนเอง โดยประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดกฎหมายและมาตรการต่างๆออกมาเพื่อป้องกันปัญหาจากการดำเนินธุรกิจดังกล่าวที่จะส่งผล กระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้น จึงได้ศึกษากฎหมายหรือมาตรการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ถือเป็นประเทศแรกๆที่มีการจัดตั้งธุรกิจนี้ และมีอัตราการเติบโตของธุรกิจดังกล่าวค่อนข้างสูง

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศเดียวที่มีการกำกับดูแลแยกตามแต่ละมลรัฐซึ่งในทางปฏิบัติรัฐบาลกลางอาจอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญออกกฎหมายมาเพื่อกำกับการดำเนินธุรกรรมระหว่างรัฐ หรือการทำธุรกรรมที่อาศัยเครื่องมือที่ถือเป็นการดำเนินธุรกรรมระหว่างรัฐได้เป็นการเฉพาะ และทำให้กฎหมายนั้นมีผลบังคับใช้ได้กับทุกมลรัฐ

หน่วยงานกำกับดูแลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ของ ประเทศสหรัฐอเมริกา⁴⁸ คือ 1. คณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ U.S. Securities and Exchange Commission (SEC) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับธุรกิจหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ หรือ The Securities Act of 1933 และกำกับธุรกิจตลาดหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ หรือ The Securities Exchange Act 1934 รวมทั้งมีอำนาจในการสืบสวน ออกคำสั่งให้ระงับ หรือเลิกการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งสามารถสั่งให้ชำระเงินค่าปรับ หรือให้คืนเงินได้จากการดำเนินการดังกล่าวได้ และ 2. สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านการเงิน หรือ Consumer Financial Protection Bureau (CFPB) มีหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ได้รับบริการทางการเงินจากธนาคารพาณิชย์ รวมถึงการให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนผู้ฝากเงิน ได้สร้างระบบสารสนเทศในการรับเรื่องร้องเรียนจากผู้

⁴⁸ Paul Slattery, "Square Pegs in a Round Hole : SEC Regulation of Online Peer-to-Peer Lending and the CFPB Alternative," Yale Journal on Regulation. ฉบับที่ 30, 2556

บริการรายบุคคล ประมวลข้อมูลเป็นรายกรณีพร้อมกันนำมาเปิดเผยสู่สาธารณชนบนระบบที่ง่ายต่อการสืบค้น

4.1. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค : Consumer Protection laws

ประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มต้นกำเนิดจากการรวมมลรัฐต่างๆเข้าด้วยกัน ประชาชนจึงมีความตื่นตัวเรื่องแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน เพื่อรักษาผลประโยชน์ในสิทธิและเสรีภาพของตนเอง จนเป็นพื้นฐานสำคัญนำไปสู่การรวมกลุ่มเป็นองค์กรอิสระคุ้มครองผู้บริโภค โดยมี การออกกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในระดับสหพันธรัฐ (Federal) แต่อย่างไรก็ตามการบังคับใช้ก็ยังคงให้อำนาจในแต่ละมลรัฐ (State) ในการดูแลคุ้มครองประชาชน

4.1.1. State Usury Limitations : กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา

กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ในประเทศสหรัฐอเมริกา⁴⁹ ให้อำนาจในแต่ละมลรัฐในการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยสูงสุด โดยห้ามให้เรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่กำหนดขึ้นในแต่ละมลรัฐ ยกเว้นมีข้อกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น และต้องกำหนดรูปแบบที่เข้าใจง่าย ไม่คิดดอกเบี้ยซับซ้อน สำหรับรัฐที่ไม่ได้มีการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยสูงสุดให้อ้างอิงตามอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดโดยรัฐบาลกลาง

เพดานอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ถูกกำหนดไว้ โดยทั่วไป คือ อัตราที่สามารถเรียกเก็บได้ตามกฎหมาย ยกเว้นบางหน่วยงาน เช่น ธนาคาร ที่สามารถเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยได้มากกว่ากำหนด ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ต้องได้รับใบอนุญาตก่อนถึงจะดำเนินการได้

หากมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด จะมีบทลงโทษกับผู้กระทำความผิดที่แตกต่างกันในแต่ละมลรัฐ

⁴⁹ The Lactic Law Library, The Net's Finest Legal Resource for Legal Pros&Lay people Alike [ออนไลน์], 9 สิงหาคม 2559. แหล่งที่มา <https://www.lectlaw.com>

4.1.2. State Disclosure Requirements : กฎหมายการเปิดเผยสถานะการกู้

4.1.2.1. Repayment Information : ข้อมูลการชำระหนี้

ก. ผู้ให้กู้ต้องเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญแก่ผู้กู้⁵⁰ ทั้งก่อนและหลังการชำระหนี้ ตามข้อ ข. โดยข้อมูลที่เปิดเผยต้องใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ทั้งนี้ต้องเปิดเผยข้อมูลไม่น้อยกว่า 30 วัน และไม่เกิน 150 วัน ก่อนการชำระหนี้ครั้งแรก ทั้งนี้หากผู้กู้รายใดไม่ได้รับข้อมูล ผู้ให้กู้ต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้กู้ทันที

ข. ผู้ให้กู้ต้องแสดงข้อมูลแก่ผู้กู้ ดังนี้

-ชื่อของผู้ให้กู้ , หมายเลขโทรศัพท์ที่ไม่เสียค่าบริการภายในประเทศ ที่ผู้กู้สามารถใช้ เพื่อขอรับข้อมูลเงินกู้เพิ่มเติม และควรระบุที่อยู่ติดต่อกับผู้ให้กู้และช่องทางการชำระหนี้

-กำหนดวันที่ และ ระยะเวลาการชำระคืน

-ประมาณการยอดรวมจำนวนดอกเบี้ยโดยประมาณที่จะต้องชำระ ณ วันที่เริ่มต้น ตลอดระยะเวลาการกู้

-อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของเงินกู้

-คำอธิบายเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมใดๆที่อาจเกิดขึ้นหรือถูกเรียกเก็บจากผู้ให้กูระหว่างช่วงชำระหนี้

-ตารางการชำระหนี้ของผู้กู้

-เงื่อนไขพิเศษเพิ่มเติม เช่น รีไฟแนนซ์ เป็นต้น

-ประมาณการการจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมทั้งหมดตลอดอายุสัญญา

-เงื่อนไขว่าผู้กู้มีสิทธิที่จะชำระเงินกู้ล่วงหน้าทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตลอดเวลาโดยไม่มีการลงโทษ

-รวมถึงผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นจากพฤติกรรมในการชำระหนี้ และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นใดที่ผู้กู้จะมีสิทธิที่จะลดจำนวนหรือระยะเวลาชำระคืน และตามคำร้องขอของผู้กู้คำอธิบายถึงผลกระทบของการลดอัตราดอกเบี้ยกับจำนวนเงินที่ผู้กู้ได้รับและเวลาในการชำระหนี้

⁵⁰ Law Cornell, State Disclosure Requirements [ออนไลน์], 22 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา <http://www.law.cornell.edu>

-ผู้ให้กู้มีสิทธิในผลประโยชน์จากการชำระหนี้ของผู้กู้ ไม่ว่าจะผู้กู้จะชำระหนี้เงินด้วยวิธีใดๆ

-รายละเอียดการชำระหนี้ทั้งหมดที่มีให้แก่ผู้กู้และค่าแกลงว่าผู้กู้ อาจมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการชำระในช่วงระยะเวลาชำระคือน้อยอย่างน้อยทุกปี

ค.การเปิดเผยข้อมูลในระหว่างการชำระหนี้ นอกเหนือจากการเปิดเผยข้อมูลตาม 4.1.2.1. ข้อ ก โดยผู้ให้กู้จะต้องชี้แจงข้อมูลใบเสร็จหรือใบแจ้งหนี้ที่สอดคล้องกับระยะเวลาผ่อนชำระแต่ละงวดที่ต้องชำระเงินซึ่งใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ได้แก่

- เงินต้นของเงินกู้ยืม
  - ยอดคงเหลือปัจจุบัน ณ เวลาที่เรียกเก็บเงินหรือใบแจ้งยอด
  - อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม
  - ยอดรวมดอกเบี้ยสำหรับงวดก่อนที่ผู้กู้ได้ชำระ
  - ยอดรวมที่ผู้กู้ ยืมมาจากการกู้และระบุจำนวนเงินที่ผู้กู้ได้จ่ายไป
- ในดอกเบี้ยเงินกู้ยืม จำนวนเงินที่ผู้กู้ได้ชำระหนี้และจำนวนเงินที่ชำระให้กับยอดเงินต้น
- คำอธิบายของแต่ละค่าธรรมเนียมที่ผู้กู้ได้ถูกเรียกเก็บเงิน
  - วันที่ต้องชำระเงินเพื่อหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมและจำนวนเงินที่ชำระและค่าธรรมเนียม
  - ที่อยู่ของผู้ให้กู้หรือผู้ให้บริการและหมายเลขโทรศัพท์โทรฟรีกรณีมีเหตุให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการเรียกเก็บเงิน

ง.การเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นสำหรับผู้กู้ที่ประสบปัญหาในการชำระเงิน

-ยกเว้นตามที่ระบุไว้ใน 4.1.2.1. ข้อ ง. ส่วนที่ 2 โดยส่วนนี้ให้ผู้กู้สามารถแจ้งให้ผู้ให้กู้อธิบายว่ากำลังประสบปัญหาในการชำระเงิน

(1)คำอธิบายแผนการชำระหนี้ที่ผู้กู้จะขอใช้และวิธีการขอเปลี่ยนแปลงแผนการชำระหนี้

(2)คำอธิบายเกี่ยวกับข้อกำหนดสำหรับการกู้ยืมและค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผิดนัดชำระหนี้ และ

(3)คำอธิบายเกี่ยวกับตัวเลือกที่ผู้กู้ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการผิดนัดชำระหนี้และค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตัวเลือกเหล่านั้น

-การเปิดเผยข้อมูลตามที่ระบุไว้ก่อนหน้าข้อนี้ โดยในส่วนนี้ไม่จำเป็นต้องให้ผู้กู้ได้รับการแก้ไข โดยเป็นผลมาจากการเปิดเผยข้อมูลก่อนหน้านี้หรือการสื่อสารอื่นระหว่างผู้ให้กู้กับผู้กู้

จ.การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสำหรับผู้กู้ที่กระทำผิดเกินกว่า 60 วันในการชำระหนี้

-ผู้ให้กู้ต้องแจ้งเรื่องการผิดนัดชำระหนี้ให้แก่ผู้กู้ภายในระยะเวลา 60 วัน

- (1)วันที่วงเงินกู้ยืมผิดนัดชำระหนี้
- (2)จำนวนเงินที่ต้องชำระขั้นต่ำ
- (3)คำอธิบายเกี่ยวกับตัวเลือกที่ผู้กู้สามารถใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการผิดนัดชำระหนี้
- (4)ทางเลือกใดๆที่อาจมีให้แก่ผู้กู้
- (5)ผู้ให้กู้ต้องแจ้งให้ผู้กูทราบภายใน 5 วันทำการ⁵¹ นับแต่วันที่ผู้กู้ชำระหนี้เกินกำหนด 60 วันเว้นแต่ผู้ให้กู้ได้ส่งหนังสือแจ้งภายใน 120 วันก่อนหน้า

4.1.2.2.ข้อยกเว้นการเปิดเผยข้อมูล ในกรณีของเงินกู้ Federal Unsubsidized Stafford หรือเงินกู้ของรัฐบาลกลาง PLUS ผู้ให้กู้ไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลในข้อ 4.1.2.1.

4.1.2.3.ผู้ให้กู้ไม่อาจเรียกเก็บเงินจากการเปิดเผยข้อมูลจากผู้กู้ได้

4.1.2.4.วิธีการเปิดเผยข้อมูลอาจกระทำได้โดยวิธีการเขียนหรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

4.1.2.5.ประกาศเกี่ยวกับทางเลือกในการชำระหนี้

ก.ในขณะที่เสนอเงินกู้และทางเลือกในการชำระหนี้แก่ผู้กู้ ผู้ให้กู้ต้องแจ้งให้ผู้กู้ ทราบดังนี้

⁵¹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 50

- ผู้กู้มีสิทธิชำระคืนหนี้ตามรายได้ที่มี
- ผู้กู้สามารถเลือกการชำระคืนตามรายได้ และ
- สถานที่และวิธีการที่ผู้กู้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนชำระหนี้

ข. ตัวสัญญาใช้เงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ได้รับอนุมัติโดยเลขานุการ ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดในการบอกกล่าวการให้กู้ยืม

4.1.2.6. ขั้นตอนการเปิดเผยเมื่อไม่มีที่อยู่ของผู้กู้ หากผู้ให้กู้ได้รับข้อมูลที่ระบุว่าไม่ทราบที่อยู่ปัจจุบันของผู้กู้ ผู้ให้ยืมจะถูกขอยกเว้นจากการให้ข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลตามส่วนนี้ในวัน แต่จะได้รับการสื่อสารระบุที่อยู่ของผู้กู้ที่ถูกต้องก่อนวันที่กระทำความผิด 241 ของวันที่ผู้ให้กู้ต้องดำเนินการให้ การเรียกเก็บเงินหรือใบแจ้งยอดค้างงวดและข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นตามข้อนี้ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ก่อนหน้านี้

4.1.3. Truth in Lending Act : กฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล

กฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล⁵² ซึ่งเป็นกฎหมายหนึ่งในกฎหมายคุ้มครองสินเชื่อสำหรับผู้บริโภค และเป็นกฎหมายของรัฐบาลกลางที่มีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2511 เพื่อคุ้มครองผู้กู้ในการติดต่อกับผู้ให้กู้ กฎหมายนี้ระบุว่าผู้ให้กู้ต้องเปิดเผยอัตราดอกเบี้ยและข้อมูลอื่นๆเกี่ยวกับบัญชีแก่ผู้กู้ก่อนดำเนินการเบิกเงินกู้ ข้อมูลที่จำเป็นต้องเปิดเผยภายใต้รัฐบัญญัติรวมถึงเงื่อนไขของเงินกู้ จำนวนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยรายปี และจำนวนเงิน ตลอดจนวันครบกำหนดของการชำระเงินทั้งหมด สำหรับการชำระคืนเงินกู้ กฎหมายนี้ถูกใช้โดย Federal Reserve ผ่านชุดของกฎระเบียบ

กฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลใช้กับสินเชื่อส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นสินเชื่อแบบกำหนดระยะเวลา (เช่น สินเชื่อรถยนต์ หรือ สินเชื่อที่อยู่อาศัย) หรือ สินเชื่อแบบไม่กำหนดระยะเวลา (เช่น บัตรเครดิต) แม้ว่ากฎหมายดังกล่าวจะต้องมีการเปิดเผยเพิ่มเติมและวางข้อจำกัดหลายประการ ในการจำนอง ยกเว้นบางแห่งที่มีต้นทุนสูง บางแห่งซึ่งต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของ SEC 226.32 และแผนการลงทุนในหุ้นที่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของ SEC 226.5b กฎหมายนี้ไม่ได้กำหนดค่าธรรมเนียมที่จะกำหนดสำหรับสินเชื่อของผู้บริโภค

⁵² US Legal, Truth in Lending Act [ออนไลน์], 27 กันยายน 2558. แหล่งที่มา <https://truthinlendingact.uslegal.com>

วัตถุประสงค์สุดท้ายของกฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล คือ การปกป้องผู้บริโภคในการติดต่อกับผู้ให้กู้ และ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้บริโภคตระหนักถึงข้อกำหนดและค่าใช้จ่ายในการให้สินเชื่อ โดยจะช่วยให้ผู้บริโภคเปรียบเทียบเงินกู้ที่ต่างกันและช่วยให้พวกเขาจัดการได้ดีที่สุด กฎหมายนี้กำหนดให้ผู้บริโภคต้องได้รับการเปิดเผยลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ จำนวน เช่น อัตราดอกเบี้ยต่อปี ค่าธรรมเนียมทางการเงิน และ ค่าธรรมเนียมรายปี ตลอดจนให้สิทธิแก่ผู้บริโภคในการยกเลิกธุรกรรมเครดิตบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับการค้าประกันการอยู่อาศัยหลักของผู้บริโภค

แม้ว่าแต่ละรัฐจะมีรูปแบบของกฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างกัน แต่มีคุณลักษณะที่คล้ายกันและสำคัญที่สุดของกฎหมาย ก็คือ การเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญ เพื่อปกป้องทั้งผู้กู้และผู้ให้กู้ในธุรกรรมสินเชื่อ

4.1.4. Equal Credit Opportunity Act : กฎหมายว่าด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับสินเชื่อ

กฎหมายว่าด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับสินเชื่อ⁵³ โดยห้ามไม่ให้ผู้ให้กู้เลือกปฏิบัติตามเกณฑ์เชื้อชาติ สีผิว ศาสนา ชานิกำเนิด เพศ สถานภาพ อายุ เนื่องจากผู้กู้ได้รับรายได้และใช้สิทธิตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านเครดิต

กระทรวงยุติธรรมสามารถยื่นคำร้องภายใต้ กฎหมายฉบับนี้ ได้หากมีการเลือกปฏิบัติ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติในสินเชื่อที่อยู่อาศัย หรือ สินเชื่อเพื่อการปรับปรุงบ้าน กระทรวงยุติธรรมอาจยื่นคำร้องภายใต้กฎหมายการเคหะ และ กฎหมายว่าด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับสินเชื่อ บุคคลที่เชื่อว่าเป็นเหยื่อของการทำธุรกรรมเครดิตที่ไม่เป็นธรรมอาจยื่นเรื่องร้องเรียนต่อกระทรวงเคหะและการพัฒนาเมือง หรือ อาจจะยื่นฟ้องคดีด้วยตนเองได้

หน่วยงานรัฐบาลกลาง มีอำนาจควบคุมโดยทั่วไปสำหรับผู้ให้กู้บางประเภทและตรวจสอบผู้ให้กู้เพื่อให้สอดคล้องกับ กฎหมายฉบับนี้ โดยต้องการให้หน่วยงานเหล่านี้ส่งเรื่องไปยังกระทรวงยุติธรรม เมื่อมีเหตุที่เชื่อได้ว่าผู้ให้กู้มีส่วนร่วมในรูปแบบหรือการเลือกปฏิบัติที่ละเมิด กฎหมาย ตามคำแนะนำของสำนักงานบัญชีทั่วไป กระทรวงยุติธรรมได้ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานกำกับดูแลของ

⁵³ The United States Department of Justice, Equal Credit Opportunity Act [ออนไลน์], 8 พฤศจิกายน 2560. แหล่งที่มา <https://www.justice.gov/crt/equal-credit-opportunity-act-3>

ธนาคารกลางเกี่ยวกับรูปแบบหรือการแนะนำผลิตภัณฑ์ คำแนะนำดังกล่าวอธิบายถึงปัจจัยต่างๆที่ใช้ในการพิจารณาว่าเรื่องใดที่จะกลับไปยังหน่วยงานสำหรับการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารและจะดำเนินการต่อไปเพื่อการดำเนินคดีที่อาจเกิดขึ้น

หน่วยงาน เพื่อควบคุมให้เป็นไปกฎหมายว่าด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับสินเชื่อ ได้แก่ สำนักคุ้มครองทางการเงินผู้บริโภค (CFPB) , สำนักงานบัญชีเงินฝากสกุลเงิน (OCC) , Federal Reserve Board (FRB) , Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) , สมาคมเครดิตแห่งชาติ (NCUA) และ Federal Trade Commission (FTC)

4.1.5. Fair Credit Reporting Act : กฎหมายว่าด้วยการรายงานข้อมูลเครดิตที่เป็นธรรม

กฎหมายว่าด้วยการรายงานข้อมูลเครดิตที่เป็นธรรม⁵⁴ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการประกอบธุรกิจ การรวบรวมและการให้บริการข้อมูลใดๆเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของลูกค้า ไม่ว่าจะมีความน่าเชื่อถือทางด้านสินเชื่อ เช่น ความสามารถในการใช้สินเชื่อ , ความเหมาะสมของสินเชื่อ และ สถานะสินเชื่อ ตลอดจนความน่าเชื่อถือทางด้านต่างๆ เช่น บุคลิก , ลักษณะการใช้ชีวิต และ ชื่อเสียง เป็นต้น จึงไม่ได้จำกัดเฉพาะข้อมูลเครดิต หรือข้อมูลการใช้สินเชื่อของลูกค้าเฉพาะเท่านั้น และผู้ประกอบการข้อมูลเครดิตนอกจากจะเก็บข้อมูลความน่าเชื่อถือดังกล่าวแล้ว ยังจัดเก็บเกี่ยวกับข้อมูลการใช้สินเชื่อของลูกค้า รวมไปถึงข้อมูลสาธารณะของลูกค้าด้วย

ระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลของลูกค้า ไม่เกิน 10 ปี แต่สำหรับข้อมูลการฟ้องร้องคดีแพ่งและรายงานการถูกจับกุม หรือข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายภาษี จะรายงานย้อนหลังไม่เกิน 7 ปี หรือจนกระทั่งข้อจำกัดของสถานะนั้นๆ ได้เลยกำหนดไปแล้ว แล้วแต่กรณีใดจะนานกว่ากัน ยกเว้นหากเป็นกรณีที่เป็นกรณียกรายงานข้อมูล เมื่อการให้สินเชื่อหรือการประกันที่มีมูลค่าสูงกว่า 150,000 ดอลลาร์สหรัฐ ก็สามารถรายงานข้อมูลดังกล่าวนี้ได้ถึงแม้จะเป็นข้อมูลที่เกินกำหนดระยะเวลาการจัดเก็บก็ตาม

การคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล โดยลูกค้าผู้เป็นเจ้าของข้อมูลสามารถขอให้บริษัทข้อมูลเครดิต เปิดเผยรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนได้รวมถึงแหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูลแก่บริษัทข้อมูล

⁵⁴ Federal Trade Commission protecting America's consumer, Fair Credit Reporting Act [ออนไลน์], 22 กุมภาพันธ์ 2559. แหล่งที่มา <https://www.ftc.gov/enforcement/rules/rulemaking-regulator-reform-proceedings/fair-credit-reporting-act>

เครดิต การขอรายงานข้อมูลในกรณีปกตินี้ ลูกค้าต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขอให้เปิดเผยข้อมูล จำนวนไม่เกิน 8.5 ดอลลาร์สหรัฐ และไม่เสียค่าใช้จ่ายกรณีลูกค้าได้รับผลร้ายจากการใช้ข้อมูลนั้น นอกจากนี้ ลูกค้ายังมีสิทธิที่จะขอรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนได้ไม่เกินปีละ 1 ครั้ง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในกรณี ดังนี้

1. ลูกค้าไม่มีงานทำ และตั้งใจที่จะสมัครงานในระยะเวลาระหว่าง 60 วัน นับจากวันที่ได้ทำหนังสือรับรองนี้
2. ลูกค้าได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลอยู่ หรือ
3. ลูกค้ามีเหตุผลที่เชื่อถือได้ว่าข้อมูลของลูกค้าที่รวบรวมอยู่นั้นเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากเกิดการหลอกลวง

นอกจากนี้ลูกค้ายังมีสิทธิในการได้รับแจ้งกรณีถูกปฏิเสธสินเชื่อ ว่ามีสาเหตุจากประการใด โดยไม่มีการคิดค่าใช้จ่าย แต่ลูกค้าจะต้องร้องขอภายใน 60 วัน นับจากวันรับแจ้ง และสิทธิในการโต้แย้ง กรณีพบว่าข้อมูลมีความผิดพลาด ตลอดจนสิทธิในการป้องกันข้อเสนอที่ลูกค้าไม่ได้เป็นผู้ริเริ่ม

กฎหมายว่าด้วยการรายงานข้อมูลเครดิตที่เป็นธรรม⁵⁵ อยู่ภายใต้การดูแล ของ Federal Trade Commission ซึ่งมีหน้าที่

1. อำนาจในการบังคับและดำเนินการสอบสวน รวมทั้งอำนาจในการออกกฎหมายหรือระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการบังคับ การให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการรายงานข้อมูลเครดิตที่เป็นธรรม และเพื่อรวบรวมรายงานเอกสาร และพยานหลักฐานที่เป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมายว่าด้วยการรายงานข้อมูลเครดิตที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดนี้
2. อำนาจในการดำเนินคดีกับผู้ฝ่าฝืนข้อกำหนดใดๆที่กำหนดไว้ใน กฎหมายว่าด้วยการรายงานข้อมูลเครดิตที่เป็นธรรม เพื่อเรียกร้องค่าปรับ

ทั้งนี้ มาตรการทางกฎหมาย กรณีฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการรายงานข้อมูลเครดิตที่เป็นธรรม แบ่งออกเป็น มาตรการทางแพ่งและทางอาญา ดังนี้

1. มาตรการทางแพ่ง กำหนดให้การกระทำใดๆที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม ผู้เสียหาย สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้เอง เพื่อขอให้มีการชดใช้ค่าเสียหาย ต่อผู้เสียหาย โดยศาลอาจกำหนดค่าเสียหาย ที่เป็นโทษเพิ่มเติม ด้วยในกรณีที่ศาลเห็นว่าเป็นการกระทำโดยจงใจ

⁵⁵ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 54

2.มาตรการทางอาญา การได้รับข้อมูลมาโดยการหลอกลวง และการที่พนักงานหรือลูกจ้างเปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับลูกค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต กฎหมายได้กำหนดโทษปรับหรือโทษจำคุก โดยโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

4.1.6. Fair Debt Collection Practices Act : กฎหมายว่าด้วยการติดตามทวงหนี้

กฎหมายว่าด้วยการติดตามทวงหนี้⁵⁶ จะคุ้มครองลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่รวมถึงนิติบุคคล ส่วนเจ้าหนี้และผู้ติดตามทวงหนี้ที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคลและรวมถึงลูกจ้าง หุ่นส่วน บริษัทในเครือของธุรกิจ และหมายความรวมถึง เจ้าหนี้ซึ่งติดตามทวงหนี้ โดยใช้ชื่ออื่นอันมิใช่ชื่อตนเอง รวมถึงทนายความหรือสำนักงานกฎหมายที่ติดตามทวงหนี้ในนามของลูกค้า กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้คุ้มครองหนี้ที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ รวมถึงหนี้ที่เกิดขึ้นกับธนาคาร สถาบันการเงิน เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ หนีภาษี ค่าปรับ ค่าเลี้ยงดูสามีหรือภริยาในกรณีหย่าร้าง ค่าเลี้ยงดูบุตร และสิทธิเรียกร้องจากการละเมิด เป็นต้น

การติดตามทวงหนี้ ผู้ติดตามทวงหนี้จะต้องแจ้งรายละเอียดต่างๆ ของตนรวมถึงอาชีพ และหากลูกหนี้มีการแต่งตั้ง ทนายความ และ ทราบชื่อ และที่อยู่ของทนายความ ผู้ติดตามทวงหนี้จะต้องส่งสารกับทนายความ ยกเว้นจะมีความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารกับทนายความ หรือ ได้รับอนุญาตจากลูกหนี้ หรือได้รับอนุญาตจากศาล

การแจ้งให้ชำระหนี้ ผู้ติดตามทวงหนี้ต้องใช้ชื่อจริง และต้องไม่หลอกลวงลูกหนี้ ทั้งนี้ภายในระยะเวลา 5 วัน หลังจากการติดต่อสื่อสารครั้งแรกกับลูกหนี้ ผู้ติดตามหนี้จะต้องส่งหนังสือไปยังลูกหนี้ โดยระบุ มูลหนี้ , ชื่อเจ้าหนี้ และรายงานทางการเงินและผลการบังคับใช้ของหนี้ ภายใน 30 วัน หากลูกหนี้มีการโต้แย้ง ผู้ติดตามหนี้จะต้องหยุดการทวงหนี้ จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่ามีผลสามารถบังคับชำระหนี้ได้ ทั้งนี้หากผู้ติดตามหนี้ไม่ทำการแจ้งเตือนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ลูกหนี้ได้ และอาจมีผลทำให้มีความรับผิดชอบทางแพ่งได้หากลูกหนี้ได้รับความเสียหาย โดยอาจถือเป็นการติดตามทวงหนี้ที่ไม่ยุติธรรม

⁵⁶ Federal Trade Commission protecting America's consumer, Fair Debt Collection Practices Act [ออนไลน์], 27 ตุลาคม 2560. แหล่งที่มา <https://www.ftc.gov/enforcement/rules/rulemaking-regulatory-reform-proceedings/fair-debt-collection-practices-act-text>

การติดตามทวงหนี้นั้นมีข้อห้ามปฏิบัติ⁵⁷ ดังนี้

1. ไม่กล่าวถึงการที่ลูกหนี้เป็นหนี้ใดๆ กับบุคคลภายนอก
2. ไม่ติดต่อสื่อสารกับบุคคลใดๆ เกินกว่า 1 ครั้ง นอกจากบุคคลนั้นจะร้องขอ หรือ บุคคลนั้นมีข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้ที่สมบูรณ์
3. ไม่ติดต่อโดยทางไปรษณียบัตร
4. ไม่ใช่ภาษาหรือสัญลักษณ์บนวัตถุที่เป็นของห่อหุ้มที่บ่งชี้ได้ว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในธุรกิจการติดตามทวงหนี้
5. ไม่ติดต่อสื่อสารกับลูกหนี้ในเวลาหรือสถานที่ที่ไม่ปกติ
6. ต้องไม่ติดต่อกับลูกหนี้ ถ้าลูกหนี้แจ้งแก่ผู้ติดตามทวงหนี้เป็นลายลักษณ์อักษรว่าปฏิเสธที่จะชำระหนี้ หรือประสงคิให้ผู้ติดตามทวงหนี้หยุดการติดต่อสื่อสาร
7. ต้องไม่กระทำใดๆ ที่นำมาซึ่งการคุกคาม หรือติดตามทวงหนี้ในรูปแบบที่ผิด
8. ต้องไม่ใช้การปลอมหรือหลอกลวงในการแสดงออกในการติดตามทวงหนี้
9. ต้องไม่ปฏิบัติวิธีการที่ไม่ยุติธรรม หรือ ไม่มีเหตุผลในการติดตามทวงหนี้

ผู้ติดตามทวงหนี้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายต้องมีความผิดทางแพ่งจำนวนเท่ากับค่าเสียหายจริงรวมค่าเสียหายเพิ่มเติม โดยมี Federal Trade Commission หรือ คณะกรรมการควบคุมติดตามหนี้เป็นผู้ดูแล

4.1.7. Privacy and Data Security Laws : กฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคลจะถูกเก็บรวบรวมอยู่ทั้งในรูปแบบ ดิจิตอล และ กระดาษ โดยรัฐต่างๆ มากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา⁵⁸ ได้ออกกฎหมายให้มีการทำลาย ข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ข้อมูลเกิดความไร้ไหวล อย่างไรก็ตามอย่างน้อย 13 รัฐ มีกฎหมายด้านความปลอดภัยของข้อมูล โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการ ที่เป็นเจ้าของใบอนุญาต ให้รักษาข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ ด้านความปลอดภัย ที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล และ เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับอนุญาต การทำลาย การใช้การดัดแปลงแก้ไข หรือ การเปิดเผยข้อมูล นอกเหนือจากกฎหมายข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว รัฐยังมีกฎหมายด้านความปลอดภัยของข้อมูลที่ใช้กับหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย

⁵⁷ อ้างแล้วตามเชิงอรรถที่ 56

⁵⁸ Data Security Laws National Conference of State Legislatures, Privacy and Data Security Laws [ออนไลน์], 15 มกราคม 2559. แหล่งที่มา www.ncsl.org/research/telecommunications-and-information-technology/data-security-laws.aspx

4.1.8. The Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act

กฎหมาย Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act⁵⁹ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินและป้องกันการเกิดวิกฤตทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นในลักษณะเดียวกับปี 2551 มีเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

1.อำนาจการกำกับดูแลและความเสี่ยงเชิงระบบ

กฎหมายฉบับนี้มอบอำนาจให้กับหน่วยงานของรัฐ เช่น อำนาจในการเข้าควบคุมกิจการและชำระบัญชีของสถาบันการเงินที่ประสบปัญหาอย่างรุนแรงจนคุกคามเสถียรภาพของเศรษฐกิจอเมริกันทั้งระบบ โดยให้ Federal Deposit Insurance Corporation : FDIC มีอำนาจเป็นผู้พิทักษ์เด็ดขาด สำหรับสถาบันการเงินที่เข้าข่ายนี้ โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนตามกฎหมายล้มละลายปกติ กฎหมายฉบับนี้กำหนด “การบรรเทาความเสี่ยงเชิงระบบ” และ “การรักษาเสถียรภาพทางการเงิน” ของประเทศให้เป็นหนึ่งในเป้าหมายเชิงนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐ ภายใต้การดูแลของ Financial Stability Oversight Council เพื่อติดตามดูแลความเสี่ยงเชิงระบบ (Systemic Risk) ของภาคการเงิน และคอยนำเสนอแนะนโยบายต่อธนาคารกลางสหรัฐ โดยอำนาจของสถาบันนี้จะครอบคลุมสถาบันการเงินขนาดใหญ่ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ด้วย เช่น บริษัทประกัน และ บริษัทวานิชธนกิจ เป็นต้น

2.กฎเกณฑ์กำกับสถาบันการเงิน

ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ มีการขยายอำนาจของธนาคารกลาง ให้สามารถกำกับสถาบันที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ แต่ทำกิจกรรมด้านการเงิน เช่น บริษัทประกัน และ บริษัทวานิชธนกิจ ภายใต้กฎโวลเตอร์ ซึ่งกำหนดเพดานของเงินที่ธนาคารลงทุนในกองทุนเก็งกำไรระยะสั้น และ กองทุนร่วมลงทุนไว้ที่ร้อยละ 3 ของทุน

3.กฎเกณฑ์เกี่ยวกับตลาดทุน

กฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้มีการซื้อขาย ตราสารอนุพันธ์ผ่านตลาดหลักทรัพย์และห้ามธนาคารพาณิชย์เก็งกำไรสวอป ที่มีความเสี่ยงสูง อีกทั้งยังบังคับให้บริษัทที่รับประกันการจัดจำหน่าย

⁵⁹ CNBC Explains, Dodd-Frank ACT [ออนไลน์], 16 เมษายน 2560. แหล่งที่มา <https://www.cnbc.com/id/47075854>

หลักทรัพย์อิงสินเชื่อที่อยู่อาศัยต้องลงทุนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ของมูลค่าสินทรัพย์เสี่ยงที่แปลงเป็นหลักทรัพย์ไปขาย

ข้อกำหนดที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือเพิ่มความรับผิดชอบทางกฎหมายของบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อนักลงทุนที่ซื้อหลักทรัพย์ที่ตนจัดอันดับ

ด้านการเปิดเผยข้อมูลและอำนาจในการกำกับตลาดทุน โดยมอบอำนาจให้ SEC ออกกฎเกี่ยวกับ “การเปิดเผยข้อมูลที่จุดขาย” เพื่อช่วยให้นักลงทุนรายย่อยทำความเข้าใจกับหลักทรัพย์ที่แท้จริง

4. กลไกคุ้มครองผู้บริโภคบริการทางการเงิน

มาตราที่สำคัญที่สุดมาตราหนึ่งในกฎหมาย Dodd-Frank คือการจัดตั้งหน่วยงานราชการใหม่ ชื่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคทางการเงิน (Bureau of Consumer Financial Protection) โดยให้อำนาจกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ทางการเงินทั้งหมดที่ขายให้กับผู้บริโภครายย่อย เช่น บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อที่อยู่อาศัย

4.2. กฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

4.2.1. The Electronic Fund Transfer Act : กฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์⁶⁰ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคเมื่อทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การทำธุรกรรมที่ใช้คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ หรือ แอปแม่เหล็ก เพื่ออนุญาตให้สถาบันการเงินให้เครดิตหรือตัดบัญชีลูกค้า ซึ่งรวมถึงการใช้ตู้เอทีเอ็ม บัตรเดบิต เงินฝาก โดยผู้บริโภคมักใช้บัตรหรือหมายเลขพิน เพื่อเริ่มต้นการโอนเงินจากบัญชีหนึ่งไปยังอีกบัญชีหนึ่ง

กฎหมายฉบับนี้จะช่วยคุ้มครองผู้บริโภคโดยจะกำหนดให้สถาบันการเงินและบุคคลที่สามที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลบางอย่างแก่ผู้บริโภคก่อนที่จะทำธุรกรรม โดยจะต้องเตรียมข้อมูลไว้ในแบบ

⁶⁰ The Electronic Fund, The Electronic Fund Transfer Act [ออนไลน์], 25 สิงหาคม 2559. แหล่งที่มา <https://www.debt.org/credit/your-consumer-rights/electronic-fund-transfer-act/>

ฟอร์มที่คุณสามารถเก็บรักษาได้ เช่น เอกสารที่สามารถดาวน์โหลดและพิมพ์ได้ หรือ ในเอกสารกระดาษ และกำหนดวิธีที่ผู้บริโภครสามารถจำกัดความรับผิดในกรณีบัตรสูญหายหรือถูกขโมยได้ ทั้งนี้มากกว่าครึ่งหนึ่งของมลรัฐในสหรัฐอเมริกา มีบทบัญญัติของตนเองเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้ ทั้งนี้ข้อมูลที่ต้องเสนอแก่ผู้บริโภค ได้แก่

- 1.สรุปความรับผิดเกี่ยวกับการทำธุรกรรมและการโอนโดยไม่ได้รับอนุญาต
- 2.ข้อมูลการติดต่อสำหรับบุคคลหรือบุคคลที่ควรได้รับแจ้งในกรณีที่เกิดธุรกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาตพร้อมกับขั้นตอนในการรายงานและยื่นคำร้อง
- 3.ประเภทของการโอนเงินที่คุณสามารถทำได้และค่าธรรมเนียมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 4.บทสรุปความรับผิดของสถาบันการเงินกับผู้บริโภคหากไม่สามารถทำหรือหยุดการทำธุรกรรมบางอย่างได้
- 5.สถานการณ์ที่สถาบันการเงินจะชี้แจงข้อมูลกับบุคคลที่สามเกี่ยวกับบัญชีและกิจกรรมบัญชีของผู้บริโภค
- 6.แจ้งให้ทราบเพื่ออธิบายวิธีการรายงานข้อผิดพลาดของข้อมูลเพิ่มเติมและระยะเวลาที่ต้องทำรายงานของผู้บริโภค
- 7.ผู้บริโภคอาจต้องจ่ายค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้ตู้เอทีเอ็มที่ผู้บริโภคไม่มีบัญชี

กรณีธุรกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาตเกี่ยวกับบัญชีของผู้บริโภคอันเป็นผลมาจากการโจรกรรมข้อมูล หรือบัตรเดบิตที่สูญหาย หรือถูกขโมย⁶¹ ให้ผู้บริภครายงานธุรกรรมดังกล่าวกับสถาบันการเงินที่เปิดบัญชีภายใน 60 วัน ทั้งนี้หากมีการรายงานภายใน 2 วันนับจากวันที่มีธุรกรรมต้องสงสัย จะจำกัดความรับผิดของผู้บริโภคไว้เพียง 50 ดอลลาร์สหรัฐ หากรายงานหลังจากนั้นแต่ยังอยู่ใน 60 วัน อาจสูญเสียถึง 500 ดอลลาร์สหรัฐ และหากไม่รายงานภายใน 60 วัน ผู้บริโภคเสี่ยงในการสูญเสียไม่จำกัด หากสถาบันการเงินทำผิดกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ผู้บริโภคสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายต่อศาลได้ รวมทั้งค่าธรรมเนียมศาลและค่าธรรมเนียมทนายความ

⁶¹ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 60

4.2.2. Electronic Signatures in Global and National Commerce Act : กฎหมายว่าด้วยการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างมลรัฐและระหว่างประเทศ

หลักเกณฑ์สำคัญของกฎหมายว่าด้วยการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างมลรัฐและระหว่างประเทศ⁶² คือ การกำหนดรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า

1.ลายมือชื่อ สัญญา หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนั้น ไม่อาจถูกปฏิเสธผลทางกฎหมาย ความสมบูรณ์ทางกฎหมายหรือการบังคับใช้ ตามกฎหมายได้ เพียงเพราะเหตุว่าอยู่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ

2.สัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกรรมนั้นไม่อาจถูกปฏิเสธผลทางกฎหมายความสมบูรณ์ทางกฎหมาย หรือการบังคับใช้ตามกฎหมายได้เพียงเพราะเหตุว่ามีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสัญญานั้น

กฎหมายฉบับนี้ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่อง “ข้อมูลที่ถ่ายโอนกันได้” เพื่อนำมาใช้กับตราสารเปลี่ยนมือทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีการนิยามว่าข้อมูลที่ถ่ายโอนกันได้ หมายถึง ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในกรณีนี้ที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นลายลักษณ์อักษร ต้องเป็นข้อความตามมาตรา 3 แห่งประมวลกฎหมายพาณิชย์ โดยผู้ออกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ให้ความตกลงอย่างชัดแจ้งให้เป็นข้อมูลที่ถ่ายโอนกันได้ และเกี่ยวข้องกับหน้าที่มีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกัน ข้อมูลที่ถ่ายโอนกันได้จะมีผลทางกฎหมายเมื่อมีการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

4.2.3. Uniform Electronic Transactions Act : กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์⁶³ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองผลทางกฎหมายของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ , สัญญาอิเล็กทรอนิกส์ และหลักฐานเอกสารที่ถูกเก็บอยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ มีผลทางกฎหมายเท่าเทียมกับลายมือชื่อหรือเอกสารที่อยู่ในรูปของเอกสารกระดาษ ซึ่งปัจจุบันมีจำนวน 48 มลรัฐ (จากทั้งหมด 52 มลรัฐ) ที่ได้นำหลักการกฎหมายฉบับนี้ไปบังคับใช้ภายในมลรัฐของตน แต่กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ครอบคลุมไปถึง

⁶²Jonathan E.Stern, “The Electronic Signatures in Global and National Commerce Act” Beverley Technology Law Journal. ฉบับที่ 16, 2544

⁶³ Virginia Law, Uniform Electronic Transactions Act [ออนไลน์], 14 กุมภาพันธ์ 2558. แหล่งที่มา <https://law.lis.virginia.gov/vacodepopularnames/uniform-electronic-transactions-act>

ธุรกรรมที่อยู่ภายใต้ กฎหมายเกี่ยวกับการสร้างและการบังคับตามพินัยกรรม , ประมวลกฎหมายพาณิชย์ , กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมเกี่ยวกับข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ และ กฎหมายอื่นที่กำหนดยกเว้นไม่นำกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้มีการกำหนดขอบเขตไว้ว่าจะใช้กฎหมายฉบับนี้ได้เมื่อคู่กรณีที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เห็นชอบให้ใช้กฎหมายฉบับนี้บังคับกับนิติสัมพันธ์ที่ได้ดำเนินการในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นหากมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เห็นชอบหรือยินยอมด้วยแล้ว การทำธุรกรรมโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษและลายมือชื่อย่อมไม่อาจกระทำได้ แต่จะต้องทำธุรกรรมบนเอกสารกระดาษและลงลายมือชื่อที่เขียนด้วยมือเท่านั้น

4.2.4. Bank Secrecy Act : กฎหมายว่าด้วยความลับของธนาคาร

กฎหมายว่าด้วยความลับของธนาคาร⁶⁴ มีการกำหนดให้ยื่นรายงานธุรกรรมทางการเงินตามแบบฟอร์ม Fin CEN Form 104 ต่อกรมสรรพากร สำหรับการฝากเงิน ถอนเงิน แลกเปลี่ยนเงินตรา หรือการชำระเงินอื่นๆ หรือการโยกย้ายเงินผ่านทางสถาบันการเงิน ซึ่งธุรกรรมนั้นมีมูลค่ากว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ ธุรกรรมหลายๆอย่างที่มีการทำสัญญาเหมือนกับเป็นเพียงธุรกรรมเดียวเมื่อพิจารณาถึงเจตนาแห่งธุรกรรมซึ่งดำเนินการโดยบุคคลเดียวกัน และมูลค่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ นับเกี่ยวพันโดยตรงกับธุรกรรมทางการเงินในการดำเนินธุรกรรมภายในวันเดียวกัน

4.3. ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาการให้กู้ยืมออนไลน์แบบบุคคลต่อบุคคลซึ่งเรียกว่า Peer-to-Peer Lending กลายเป็นรูปแบบในการกู้ยืม และการลงทุนของผู้บริโภค ที่เติบโตขึ้นตลอดช่วงภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย รวมถึงแม้ในขณะที่ตลาดสินเชื่อผู้บริโภคชะลอตัว แต่ธุรกิจ Peer-to-Peer Lending ยังคงขยายตัวต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เนื่องจาก ธุรกิจดังกล่าว ตรงกับความต้องการกู้ยืมเงินของผู้บริโภคที่ต้องการกู้ยืมในตลาดออนไลน์โดยไม่ระบุตัวตน รวมไปถึงอัตราดอกเบี้ยที่ดีกว่าสถาบันการเงิน

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจ Peer-to-Peer Lending เผชิญความท้าทายที่สำคัญในปี 2551 คณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ U.S. Securities and Exchange Commission (SEC) ประกาศว่าธุรกรรมจาก Peer-to-Peer Lending เป็นหลักทรัพย์ที่ไม่ได้จดทะเบียนขออนุญาต

⁶⁴ US Department of the Treasury, Bank Secrecy Act [ออนไลน์], 19 สิงหาคม 2560. แหล่งที่มา <https://www.occ.treas.gov/topics/compliance-bsa/bsa/index-bsa.html>.

ให้แพลตฟอร์มดังกล่าวเป็น Startups ในการเสนอขายหลักทรัพย์แก่สาธารณชน ตามกฎระเบียบของ SEC ก่อให้เกิดความเสี่ยงแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้มีการหาหรือว่า ธุรกิจ Peer-to-Peer Lending ควรได้รับการยกเว้นจากกฎระเบียบของ SEC และอยู่ภายใต้การดูแลของ สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านการเงิน หรือ Consumer Financial Protection Bureau (CFPB)

การให้กู้ยืมแบบ Peer-to-Peer Lending เริ่มต้นในปี 2544 โดยมีแพลตฟอร์มที่ดำเนินธุรกิจดังกล่าวกว่า 14 แพลตฟอร์ม โดยมีจุดเด่นในเรื่องอัตราดอกเบี้ยในการแข่งขัน การไม่ระบุตัวตนของผู้กู้และผู้ให้กู้ ซึ่งก่อให้เกิด ความเสี่ยงด้านต่างๆ นำมาสู่การกำหนดกฎระเบียบการให้กู้ยืมเงินแบบ Peer-to-Peer Lending ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกา มีแพลตฟอร์มที่เป็นยักษ์ใหญ่ในการทำธุรกรรม Peer-to-Peer Lending จำนวน 2 บริษัท คือ Prosper ซึ่งก่อตั้งในปี 2549 และ Lending Club ซึ่งก่อตั้งในปี 2550 โดย Prosper มีประสบการณ์การเติบโตที่รวดเร็ว แต่ธุรกิจถูกชะงักจากการกำหนดระเบียบของ SEC ในปี 2551 ในขณะที่ Lending Club เกิดจากการเป็นแพลตฟอร์มแรกๆในการเข้าจดทะเบียนของอนุญาตจาก SEC จนทำให้มี Market Share สูงที่สุดในธุรกิจนี้

โดยรูปแบบทั้ง 2 แพลตฟอร์ม ต่างกันเล็กน้อย โดยทั้ง 2 มีตลาดออนไลน์ที่ไม่ระบุตัวตนสำหรับลูกค้าแต่ละราย เช่น ไม่มีหลักประกัน และเป็นการกู้ยืมเงินเพื่อผู้บริโภค โดยผู้กู้ยินยอมให้ตรวจสอบเครดิตทางการเงินได้ และผู้ให้กู้สามารถเรียกดูใบสมัครของผู้กู้และอัตราดอกเบี้ยที่ต้องการที่กำหนดโดยแพลตฟอร์มได้ โดยทั้ง 2 แพลตฟอร์มทำสัญญากับธนาคารที่ได้รับการประกันโดย Federal Deposit Insurance Corporation : FDIC เพื่อดำเนินการให้กู้ยืมเงินและการออกตัวสัญญาใช้เงินทั้ง 2 แพลตฟอร์ม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่ซับซ้อนกว่าการให้กู้ยืมแบบคนรู้จัก โดยทั่วไปทั่วโลกที่แท้จริงของการให้กู้ยืมแบบ Peer-to-Peer Lending จะเป็นตัวกำหนดประเด็นด้านกฎระเบียบ ซึ่งทั้ง 2 แพลตฟอร์ม มีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป ดังนี้

4.3.1.The Prosper Marketplace Model

ธุรกรรมการให้กู้ยืม มีขั้นตอนด้วยกัน 4 ขั้นตอน⁶⁵ ซึ่งบางครั้งผู้กู้ที่เพิ่งเริ่มต้นใช้แพลตฟอร์มอาจเกิดความผิดพลาดระหว่างใช้ จึงความผิดพลาดเหล่านี้สร้างประเด็นสำคัญในการกำหนดกฎการให้กู้ยืมแบบ Peer-to-Peer Lending

4.3.1.1.The Process for Borrowers

หลังจากผู้กู้ลงทะเบียนกับ Prosper แล้วผู้กู้จะยื่นใบสมัครกู้เงิน โดย Prosper จะผนวกคะแนนเครดิตของผู้กู้ ประวัติการขอสินเชื่อ ข้อมูลรายได้และกรรมสิทธิ์อื่นๆ มีการสัมภาษณ์ผู้กู้ เพิ่มเติมหากผลของคะแนนเครดิตของผู้กู้ไม่ดี โดย Prosper จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับการขอสินเชื่อแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับคะแนนเครดิตและปัจจัยอื่นๆ

ผู้กู้อาจเข้าร่วมกลุ่มของ Prosper โดยผู้สมัครอาจต้องถูกตรวจสอบ เช่น การศึกษา เป็นต้น ซึ่งก่อนหน้านี้อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกในกลุ่ม โดยมีการทำงานที่เป็นอิสระ โดยกลุ่มผู้กู้มีผลกระทบทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญว่าเงินกู้ยืมจะได้รับการสนับสนุนหรือไม่ และการเป็นสมาชิกของกลุ่มมีผลต่อการพิจารณาอัตราดอกเบี้ย

4.3.1.2.The Process for Lenders

ผู้ให้กู้มีบัญชีกับธนาคาร เลขที่ประกันสังคม และ ข้อมูลอื่นๆ โดยผู้ให้กู้ยินยอมให้มีการตรวจสอบเครดิต คำสั่งหักบัญชี และข้อกำหนดในการให้บริการ ทั้งนี้สามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเงินที่ไม่ระบุตัวตนของผู้กู้และผู้ให้กู้ ซึ่งอาจจะเสนออัตราดอกเบี้ยเงินกู้เบื้องต้นได้ การเสนออัตราดอกเบี้ยดังกล่าวจะทำให้ผู้ให้กู้สามารถซื้อ “ใบบันทึกการชำระเงินของผู้ยืม” ได้หากเงินกู้ได้รับเงินเต็มจำนวน

วันนี้ ผู้ให้กู้ ที่มีความต้องการในการลงทุนโดยเร็ว อาจจะค้นหาการปล่อยเงินกู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะ ซึ่งก่อนหน้านี้ Prosper เสนอเครื่องมือที่เรียกว่า แผนการลงทุนโดยอัตโนมัติสำหรับการให้กู้ยืมเงิน อย่างไรก็ตาม Prosper มาแทนที่ แผนการลงทุนดังกล่าว แต่ยังคงกล่าวแผนการลงทุนเป็นการแบ่งแยกการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่ไม่ได้มีการลงทะเบียน

⁶⁵ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 48

4.3.1.3.Executing and Servicing the Loan

Prosper เป็นสินเชื่อที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ ไม่มีหลักประกัน ตัดจำหน่ายเงินให้กู้ยืมเต็มจำนวน ในระยะเวลา 1 ปี , 3 ปี และ 5 ปี จำนวนเงินกู้ที่ 2,000 - 25,000 ดอลลาร์สหรัฐ

Prosper จะโอนเงินให้กับผู้กู้ที่เป็นคู่สัญญา⁶⁶ โดยผู้กู้ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในแต่ละครั้ง 0.5% - 4.95% ของมูลค่าเงินกู้ตามอันดับความน่าเชื่อถือ และวงเงินสินเชื่อที่ผู้กู้ได้รับ และจ่าย 15 ดอลลาร์สหรัฐ กรณีชำระเงินไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ผู้กู้ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการบริการ 1% ต่อปี ซึ่งคิดจากยอดเงินต้นที่ตัดจำหน่ายทุกวัน

4.3.1.4.The Secondary Market

เพื่อให้ผู้ให้กูทราบว่าการกิจการดังกล่าวมีสภาพคล่อง Prosper ได้กำหนดให้มีการซื้อขาย ตัวหนี้ ในตลาดรอง โดย Foliofn Investment ในฐานะนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีการลงทะเบียนกับ SEC สามารถจัดการหลักทรัพย์ตัวหนี้ โดยผู้ให้กู้อาจมีการเสนอขายในราคาขั้นต่ำได้ และมีการเสนอซื้อในรูปแบบประมูลได้เช่นกัน ซึ่งเมื่อขายได้ Foliofn Investment จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียม 1% ของราคาซื้อขาย ทั้งนี้ผู้ที่ซื้อหลักทรัพย์ตัวหนี้ดังกล่าวจะได้รับสิทธิตามกฎหมายทั้งหมดของผู้ให้กูรายเดิม และ Prosper ยังคงให้บริการตามเดิม

4.3.2.The Lending Club Model

Lending Club มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ และการใช้ WebBank ในการออกเงินกู้ของบริษัท ซึ่งมีอัตราคงที่ โดยไม่มีหลักประกัน การชำระเงินกู้ที่มีระยะเวลาและข้อจำกัดที่คล้ายคลึง สำหรับความแตกต่างระหว่าง Prosper กับ Lending Club ดังนี้

ประการแรก ในอดีต Lending Club มีการกำหนดมาตรฐานที่เข้มงวดในการกำหนดผู้กู้ ซึ่งทำให้มีผู้เข้าหลักเกณฑ์น้อยกว่า 10% ของจำนวนผู้กู้ ในขณะที่ Prosper มีการยอมรับผู้กู้ในหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดน้อยกว่า แต่ไปอาศัยความเชี่ยวชาญของผู้กู้ (นักลงทุน) แทน อย่างไรก็ตาม Lending

⁶⁶ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 48

Club อ้างตนว่ามีสถานะจำนวนผู้กู้สูงในธุรกิจนี้ เนื่องจาก Prosper มีการปรับมาตรฐานในการกู้ยืมให้เข้มงวดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ Lending Club กลายเป็นแพลตฟอร์มหลักๆ ที่ผู้กู้เลือกใช้

ประการที่สอง Lending Club มีความซับซ้อนในกฎระเบียบ และต้นทุนในการค้นหาความได้เปรียบในการแข่งขัน Lending Club เป็นแพลตฟอร์มรายแรกๆ ที่เข้าจดทะเบียนขอรับใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจ Peer-to-Peer Lending ในขณะที่ Prosper มีการตัดแผนการลงทุนเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าจดทะเบียนตามเกณฑ์ของ SEC ทั้งนี้ Lending Club เสนอแผนลงทุน 3 ระดับ รวมถึงมีบัญชีที่สำคัญที่สามารถเข้าถึงทีมบริการด้านการลงทุนได้มากขึ้น และได้รับจดทะเบียนเป็นบริษัทย่อยเพื่อเป็นที่ปรึกษาการลงทุน เพื่อให้สามารถนำเสนอบัญชีการลงทุนที่ได้รับการจัดการได้สุดท้าย ที่แตกต่างจาก Prosper คือ Lending Club ปัจจุบันมีการเสนอโดยตรงผ่านบัญชีเงินฝากสะสมเพื่อการเกษียณ (Individual Retirement Account : IRA) โดยได้รับความร่วมมือจากสถาบันการเงิน

โดยสรุปรูปแบบการดำเนินธุรกิจของ Lending Club ต้องเข้าจดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ New York Stock Exchange โดยมีการสร้าง Credit Scoring Model ในการประเมินความเสี่ยงการผิดนัดชำระหนี้ของผู้กู้ โดยแบ่งความเสี่ยงเป็น 7 ระดับ⁶⁷ คือ A-G โดยระบบดังกล่าวสามารถประมวลผลวงเงินและอัตราดอกเบี้ยภายหลังจากผู้ขอกู้ให้ข้อมูลรายละเอียดที่ต้องการเพียงไม่กี่ชั่วโมง และนำ Profile ความเสี่ยงและวัตถุประสงค์การกู้ประกาศผ่าน Platform ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ที่ต้องการปล่อยกู้เลือกปล่อยกู้ตามต้องการ โดย Lending Club ได้ช่วยผู้ปล่อยกู้กระจายความเสี่ยง เรื่อง การผิดนัดชำระหนี้ของผู้กู้ มีการกำหนดเงินขั้นต่ำในการปล่อยกู้แต่ละรายเป็นหน่วยลงทุน เพียงหน่วยละ 25 เหรียญ นั่นหมายความว่าหากท่านอยากจะปล่อยกู้ 100 เหรียญ ท่านสามารถกระจายการลงทุนไปแก่ผู้กู้ได้ถึง 4 ราย

Lending Club สร้างสัญญาการกู้แบบมาตรฐานเพียง 2 รูปแบบ คือ สัญญาอายุ 3 ปี และ 5 ปี ที่มีการจ่ายเงินคืนเป็นรายเดือน เพื่อลดปัญหาด้านสภาพคล่องที่ผู้ปล่อยกู้จะต้องรอนานถึง 3 ปี หรือ 5 ปี นอกจากนี้ Lending Club ยังสร้างตลาดชื่อ Folio เพื่อให้ผู้ปล่อยกู้สามารถนำหน่วยลงทุนของตนเองมาซื้อขายกับนักลงทุนอื่นผ่านตลาดรอง

⁶⁷ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 48

บทที่ 5

มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ในการกำกับดูแล ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เฉพาะเจาะจง โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ระหว่างพิจารณาแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจดังกล่าวให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์กับผู้บริโภคมากขึ้น

เมื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมต่อการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย ด้วยการวิเคราะห์และเปรียบเทียบระหว่างมาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา กับกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์หามาตรการทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนวทาง มาตรการทางกฎหมาย 3 ด้าน ดังนี้.-

5.1. มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการทำธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

5.1.1. หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล

ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ลักษณะธุรกิจเป็นการกู้ยืมเงินระหว่างบุคคลกับบุคคล โดยทำธุรกรรมผ่านระบบออนไลน์แพลตฟอร์ม ซึ่งรูปแบบธุรกรรมคล้ายคลึงกับการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน เพียงแต่ให้สิทธิผู้ประกอบการที่นอกเหนือจากสถาบันการเงินที่สนใจสามารถจัดตั้งแพลตฟอร์ม ซึ่งเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยง ผู้กู้และผู้ให้กู้มาเจอกัน ดังนั้นหากพิจารณาหน่วยงานกลางที่เหมาะสมจะทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending นั่นคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย เนื่องจากมีการดำเนินธุรกิจคล้ายคลึงกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมในการทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจดังกล่าว อย่างไรก็ตามยังมีหน่วยงานอื่นที่ทำหน้าที่โดยตรง ดังนี้

มุมมองต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปรับแก้หรือปรับบทกฎหมาย ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>การทำสัญญากู้ยืมเงินออนไลน์</p> <p>กฎหมายหลัก :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ • พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 • พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 • พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 	<p>แนวทาง :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ตามนิยามของนิติกรรม ในมาตรา 149 ของ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย กระทำด้วยความสมัครใจ หากผู้ประกอบ การที่ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ก็สามารถทำนิติกรรมสัญญาระหว่างผู้กู้ และผู้ให้กู้ ได้โดยมีผลสมบูรณ์ตามหลัก อิสระทางแพ่ง • ตามมาตรา 653 วรรคหนึ่ง ของ ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้การกู้ยืมเงิน ตั้งแต่สองพันบาทขึ้นไปนั้นต้องมีหลักฐาน เป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืม ซึ่งธุรกรรม FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นการกู้ยืมเงินออนไลน์ ไม่มีการทำ สัญญากู้ยืมลงบนกระดาษ ดังนั้นจึงอาศัย ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง และมาตรา 9 ของ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ที่ระบุว่าหาก ข้อความที่จัดทำขึ้น เป็นข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำ กลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่ เปลี่ยนแปลงให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำ เป็นหนังสือ และในกรณีที่มีการลงลายมือ ชื่อในหนังสือ ให้ถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการลงลายมือชื่อแล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> • กระทรวงมหาดไทย • กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม • สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน • ธนาคารแห่งประเทศไทย

มุมมองต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปรับแก้หรือปรับบทกฎหมาย ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>การทำสัญญากู้ยืมเงินออนไลน์ (ต่อ)</p> <p>กฎหมายหลัก :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ • พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 • พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 • พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 	<ul style="list-style-type: none"> • ตามหลักในมาตรา 5-8 ของ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เป็นบทบัญญัติความผิดด้านเข้าถึงระบบโดยมิชอบ , เข้าถึงข้อมูลโดยมิชอบ และดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ซึ่งจะสามารถบังคับใช้ เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดที่แฮกระบบหรือจารกรรมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกรรมได้ • ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกรรมกู้ยืมเงินที่เกี่ยวข้องกับความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศ แต่เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ไม่ได้เป็นสถาบันการเงินตามความหมายในมาตรา 13 ของ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่ต้องมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต้องทำ KYC และ CDD ลูกค้ำตามมาตรา 20 และ 20/1 <p>ข้อสังเกต :</p> <ul style="list-style-type: none"> • เนื่องจากธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกรรมการกู้ยืมผ่านระบบออนไลน์ไม่ได้มีการลงลายมือชื่อบนกระดาษเหมือนธุรกรรมการกู้ยืมเงิน โดยปกติที่ทำกับสถาบันการเงิน ซึ่งเมื่อผู้กู้จะ 	<ul style="list-style-type: none"> • กระทรวงมหาดไทย • กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม • สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน • ธนาคารแห่งประเทศไทย

มุมมองต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปรับแก้หรือปรับบทกฎหมาย ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>การทำสัญญากู้ยืมเงินออนไลน์ (ต่อ)</p> <p>กฎหมายหลัก :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ • พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 • พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 • พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 	<p>ลงนามในสัญญาผู้ต้องกระทำต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน เพื่อเป็นการยืนยันตัวตนว่า ผู้กู้เป็นบุคคลเดียวกับชื่อในการทำสัญญา แต่เนื่องจากธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ไม่ใช่สถาบันการเงิน ตามคำนิยามของกฎหมายไทย ดังนั้นผู้ประกอบธุรกิจจึงไม่ได้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อย่างไรก็ตาม ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการใช้กฎหมายความลับธนาคาร (Bank Secrecy Act) ให้รายงานธุรกรรมที่มีมูลค่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อสรรพากร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรปรับนิยามผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย ให้ครอบคลุมถึงหน่วยงานอื่นนอกเหนือสถาบันการเงิน เพื่อป้องกันการฟอกเงินและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • กระทรวงมหาดไทย • กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม • สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน • ธนาคารแห่งประเทศไทย

มุมมองต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปรับแก้หรือปรับบทกฎหมาย ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>การรายงานธุรกรรมการกู้ยืมเงิน</p> <p>กฎหมายหลัก :</p> <ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 	<ul style="list-style-type: none"> ตามมาตรา 19 ของ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ที่ให้สถาบันการเงินนำส่งรายงานและข้อมูลธุรกรรมให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด แต่เนื่องจากธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ไม่เข้าข่าย นิยามสถาบันการเงิน ตามมาตรา 3 ของ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ดังนั้นจึงไม่ต้องนำส่ง รายงานการกู้ยืมเงินของลูกค้านบน แพลตฟอร์ม <p>แนวทาง :</p> <ul style="list-style-type: none"> แม้ตามมาตรา 3 ของ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ไม่เข้าข่ายตามนิยามสถาบันการเงิน แต่นิยามดังกล่าวระบุให้นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการทางการเงินรวมถึงนิติบุคคลอื่น ที่ประกอบกิจการให้สินเชื่อเป็นทางการค้า ปกติตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด สำหรับกฎหมายของประเทศ สหรัฐอเมริกา เป็นที่น่าสังเกตว่าการตรวจสอบข้อมูลเครดิตของลูกค้าไม่ได้ตรวจสอบเฉพาะเครดิตด้านการเงินอย่างเดียว ยังพิจารณาข้อมูลของลูกค้าจากสื่อและ ปัจจัยวิเคราะห์ด้านอื่นๆอีก เช่น รสนิยม , 	<p>คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545</p>

มุมมองต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปรับแก้หรือปรับบทกฎหมาย ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>การรายงานธุรกรรมการกู้ยืมเงิน (ต่อ)</p> <p>กฎหมายหลัก :</p> <ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 	<p>พฤติกรรมส่วนตัว , ข้อมูลการแพทย์ เป็นต้น ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีให้นำเรื่องดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending มีการจัดตั้งกฎหมายเฉพาะ หรือมีประกาศจากคณะกรรมการก็จะสามารถเข้าข่ายได้ตามค่านิยาม มีหน้าที่จัดส่งรายงานข้อมูลการทำธุรกรรม</p>	<p>คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545</p>

มุมมองต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปรับแก้หรือปรับบทกฎหมาย ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>การกำหนดอัตราดอกเบี้ยและติดตามทวงหนี้</p> <p>กฎหมายหลัก :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ • พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 • พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 	<ul style="list-style-type: none"> • ตามมาตรา 4 ของ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 กำหนดให้ห้ามเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลโดยเฉพาะ จึงต้องอาศัยบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 ที่กำหนดมิให้เรียกดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงินเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี • ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ลักษณะธุรกิจเป็นการกู้ยืมระหว่างบุคคลกับบุคคล ซึ่งบุคคลใน ณ ที่นี้ อาจเป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งในมาตรา 3 ของ พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ไม่ได้ให้คำนิยามของลูกหนี้ ครอบคลุมถึงนิติบุคคล และ นิยามของสินเชื่อที่ระบุเฉพาะสินเชื่อที่ให้แกบุคคลธรรมดา ซึ่งไม่ครอบคลุมลูกค้าของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending <p>แนวทาง :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการขยายความสามารถในการเข้าถึงธุรกรรมสินเชื่อของประชาชน ตลอดจน เพิ่มช่องทางการลงทุนให้แก่ 	<ul style="list-style-type: none"> • ธนาคารแห่งประเทศไทย • กระทรวงยุติธรรม • กระทรวงการคลัง • การะทรวงมหาดไทย

มุมมองต่อธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปรับแก้หรือปรับบทกฎหมาย ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>การกำหนดอัตราดอกเบี้ยและติดตามทวงหนี้ (ต่อ)</p> <p>กฎหมายหลัก :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ • พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 • พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 	<p>นักลงทุน ทำให้การพิจารณาผลตอบแทนและอัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ High Risk High Return เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ที่ถึงแม้จะให้สิทธิในแต่ละมลรัฐกำหนดเองก็ยังคงมีอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดโดยรัฐบาลกลางเช่นกัน ผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่า เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นไปตามหลักเกณฑ์กลไกตลาด รัฐควรกำหนดขอบเขตอัตราดอกเบี้ย เมื่อรวมค่าธรรมเนียม ค่าปรับต่างๆ ไม่เกินจำนวน 36% ต่อปี เช่นเดียวกับการขออนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ ภายใต้การกำกับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน เนื่องจากเป็นการป้องกันพฤติกรรมอำพรางของผู้ประกอบการหากกำหนดเฉพาะเพดานอัตราดอกเบี้ยเพียงอย่างเดียว</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ธนาคารแห่งประเทศไทย • กระทรวงยุติธรรม • กระทรวงการคลัง • การะทรวงมหาดไทย

5.1.2. การขออนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจ

การขออนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ต้องยื่นคำขออนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจต่อกระทรวงการคลังโดยให้ยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย ก่อน ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งนี้ในการอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ผู้ดำเนินการ(แพลตฟอร์ม) , ผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ การรักษา ระบบ และต้องมีแผนการบริหารและจำกัดความเสี่ยงของธุรกิจด้วย เพื่อช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของระบบงานยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.กำหนดคุณสมบัติผู้ดำเนินการ(แพลตฟอร์ม), ผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ สำหรับธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending โดยจะต้องพิจารณาว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจต้องมีคุณสมบัติอย่างไร ดังต่อไปนี้

มีความสามารถในการชำระหนี้เพียงพอและที่มาของเงินของผู้ให้กู้ เป็นเงินโดยสุจริต ดังนี้

1.1.คุณสมบัติผู้ดำเนินการ (แพลตฟอร์ม)

- จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลโดยต้องขออนุญาตจัดตั้งภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ โดยยื่นแก่กระทรวงการคลังผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย

- ดำรงเงินกองทุนตามสัดส่วนมูลค่าเงินกู้

- แพลตฟอร์ม ต้องกำหนดแผนสำรอง เสนอต่อธนาคารแห่งประเทศไทย กรณีแพลตฟอร์มล้มเลิก หรือ ล้มละลายไป

- แพลตฟอร์มต้องมีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับ

แพลตฟอร์ม และข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเงินที่ผู้ลงทุนจะลงทุน

- แพลตฟอร์มต้องจัดตั้งทีมงานที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดการ

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กู้และผู้ให้กู้

- แพลตฟอร์มต้องตรวจสอบความมีตัวตนของผู้กู้และผู้ให้กู้

โดยหากมีข้อสงสัยในธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพอกเงิน ให้รายงานธุรกรรมดังกล่าวแก่ คณะ

กรรมการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน (ป.ป.ง.)

- แพลตฟอร์มต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการกู้, ระยะเวลา

การให้กู้ และ จำนวนเงินกู้ยืมสูงสุดในการกู้ยืม เป็นต้น

1.2.คุณสมบัติผู้กู้

-อายุครบ 20 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป

-มีถิ่นที่อยู่ที่แน่นอน สามารถติดต่อได้

-เป็นผู้ที่มีรายได้

1.3.คุณสมบัติผู้ให้กู้ (นักลงทุน)

-อายุครบ 20 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป

-มีถิ่นที่อยู่ที่แน่นอน สามารถติดต่อได้

-เป็นบุคคลธรรมดา หรือ นิติบุคคล

2. การพิจารณาการให้สินเชื่อ

-แพลตฟอร์มต้องดำเนินการให้กู้ และ ผู้ให้กู้ กรอกข้อมูล KYC/ CDD เพื่อระบุตัวตนทุกครั้งที่มีการทำธุรกรรมขอสินเชื่อ

-แพลตฟอร์มต้องดำเนินการตรวจสอบวัตถุประสงค์ในการกู้เงิน และความสามารถในการชำระหนี้รวมถึงความเสี่ยงด้านเครดิตของผู้กู้ และรายงานธุรกรรมที่ผู้กู้ได้รับสินเชื่อจากแพลตฟอร์มแก่บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ เพื่อรวบรวมข้อมูลประวัติสินเชื่อของผู้กู้ในการพิจารณาสินเชื่อในคราวถัดไป

-แพลตฟอร์มต้องประเมินความเสี่ยงของผู้กู้ และเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมแก่ทั้งผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ทราบก่อนดำเนินธุรกรรมขึ้นถัดไป

3. การกำหนดวงเงินสินเชื่อ

-แพลตฟอร์มจะให้วงเงินสินเชื่อแก่ผู้กู้แต่ละรายไม่เกิน 100,000 บาท โดยต้องกำหนดวงเงินที่เหมาะสม และ สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้

4. ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการและค่าธรรมเนียมใดๆ ที่เกี่ยวกับการขอสินเชื่อ Peer-to-Peer Lending

-แพลตฟอร์มจะพิจารณาเรียกเก็บดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และ ค่าธรรมเนียมใดๆ เกี่ยวกับสินเชื่อ Peer-to-Peer Lending เมื่อคำนวณรวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี (Effective Rate)

-แพลตฟอร์มต้องไม่นำดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใดๆ มารวมกับจำนวนหนี้ที่ค้างชำระเพื่อคิดดอกเบี้ยและค่าปรับอีก

5. การเปิดเผยข้อมูลอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการและค่าธรรมเนียมใดๆ

-แพลตฟอร์มต้องแจ้งรายละเอียดข้อมูลอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใดๆ ให้แก่ผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการทำธุรกรรมสินเชื่อ Peer-to-Peer Lending

-ต้องเผยแพร่รายละเอียดไว้ในเว็บไซต์ บนแพลตฟอร์ม

6.จัดทำตารางแสดงภาระหนี้และหลักฐานการรับเงิน

-จัดทำรายละเอียดแสดงภาระหนี้ โดยแยกเป็นเงินต้นและดอกเบี้ยและจำนวนเงินคงค้าง เพื่อมอบให้แก่ผู้กู้ เมื่อมีการทำสัญญาขอสินเชื่อหรือเมื่อมีการอนุมัติสินเชื่อ

-จัดทำหลักฐานการรับเงินจากผู้กู้เพื่อให้ผู้กู้เก็บไว้เป็นหลักฐาน ทุกครั้งเมื่อมีการชำระหนี้

7.การเรียกให้ชำระหนี้และติดตามทวงถามให้ชำระหนี้

-แพลตฟอร์มต้องจัดทำใบแจ้งหนี้ และหนังสือแจ้งเตือนกรณีผู้กู้ผิดนัดชำระหนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

5.1.3. การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจ

จากการที่ผู้วิจัยเสนอแนะให้ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำกับควบคุมธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending นั้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานภายในเพื่อดูแลธุรกิจดังกล่าวโดยเฉพาะ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานปฏิบัติงานโดยการตรวจสอบผลการประกอบธุรกิจสินเชื่อ ของธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ว่ามีการปฏิบัติถูกต้อง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้องระบุไว้หรือไม่ หากผลการตรวจสอบไม่พบการกระทำผิด ก็ยังคงให้เฝ้าติดตามการประกอบธุรกิจอย่างต่อเนื่องเรื่อยไปเป็นระยะๆ แต่หากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อแบบ Peer-to-Peer Lending รายใดประกอบธุรกิจไปโดยผิดกฎหมายหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ก็ให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบรายงานข้อเท็จจริงต่อธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยหากพบว่ามีกรกระทำผิดจริง ตามที่ได้รับแจ้ง ก็ให้ดำเนินการลงโทษผู้ประกอบการ ซึ่งหากเป็นการกระทำผิดครั้งแรก อาจมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นการชั่วคราว เพื่อให้แก้ไขปัญหามีอยู่ให้เสร็จโดยเร็ว แต่หากมีการกระทำผิดในลักษณะเดิมอีก อาจพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจเป็นการถาวร

5.2. มาตรการทางแพ่ง

5.2.1. ความสมบูรณ์ของมูลหนี้

การทำนิติกรรมสัญญาของการให้สินเชื่อแบบ Peer-to-Peer Lending จะสมบูรณ์นั้นต้องได้กระทำถูกต้องครบถ้วนในเงื่อนไขการทำธุรกรรม ดังนี้

ก.เงื่อนไขความสมบูรณ์ในเรื่องแบบแห่งนิติกรรม

ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นการให้กู้ยืมเงินระหว่างบุคคลกับบุคคล ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 653 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่” ดังนั้นธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ที่เกิดขึ้น จะต้องมีการทำเป็นหนังสือ แม้จะมีการลงลายมือชื่อรวมถึงหนังสือดังกล่าวในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ก็สามารถใช้เป็นหลักฐานได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 ทั้งนี้หนังสือสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวไม่ได้มีแบบฟอร์มมาตรฐานเพียงแต่ให้อ่านแล้วสามารถเข้าใจว่ามีการกู้ยืมเงิน โดยต้องระบุจำนวนเงินกู้ยืมเป็นสำคัญ พร้อมปิดอากรแสตมป์ตามที่กฎหมายกำหนดถึงจะสมบูรณ์

ข.เงื่อนไขความสมบูรณ์ในเรื่องความสามารถ

การทำธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ผู้ทำนิติกรรมในธุรกรรมดังกล่าวจะต้องมีความสามารถในการทำนิติกรรมที่สมบูรณ์ หากผู้ทำนิติกรรมมีความสามารถไม่สมบูรณ์ก็จะส่งผลให้นิติกรรมที่สร้างขึ้นไม่สมบูรณ์ตามไปด้วย บุคคลผู้ถูกจำกัดความสามารถในการทำนิติกรรมได้แก่

- ผู้เยาว์
- คนวิกลจริตในขณะที่มีจิตวิกล
- คนไร้ความสามารถ
- คนเสมือนไร้ความสามารถ

ค.เงื่อนไขความสมบูรณ์ในเรื่องวัตถุประสงค์

การทำธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ผู้ทำนิติกรรมทั้ง 2 ฝ่าย คือ ผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ ต้องร่วมรู้กันว่าการทำนิติกรรมสัญญากู้เงินในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการใช้เงินไปเพื่อทำสิ่งใด ซึ่งการรับรู้ชัดแจ้งขึ้นไปทั้ง 2 ฝ่ายจะทำให้เงื่อนไขนิติกรรมสมบูรณ์ แต่ทั้งนี้วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม

เงิน ต้องขอด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ห้ามขัดต่อกฎหมาย พันวิสัย หรือ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ควรมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน ดังนี้

- เพื่อไถ่ถอนภาระหนี้บัตรเครดิต (Credit Card Refinancing)
- เพื่อซ่อมแซม ต่อเติมที่อยู่อาศัย (Home Improvement)
- เพื่อย้ายที่อยู่อาศัย (Moving and Relocation)
- เพื่อค่ารักษาพยาบาล (Medical Expense) เป็นต้น

ทั้งนี้การทำนิติกรรมสัญญาทุกครั้ง ต้องมีการจัดทำ KYC / CDD เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำนิติกรรม เพื่อให้ทราบที่มาของเงินที่ให้ผู้กู้ยืมของผู้ให้กู้ หรือวัตถุประสงค์ในการใช้เงินของผู้กู้ หากมีธุรกรรมใดต้องสงสัยตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนด ผู้ประกอบการจะต้องมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งหากไม่กระทำตามที่กฎหมายกำหนดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้

มาตรา 62 กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม การให้ลูกค้าแสดงตน หรือการพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ หรือจนกว่าปฏิบัติให้ถูกต้อง

และมาตรา 63 กำหนดโทษสำหรับผู้ที่ยังรายงานหรือแจ้งข้อมูลโดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงตั้งแต่โทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 50,000-500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ง.เงื่อนไขความสมบูรณ์ในเรื่องการแสดงเจตนาในการทำนิติกรรม

ธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ผู้ทำนิติกรรมทั้ง 2 ฝ่าย คือ ผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ ต้องแสดงเจตนาที่แท้จริง โดยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดขั้นตอนของการทำธุรกรรม ไม่มีเจตนาซ่อนเร้น , เจตนาหลง , นิติกรรมอำพราง , เจตนาโดยสำคัญผิด , เจตนาเพราะถูกกลฉ้อกล และ เจตนาเพราะถูกข่มขู่ เป็นต้น

5.2.2. การเรียกผลประโยชน์ตอบแทน

ผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending มิใช่สถาบันการเงิน แต่เป็นธุรกิจที่มีการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อเช่นเดียวกับสถาบันการเงิน โดยมีการคิดอัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และ ค่าบริการต่างๆ ที่เรียกเก็บจากการให้สินเชื่อ นั้น ถือเป็นผลประโยชน์ตอบแทนจากการให้สินเชื่อ โดยธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending มีการกำหนดผลตอบแทน แบบ High Risk High Return จึงจำเป็นต้องกำหนดเพดานการเรียกผลประโยชน์ตอบแทน ต้องไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี เช่นเดียวกับ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อย เพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งหากผู้ประกอบการรายใดฝ่าฝืนตามกฎหมายเกณฑ์ที่กำหนด ต้องระวางโทษตาม พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ที่มีโทษทางอาญาร่วมด้วย

5.2.3. การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ต้องจัดทำระบบบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งของผู้กู้ และ ผู้ให้กู้ โดยมีการจัดทำชุดรหัสเข้าดูข้อมูล และห้ามมีการบันทึก ถ่าย โอนข้อมูล ไม่ว่าจะวิธีการใดก็ตาม โดยจัดหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลควบคุมข้อมูล เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยในการจัดเก็บข้อมูล คุณภาพข้อมูล ข้อจำกัดในการนำข้อมูลไปใช้ และการเปิดเผยเกี่ยวกับนโยบายข้อมูลส่วนบุคคล หากมีการกระทำผิดต้องระวางโทษตามที่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 กำหนด

ทั้งนี้การทำนิติกรรมทุกครั้ง ผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ต้องมีการรวบรวมข้อมูลการทำนิติกรรมนำส่งต่อบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัดเพื่อรวบรวมข้อมูลการทำธุรกรรมของผู้กู้ในฐานะข้อมูล เพื่อสามารถให้หน่วยงานซึ่งเป็นสมาชิกของบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัดสามารถทราบถึงพฤติกรรมและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ เมื่อมีการร้องขอให้ตรวจสอบเครดิตของผู้กู้ได้ในอนาคต หากฝ่าฝืนให้มีความผิดตาม พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

5.2.4. การติดตามทวงถามหนี้และการบังคับชำระหนี้ของผู้กู้

ผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ต้องดำเนินการจดทะเบียนทวงถามหนี้ต่อนายทะเบียน ตามที่พระราชบัญญัติ การทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ระบุไว้ซึ่งหากฝ่าฝืนไม่ไปจดทะเบียนมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท

ทั้งนี้ผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ต้องไม่ทวงหนี้กับบุคคลที่ไม่ใช่ลูกหนี้เว้นแต่เป็นบุคคลที่ลูกหนี้ระบุให้ไปทวงถาม โดยมีข้อปฏิบัติ คือ

-ผู้ทวงหนี้ต้องแสดงตัว แจ้งชื่อ-สกุล พร้อมแสดงเจตนาว่าต้องการถามหาข้อมูล เพื่อติดต่อลูกหนี้

-ห้ามใช้ข้อความ เครื่องหมายหรือชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมาย

-ห้ามหลอกลวงหรือทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด เพื่อให้ได้ข้อมูลของลูกหนี้

-ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษจำคุก ไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท

สำหรับวิธีการปฏิบัติในการทวงถามหนี้ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

-ติดต่อลูกหนี้ตามสถานที่ติดต่อที่ให้ไว้

-ติดต่อในวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.00-20.00 น. และ ในวันหยุดราชการ เวลา 8.00-18.00 น. หากฝ่าฝืนจะถูกสั่งระงับการดำเนินการและหากยังฝ่าฝืนซ้ำจะถูกโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท

-ติดต่อตามจำนวนครั้งที่เหมาะสม

5.2.5. การชำระหนี้เงินกู้ทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ต้องดำเนินการจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระบบและผู้ให้บริการชำระเงินต่อหน่วยงานตามที่ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ระบุไว้ซึ่งหากฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 200,000-1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5.3. มาตรการทางอาญา

โทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่กระทำความผิด ในการดำเนินธุรกรรม Peer-to-Peer Lending ต้องคำนึงถึงหลักคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนร่วม เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของส่วนรวมได้ เช่น กรณีข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหลหรือถูกจารกรรม อันนำไปสู่การเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือปลอมแปลงข้อมูลเพื่อทำผิดกฎหมาย หรือการเรียกผลประโยชน์ตอบแทนเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ความสงบสุข ระเบียบร้อยของประชาชน หรือ แม้กระทั่งเป็นช่องทางในการฟอกเงิน หรือการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ที่ขัดต่อหลักกฎหมายอันจะส่งผลกระทบและสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ดังนั้นรัฐควรกำหนดโทษทางอาญาให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวและจิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวม

5.4. ผลกระทบจากมาตรการทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

หากมีการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทยตามที่ได้เสนอมาชำงต้นในหัวข้อ 5.1. แล้วนั้น จะมีผลกระทบดังนี้-

(1) ผลกระทบเชิงบวกต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน คือ

- ด้านผู้ขอสินเชื่อ

มีทางเลือกในการกู้ยืมเงินเพิ่มมากขึ้น และยังช่วยให้ผู้ขอสินเชื่อสามารถเข้าถึงการบริการด้านสินเชื่อได้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งช่วยทำให้เกิดความมั่นใจในการทำธุรกรรม โดยมาตรการทางกฎหมายจะช่วยลดหรือป้องกันความเสี่ยงจากการกู้ยืมเงินผ่านแพลตฟอร์ม Peer-to-Peer Lending ได้ จึงช่วยสร้างความเชื่อมั่น และความปลอดภัย ให้กลุ่มผู้ใช้งาน ตลอดจนผู้ขอสินเชื่อจะได้รับการคุ้มครองและสามารถรักษาสีทธิประโยชน์ได้ตามที่กฎหมายกำหนด

- ด้านนักลงทุน

ทำให้เกิดธุรกิจทางการเงินใหม่ เพิ่มช่องทางการลงทุนให้กับนักลงทุนส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการดำเนินธุรกิจมีความโปร่งใส และเป็นที่ยอมรับ รวมถึงเป็นแนวทางในการเพิ่มช่องทางการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย

- ด้านภาครัฐ

มีมาตรการกฎหมายควบคุม สามารถตรวจสอบติดตามธุรกรรมที่น่าสงสัยซึ่งช่วยป้องกันการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การฟอกเงิน การทำธุรกรรมต่างๆของกลุ่มธุรกิจผิดกฎหมาย เป็นต้น ตลอดจนป้องกันการเกิดสินเชื่อด้อยคุณภาพในระบบ รวมถึงหนี้ครัวเรือนที่มากกว่ารายได้ของประชาชน เพื่อรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจของประเทศ

(2) ผลกระทบเชิงลบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน คือ

- ด้านผู้บริโภค

ต้องให้ข้อมูลหรือแสดงตัวตนเพื่อขอสินเชื่อ ตามหลักการ KYC และ CDD

- ด้านธุรกิจ

ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมเพื่อจัดทำระบบให้มีการควบคุมข้อมูลส่วนตัวของผู้กู้ รวมทั้งต้องดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับ KYC และ CDD ของลูกค้า ตลอดจนจัดส่งข้อมูลการกู้เงินแก่บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด

- ด้านภาครัฐ

ต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อตรวจสอบ และ กำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ให้ทั่วถึง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือที่จะปฏิบัติตามต่อไป

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความเป็นมาขั้นต้นจนถึงประโยชน์และข้อจำกัดของการดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending และการศึกษารวบรวมมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอิทธิพลของโลก และมีมูลค่าในการดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นอันดับต้นๆ ประกอบกับผลการวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายปัจจุบันในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ในประเทศไทย โดยมีบทสรุปการศึกษา และข้อเสนอแนะ ดังนี้-

6.1. บทสรุปการศึกษา

ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกิจที่แตกต่างจากการให้กู้ยืมโดยธนาคารแบบปกติ กล่าวคือ บริษัทที่ดำเนินธุรกิจดังกล่าวจะไม่ใช้เงินทุนของตัวเองในการปล่อยกู้ แต่จะทำหน้าที่เป็นตัวกลาง เพื่อเชื่อมโยงระหว่างผู้ขอกู้และนักลงทุนซึ่งส่วนมากจะเป็นการปล่อยกู้แก่บุคคลรายย่อย วัตถุประสงค์การกู้ยืมเพื่อเป็นการอุปโภคบริโภค

รายได้ของบริษัทดังกล่าว มาจากค่าธรรมเนียม Origination ที่เก็บจากผู้กู้ , Spread เล็กน้อยจากดอกเบี้ย ที่เก็บจากผู้กู้ ก่อนจะนำส่งต่อไปแก่นักลงทุน และค่าธรรมเนียมอื่นๆ เช่น การจ่ายล่าช้า เป็นต้น

อย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา มี Platform ผู้ให้บริการ Peer-to-Peer Lending อยู่หลายราย โดยจะมี Lending Club ที่เป็นรายใหญ่ที่สุด โดยปัญหาที่เกิดขึ้นกับ Lending Club และความคล้ายคลึงกับจุดเริ่มต้นของวิกฤต Subprime ในปี 2551 โดยบริษัทพยายามดึงดูดนักลงทุนรายย่อยให้มาลงทุน แต่อย่างไรก็ดี ในช่วงหลังๆ Lending Club ไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนที่จะมารองรับความต้องการที่สูงของผู้ขอกู้ ดังนั้นทางออกของ Lending Club คือ ไปหานักลงทุนสถาบันส่วนใหญ่ ก็จะเป็น Investment Bank ซึ่งขัดกับ Concept ของ Peer-to-Peer Lending ที่เป็นการจับคู่ระหว่างนักลงทุนรายย่อยและผู้ขอกู้รายย่อย มีบทความในหนังสือพิมพ์ Fincial Times ได้สรุปความคล้ายคลึงของ Peer-to-Peer Lending และจุดเริ่มต้นของ Suprime Crisis ไว้ดังนี้

1. บริษัท Peer-to-Peer Lending และ Investment Bank ที่ทำ Securitisation ไม่ได้แบกรับความเสี่ยงว่าผู้กู้จะมีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยและจ่ายคืนเงินต้น ความเสี่ยงทั้งหมดจะตกอยู่กับนักลงทุนรายย่อย ดังนั้นบริษัท Peer-to-Peer Lending จะทำการหาผู้ขอเงินกู้ให้ได้มากที่สุด โดยที่ไม่สนใจ Credit Quality ของผู้กู้ยืมมากนัก

2. ข้อมูลเกี่ยวกับ Loan Collateral ที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งไม่ต่างจากตีมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่สูงเกินจริงในช่วงวิกฤต Subprime

นอกจากประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว ในประเทศสหราชอาณาจักร เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ธุรกิจ Peer-to-Peer Lending ถือเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความสำคัญมากต่อภาคธุรกิจ SMEs โดยรัฐบาลกำลังพิจารณาร่างกฎหมาย เพื่อรับรองว่าธุรกิจการให้กู้ยืมเงินแบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกิจที่ไม่ต้องขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ผลของการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ จะสร้างความมั่นใจให้ผู้ประกอบการธุรกิจ Peer-to-Peer Lending มากขึ้น เพื่อคลายความกังวลในการให้กู้ยืม

สำหรับประเทศไทย ซึ่งยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending โดยเฉพาะ ดังนั้นหากมีการอนุญาตให้จัดตั้งธุรกิจดังกล่าวขึ้นในประเทศไทย อาจส่งผลกระทบต่อภาครวมของระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจาก การกู้ยืมเงินแบบ Peer-to-Peer Lending เป็นธุรกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของผู้บริโภคได้ง่ายและสะดวก แต่ขั้นตอนการกู้ยืมเงิน ตลอดจนการรายงานธุรกรรมบางอย่าง ไม่ได้เข้าข่ายให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การรายงานธุรกรรมการอนุมัติสินเชื่อ แก่ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ส่งผลให้ข้อมูลผู้บริโภคที่ถูกจัดเก็บในบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ไม่สะท้อนข้อมูลที่แท้จริง ดังนั้นหากเมื่อมีการตรวจสอบข้อมูลเครดิตผู้บริโภคเพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ก็จะไม่ตรงกับความเป็นจริง มีโอกาสให้ผู้อนุมัติสินเชื่อรายถัดไป อนุมัติเงินกู้เกินกว่าความสามารถของผู้บริโภค จนก่อให้เกิดหนี้ภาคครัวเรือนที่สูงเกินจนเป็นปัญหาระดับชาติ นอกจากนี้ ธุรกิจดังกล่าวยังสร้างช่องทางในการลงทุนใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น ซึ่งให้ผลตอบแทนเป็นที่น่าสนใจแก่นักลงทุน อย่างไรก็ตามการลงทุนในรูปแบบนี้ ไม่ได้มีหน่วยงานใดเข้ามาปิดความเสี่ยงในการลงทุนให้แก่ักลงทุน เฉกเช่นการฝากเงินไว้กับธนาคาร ซึ่งมีสถาบันคุ้มครองเงินฝากดูแล ตลอดจนการนำเงินมาลงทุนในธุรกิจนี้ ควรมีการตรวจสอบหรือรายงานแหล่งที่มาของเงินลงทุน เพื่อไม่ให้เป็นช่องทางในการทำความผิดในคดีฟอกเงิน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ภาครัฐ โดยมิธนาการแห่งประเทศไทย เป็นผู้กำกับดูแลธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ควรออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในประกอบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending โดยเฉพาะ ดังนี้.-

1.การยื่นและการขออนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

2.หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

- คุณสมบัติของผู้ดำเนินการ(แพลตฟอร์ม) , ผู้ให้กู้ (นักลงทุน) , ผู้กู้ ในธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending
- การพิจารณารูปแบบการให้สินเชื่อและขั้นตอนปฏิบัติในการรายงานธุรกรรมแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending
- การกำหนดวงเงินการให้สินเชื่อแก่ผู้กู้ในธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending
- การกำหนดดอกเบี้ย ค่าปรับ และค่าธรรมเนียมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อในธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending
- การเปิดเผยข้อมูลอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อในธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending
- การจัดทำตารางแสดงภาระหนี้และหลักฐานการรับเงิน
- การเรียกให้ชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้
- การปฏิบัติเมื่อมีข้อร้องเรียน
- การกำหนดแผนงาน และ การประชาสัมพันธ์ธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending
- การยกเลิกกิจการ

3.บทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดในการประกอบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending

ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าธนาคารแห่งประเทศไทย ควรมีการกำหนดให้ชัดเจน

และรวดเร็ว ให้ทันกับการพัฒนาธุรกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ๆที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ซึ่งหากไม่ทันการณ์ จะเป็นโอกาสที่มีฉาฉิมจะเห็นช่องว่างของกฎหมายในการกระทำความผิด จนเป็นเหตุให้กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศได้

6.2. ข้อเสนอแนะ

การดำเนินธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending นอกจากจะมีมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะโดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาผนวกกับธุรกิจอุตสาหกรรมที่มีอยู่ จนเกิดเป็นธุรกิจใหม่ องค์ความรู้ใหม่ที่หลากหลาย จนบางครั้งกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมถึง เช่นเดียวกับนวัตกรรมทางการเงิน อย่างธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ซึ่งเป็นธุรกิจทางเลือกหนึ่งที่ให้ผู้บริโภค เช่น ผู้ที่ต้องการกู้ยืมเงิน มีช่องทางเลือกในการกู้ยืมเงิน นอกเหนือจากสถาบันการเงิน หรือ สหกรณ์ เป็นต้น และ ผู้ที่ต้องการลงทุน มีช่องทางในการลงทุนเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่อย่างธุรกิจ FinTech แบบ Peer-to-Peer Lending ที่สร้างความสะดวกสบาย เป็นทางเลือกดังที่กล่าวข้างต้น อาจเป็นช่องทางให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาในอนาคตได้ ซึ่งภาครัฐจะต้องศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบตลอดจนมาตรการด้านต่างๆ อย่างรอบคอบต่อไป

2. ในประเทศไทยการมีนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ ถูกสนับสนุนด้วยนโยบาย Digital Economy ทำให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ จำนวนมากพัฒนาแอปพลิเคชัน ด้านการเงินรูปแบบต่างๆเกิดขึ้น ดังนั้นการรักษาความปลอดภัยในโลกยุคดิจิทัล จึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่หน่วยงานกำกับดูแลต้องคำนึงถึงในอนาคตและนอกจากนี้ภาครัฐต้องเร่งให้ความรู้แก่ภาคประชาชน ทั้งในแง่ประโยชน์ของการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน และในแง่ของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้รัฐควรมีหน่วยงานที่ให้ความรู้เฉพาะทางด้านนวัตกรรมทางการเงินที่ให้คำปรึกษาเมื่อประชาชนพบข้อสงสัยเกิดความเสียหาย หรือ ต้องการแจ้งข้อมูลร้องทุกข์ โดยอาจอยู่ภายใต้การดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย และประสานงานร่วมกับสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้มีการสื่อสารข้อมูลและเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชน

3. การกำหนดมาตรการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินที่เข้มงวด อาจไม่ส่งผลดีทั้งต่อภาครัฐ และ ภาคเอกชน ดังนั้นการออกนโยบายหรือมาตรการต่างๆภาครัฐควร

กำหนดให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ สิทธิเสรีภาพและความสงบเรียบร้อยของประเทศเป็นหลัก ทั้งนี้ควรมีการสอบถามความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการนั้นๆว่าใช้ได้หรือไม่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการออกข้อกำหนด ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย

4.อนาคตข้างหน้าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเป็นตัวแปรสำคัญที่เข้ามามีส่วนเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมทางการเงินทั้งสถาบันการเงิน ผู้ประกอบการ ตลอดจนภาครัฐและภาคประชาชน จะต้องมีการปรับตัว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดังกล่าว ซึ่งนวัตกรรมทางการเงินจะส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนในระบบเศรษฐกิจในหลากหลายช่องทาง เช่น เพื่อเพิ่มรายได้ เป็นต้น ดังนั้นภาครัฐควรปรับให้มีการตีความทางกฎหมายภาษีให้ครอบคลุม ถึงธุรกรรมที่เป็นการเพิ่มรายได้จากนวัตกรรมทางการเงินต่างๆ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ภาครัฐด้วย

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

มหาชัย ศรีทองกลาง, คำอธิบายกฎหมาย กู้ยืมเงิน (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2543) หน้า 49

สุพิศ ปราณีตพลกรัง, กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (กรุงเทพ : นิติธรรม , 2560) หน้า 1-87

สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน (กรุงเทพฯ : วิญญูชน . 2543) หน้า 65-117

เดชอุดม ไกรฤทธิ, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 (กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยธนาคารกรุงเทพ ,2557) หน้า 64-161

พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา, กฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์ การห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา (กรุงเทพฯ : วิญญูชน. 2539). หน้า 139-174

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 (กรุงเทพฯ. เลขาธิการวุฒิสภา. 2558) หน้า 1-15

วารสาร

ศ.(พิเศษ) กิติพงษ์ อรุณีพัฒน์พงศ์ และ กุลรัตน์ ผ่องสถาพร, “กฎหมาย Fintech ตอน P2P Lending,” การเงินการธนาคาร , (กรุงเทพฯ: บริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล วินเทจ จำกัด , 2559), หน้า 205-207.

วิทยานิพนธ์

ชรยา จิตต์ธรรมวงศ์, “ข้อสัญญาและแนวปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม : ศึกษากรณีสัญญาและแนวปฏิบัติระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจให้สินเชื่อเงินด่วนโดยเอกชนซึ่งไม่ใช่สถาบันการเงินกับผู้ขอสินเชื่อ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 34

บทความ

Jonathan E.Stern, “The Electronic Signatures in Global and National Commerce Act”
Beverly Technology Law Journal. ฉบับที่ 16, 2544

Paul Slattery, “Square Pegs in a Round Hole : SEC Regulation of Online Peer-to-Peer Lending and the CFPB Alternative,” Yale Journal on Regulation. ฉบับที่ 30,
2556

ฐานข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, Fintech...เทคโนโลยีทางการเงินในโลกยุคดิจิทัลและประโยชน์สำหรับนักลงทุนยุคใหม่ [ออนไลน์],2559.แหล่งที่มา https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1456398364860.pdf

Posttoday, เทคโนโลยีการเงิน ‘ฟินเทค’ เสริมทัพธุรกิจสตาร์ทอัพ [ออนไลน์], 8 ธันวาคม 2558.แหล่งที่มา <https://www.posttoday.com/it/403787>

สุปรวีร์ รัตนจิตต์ดำรง ฝ่ายกำกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, นวัตกรรมใหม่ของการกู้ยืม [ออนไลน์], 18 สิงหาคม 2558. แหล่งที่มา <https://gmlive.com>

Digital Ventures, Finch in China-บทบาทผู้นำด้าน FinTech ของจีน และการขับเคลื่อนจากบริษัทยักษ์ใหญ่ที่ไม่ใช่ธนาคาร [ออนไลน์], 27 ตุลาคม 2560. แหล่งที่มา <http://dv.co.th/blog-th/fintech-china/>

- วิจารณ์ ชาราหิรัญโชติ, การให้กู้ยืมแบบ P2P [ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2559. แหล่งที่มา <http://www.thaivi.org/>
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, เศรษฐศาสตร์น่ารู้. ประเภทของสินเชื่อ [ออนไลน์], 9 สิงหาคม 2548. แหล่งที่มา <http://www.fpo.go.th/S-l/Source/ECO/ECO29.htm>
- Peer Power, Peer-to-Peer Lending เรื่องใหม่ที่ไม่ไกลตัว [ออนไลน์], 22 กรกฎาคม 2560. แหล่งที่มา <https://www.peerpower.co.th/blog/personal-loan/p2p-lending/>
- Digital Ventures, FinTech 2018 - เทรนด์เทคโนโลยีแห่งโลกการเงินปีหน้าจะเป็นอย่างไร? [ออนไลน์], 31 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา <http://dv.co.th/blog-th/fintech-trends-2018/>
- Medium, มารู้จักกับ Peer-to-Peer Lending กันเถอะ [ออนไลน์], 6 กรกฎาคม 2559. แหล่งที่มา <https://medium.com/@ioupzp>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ [ออนไลน์], 24 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา <http://www.lawreform.go.th/lawreform/images/th/legis/compe/th/law/9999/BB03-40-9999-UPDATE.htm>
- บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด, พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 [ออนไลน์], 31 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา <https://www.ncb.co.th/about-us/credit-information-business-act>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย, การกำกับดูแลตาม พ.ร.บ.ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 [ออนไลน์]. 24 มีนาคม 2561. แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th>
- The Lactic Law Library, The Net's Finest Legal Resource for Legal Pros&Lay people Alike [ออนไลน์], 9 สิงหาคม 2559. แหล่งที่มา <https://www.lectlaw.com>

Law Cornell, State Disclosure Requirements [ออนไลน์], 22 ธันวาคม 2560. แหล่งที่มา <http://www.law.cornell.edu>

US Legal, Truth in Lending Act [ออนไลน์], 27 กันยายน 2558. แหล่งที่มา <https://truthinlendingact.uslegal.com>

The United States Department of Justice, Equal Credit Opportunity Act [ออนไลน์], 8 พฤศจิกายน 2560. แหล่งที่มา <https://www.justice.gov/crt/equal-credit-opportunity-act-3>

Federal Trade Commission protecting America's consumer, Fair Credit Reporting Act [ออนไลน์], 22 กุมภาพันธ์ 2559. แหล่งที่มา <https://www.ftc.gov/enforcement/rules/rulemaking-regulator-reform-proceedings/fair-credit-reporting-act>

Data Security Laws National Conference of State Legislatures, Privacy and Data Security Laws [ออนไลน์], 15 มกราคม 2559. แหล่งที่มา www.ncsl.org/research/telecommunications-and-information-technology/data-security-laws.aspx

Federal Trade Commission protecting America's consumer, Fair Debt Collection Practices Act [ออนไลน์], 27 ตุลาคม 2560. แหล่งที่มา <https://www.ftc.gov/enforcement/rules/rulemaking-regulatory-reform-proceedings/fair-debt-collection-practices-act-text>

CNBC Explains, Dodd-Frank ACT [ออนไลน์], 16 เมษายน 2560. แหล่งที่มา <https://www.cnbc.com/id/47075854>

The Electronic Fund, The Electronic Fund Transfer Act [ออนไลน์], 25 สิงหาคม 2559. แหล่งที่มา <https://www.debt.org/credit/your-consumer-rights/electronic-fund-transfer-act/>

Virginia Law, Uniform Electronic Transactions Act [ออนไลน์], 14 กุมภาพันธ์ 2558. แหล่งที่มา <https://law.lis.virginia.gov/vacodepopularnames/uniform-electronic-transactions-act>

US Department of the Treasury, Bank Secrecy Act [ออนไลน์], 19 สิงหาคม 2560. แหล่งที่มา <https://www.occ.treas.gov/topics/compliance-bsa/bsa/index-bsa.html>.

ภาคผนวก

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันเทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology) มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และมีศักยภาพที่ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการเงินและเศรษฐกิจได้อย่างก้าวกระโดด อำนวยความสะดวกแก่การประกอบธุรกิจ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และสามารถผลักดันประเทศให้เข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ อย่างไรก็ตาม อุปสรรคสำคัญในการนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้และพัฒนาต่อยอดในประเทศไทยได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ คือ กฎหมาย ที่ไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมด้วยวิธีการทางดิจิทัล และยังเพิ่มต้นทุนทางเศรษฐกิจโดยไม่จำเป็น อีกทั้งบทบัญญัติกฎหมาย บางประการได้กำหนดหน้าที่ให้กับผู้ให้บริการทางการเงินต้องดำเนินการตรวจสอบข้อมูล พิสูจน์ตัวตนของผู้ทำธุรกรรมกับผู้ให้บริการทางการเงิน เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน อาชญากรรมร้ายแรง หรือการรักษาความมั่นคงของประเทศอันเป็นการดำเนินการ เพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่การได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นไปได้ยาก และสร้างต้นทุนในการดำเนินธุรกิจของผู้ต้องปฏิบัติตาม นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อให้เข้าถึงและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่าง แท้จริงรวมทั้งเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ โดยข้อมูลเหล่านี้บางส่วนอยู่ใน ความครอบครองของเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งในบางกรณีมีข้อจำกัดในการเข้าถึงหรือการให้ข้อมูลทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน ดังนั้น เพื่อแก้ไขอุปสรรค ดังกล่าว สมควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (ease of doing business) ตลอดจนการทำธุรกรรมด้วยวิธีการทางดิจิทัล เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ วิจัย พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อเป็นการส่งเสริม

เสริมการประกอบธุรกิจด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างทั่วถึง และเพื่อลดต้นทุนในการทำธุรกรรมทางการเงินโดยรวมของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน

พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้วยเทคโนโลยี
ทางการเงิน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตาม พระราชบัญญัตินี้
เพื่อให้ภาคธุรกิจสามารถนำเทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology) มาใช้และพัฒนาต่อ
ยอดในประเทศได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยการเข้าถึงข้อมูลที่สามารถนำมา วิเคราะห์ วิจัย และ
พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อเข้าถึงและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ได้อย่างแท้จริง
และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินการ ตรวจสอบข้อมูล พิสูจน์
ตัวตนของผู้ทำธุรกรรมกับผู้ให้บริการทางการเงินตามที่กฎหมายกำหนด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาชญากรรมร้ายแรง หรือการรักษา
ความมั่นคงของประเทศ อันเป็นประโยชน์สาธารณะ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับ
เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๐ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ให้บริการทางการเงิน” หมายความว่า

(๑)สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(๒)สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

(๓)ผู้ที่ประกอบการในธุรกิจประเภทซึ่งอยู่ภายใต้กำกับของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ คณะกรรมการกำกับตลาดทุน หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กฎหมาย ว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน

(๔)ผู้ประกอบธุรกิจประกันชีวิตและนายหน้าประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วย ประกันชีวิต

(๕)ผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วย ประกันวินาศภัย

(๖)ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการ ควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(๗)ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานกำกับดูแลให้ทดสอบนวัตกรรมกับลูกค้าจริง (regulatory sandbox)

(๘)บุคคลอื่นตามที่คณะกรรมการจะประกาศกำหนด

“ผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยี” หมายความว่า บุคคลที่ให้บริการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริการทางการเงิน

“ข้อมูล” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆและไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ ปรากฏได้

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อมูลที่ได้สร้าง ส่ง รับ เก็บรักษาหรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรพิมพ์ หรือโทรสาร

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัว บุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงการระบุเฉพาะชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน หรือ ที่อยู่ทางธุรกิจ และข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

“เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า บุคคลที่ถูกระบุในข้อมูลส่วนบุคคล

“ผู้ควบคุมข้อมูล” หมายความว่า บุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมดูแลการประมวลผลข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยี

“การปกปิดตัวตนของเจ้าของข้อมูล” หมายความว่า กระบวนการหรือวิธีการใด ๆ ที่ทำให้ข้อมูลไม่สามารถนำมาใช้ระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูลได้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“หน่วยงานกำกับดูแล” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และหน่วยงานกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

คณะกรรมการ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้วยเทคโนโลยี ทางการเงิน ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน กรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเจ็ดคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ผู้อำนวยการสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านเทคโนโลยีและด้านการเงินอย่างน้อยด้านละ หนึ่งคน หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจ ด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการ อาจ มีมติให้เชิญ รัฐมนตรีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา ให้ เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะกรรมการเฉพาะกิจด้วยก็ได้ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้ที่ได้รับเชิญ และ มาประชุมมีฐานะเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่งสำหรับวาระการประชุมที่ได้รับเชิญนั้น

ให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ และอาจแต่งตั้ง ผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

สำนักงานเศรษฐกิจการคลังปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) อายุไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น

กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ ในพรรคการเมือง

(๖) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือถูกพักงาน หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไว้ก่อน

(๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจเพราะกระทำผิดวินัย

(๘) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๙) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะ ร่ำรวยผิดปกติ

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง กรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้น จากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรง ตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑)ตาย
- (๒)ลาออก
- (๓)ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗
- (๔)นายกรัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการดำเนินการต่อไปได้ โดยให้ถือว่า คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ และให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการว่างลง และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึงสามสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมทั้งจัดทำแผนส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน
- (๒) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) วินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้
- (๔) ออกแนวปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ
- (๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๒ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธาน ในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการ อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำความในมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ และอนุกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๒

การอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินการลงทุน

การเข้าถึงข้อมูลและการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงิน

มาตรา ๑๕ การทำธุรกรรมดังต่อไปนี้ หากได้ทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และได้ดำเนินการด้วยวิธีการและเทคโนโลยีที่มีคุณสมบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบ และเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้ถือว่าชอบด้วยกฎหมาย และมีผลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมตามแบบและวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนั้นๆ และห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นพยานหลักฐาน ในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมาย ทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใดเพียงเพราะว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

(๑) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วย ธุรกิจสถาบันการเงิน

(๒) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

(๓) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

(๔) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของผู้ที่ประกอบการในธุรกิจประเภท ซึ่งอยู่ภายใต้กำกับของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ คณะกรรมการกำกับ ตลาดทุน หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ กฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และกฎหมายว่าด้วยทรัสต์ เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน

(๕) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต การประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย และ ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัย จากรถ

(๖) การจองซื้อหลักทรัพย์ การออกใบหลักทรัพย์ การส่งมอบหลักทรัพย์ การจัดทำทะเบียน การซื้อขายและการโอนหลักทรัพย์ ตลอดจนการจำนำและการบังคับจำนำ หลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด และกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(๗) การมอบฉันทะให้บุคคลอื่นเข้าประชุมและออกเสียงแทนผู้ถือหลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด และกฎหมายว่าด้วย หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(๘) การเรียกประชุม การประชุมผู้ถือหลักทรัพย์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการออกเสียงลงคะแนนทางอิเล็กทรอนิกส์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด และกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(๙) ธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินการลงทุนอื่นที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ทั้งนี้ ธุรกรรมตามมาตรานี้ให้หมายความถึง การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรม ในทางแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ให้บริการทางการเงินต้องดำเนินการใดๆ เพื่อจัดให้ผู้ใช้บริการแสดงตนหรือดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการทางการเงิน หรือยืนยันข้อเท็จจริงใด ๆ ของผู้ใช้บริการ หรือการตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามหรือเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ให้บริการทางการเงินต้องดำเนินการ ตาม

กฎหมาย และหากข้อมูลที่จะใช้ในการตรวจสอบยืนยันเหล่านั้นอยู่ในความครอบครองของ หน่วยงานของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่ทำให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูล ดังกล่าว

ประเภทข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบ และเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ การแสดงตนหรือดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ผู้ใช้ บริการของผู้ให้บริการทางการเงินตามมาตรา ๑๖ นอกจากจะดำเนินการโดยการแสดงตน ต่อหน้าผู้ ให้บริการทางการเงินแล้ว หากทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือใช้วิธีการทาง อิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ ดำเนินการด้วยเทคโนโลยีที่มีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกำหนด แม้มิได้แสดงตนต่อหน้าผู้ให้ บริการทางการเงินก็ให้มีผลเช่นเดียวกับการแสดงตนหรือดำเนินการตรวจสอบ เพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการทางการเงินตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงิน ผู้ให้บริการ ทางการเงิน หรือผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยีใดประสงค์ที่จะใช้ข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของ หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีได้มีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้เปิดเผย ผู้ให้บริการทางการเงิน หรือผู้ให้บริการด้าน เทคโนโลยีนั้นอาจขอข้อมูลที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และมีการปกปิดตัวตน ของเจ้าของข้อมูลแล้วจากหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองข้อมูลดังกล่าวได้ และให้หน่วยงานของรัฐ ปกปิดตัวตนของเจ้าของข้อมูลก่อนดำเนินการเปิดเผยข้อมูลนั้นในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข รูปแบบ ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้เปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่งโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ การปกปิด ตัวตนของเจ้าของข้อมูลที่คณะกรรมการประกาศกำหนดแล้ว หรือมอบหมายให้ผู้ที่อยู่ในรายชื่อที่ คณะกรรมการยอมรับมาตรฐานการดำเนินการปกปิดตัวตนของเจ้าของข้อมูลเป็นผู้ปกปิดข้อมูลก่อน เปิดเผยแทนตน ให้ถือว่า การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวสามารถทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

การปกปิดข้อมูลตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับกรณีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ที่ หน่วยงานของรัฐเปิดเผยโดยมีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐได้รับคำขอ ให้ เปิดเผยตามมาตรา ๑๘ แม้ปกปิดตัวตนแล้ว มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้หน่วยงาน ของ

รัฐทำความเห็นเสนอไปยังคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ เพื่อพิจารณา วินิจฉัย และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ถือเป็นที่สุด

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคง

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จ ตาม วัตถุประสงค์ได้

(๓) การเปิดเผยข้อมูลที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐนำไปเปิดเผย ต่อผู้อื่น

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลอื่นใดประสงค์จะเปิดเผยข้อมูล ใน ความครอบครองของตนที่มีได้มีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้เปิดเผยและได้มีการปกปิดตัวตนของ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ให้สามารถกระทำได้ โดยให้นำความในมาตรา ๑๘ วรรคสอง และวรรค สามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ การส่งข้อมูลให้ผู้ทำหน้าที่ปกปิดตัวตนของเจ้าของข้อมูลซึ่งอยู่ในรายชื่อที่ คณะกรรมการยอมรับมาตรฐานการดำเนินการปกปิดตัวตนของเจ้าของข้อมูลสามารถทำได้

มาตรา ๒๒ หน่วยงานของรัฐอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ให้บริการทางการเงิน หรือ ผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยีที่ขอข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐนั้นได้ตามสมควรหากการให้ข้อมูลนั้น มีค่า ใช้จ่ายในการดำเนินการ เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๑๖ ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจกำหนด หลักเกณฑ์ ในเรื่องนี้ได้

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ กับข้อมูลซึ่งทำการปกปิดตัวตน ของเจ้าของ ข้อมูลแล้ว เพื่อให้สามารถระบุตัวตนของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้นได้ เว้นแต่ผู้นั้น เป็นผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายหรือกระทำโดยสุจริต

มาตรา ๒๔ เมื่อมีหลักฐานโดยชัดแจ้งว่าผู้ใดกระทำหรือจะกระทำการใด ๆ อันเป็น การ ผ่าฝืนตามมาตรา ๒๓ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมีสิทธิดังต่อไปนี้

(๑) ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้นั้นระงับหรือละเว้นการกระทำเป็นการชั่วคราว และ

(๒) ฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล และฟ้องเรียกค่า สิ้นไหมทดแทนจากผู้ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้

การใช้สิทธิตาม (๑) อาจกระทำได้ก่อนการฟ้องคดีตาม (๒)

มาตรา ๒๕ ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเมื่อมีการฟ้องคดีตามมาตรา ๒๔ (๒) ศาลมีอำนาจกำหนดตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) นอกจากกำหนดค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลคืนผลประโยชน์ที่ได้จาก หรือเนื่องจากการละเมิด โดยคิดรวมเข้าไปในค่าสินไหมทดแทนได้

(๒) ในกรณีที่ไม้อาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนตาม (๑) ได้ให้ศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร

(๓) ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการกระทำ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เพื่อกลั่นแกล้ง หรือเพื่อหาประโยชน์โดยมิชอบ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ศาลกำหนดตาม (๑) หรือ (๒) ได้ แต่ต้องไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนตาม (๑) หรือ (๒)

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๖ ผู้ใดที่ได้ข้อมูลตามมาตรา ๑๖ นำข้อมูลไปใช้นอกเหนือจาก วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ดำเนินการปกปิดตัวตนของเจ้าของข้อมูลใดเปิดเผยข้อมูลโดยทุจริตและมีได้ปกปิดข้อมูลตามมาตรฐานจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นสามารถระบุตัวตน ของเจ้าของข้อมูลได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๒๘ ผู้ใดล่วงรู้ข้อมูลตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๑ และเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (๒) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของผู้ให้บริการทางการเงิน หรือหน่วยงานในประเทศ และต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับผู้ให้บริการทางการเงินนั้น
- (๔) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศ และต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับผู้ให้บริการทางการเงิน ตามข้อตกลงที่มีระหว่างกัน
- (๕) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะการดำเนินงานของผู้ให้บริการทางการเงินนั้น
- (๖) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือหรือความเสี่ยง ประกอบการให้บริการทางการเงิน
- (๗) การเปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการทางการเงิน ที่ถูกเปิดเผย ต่อสาธารณชนแล้ว
- (๘) การเปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการทางการเงิน ซึ่งผู้ให้บริการ ดังกล่าว ให้ความยินยอมแล้ว
- (๙) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
- (๑๐) การเปิดเผยที่มีกฎหมายอื่นกำหนดให้ทำได้
- (๑๑) การเปิดเผยด้วยเหตุอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๙ ผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินสอง เท่าของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น แต่ไม่ต่ำกว่าห้าแสนบาท

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิด ของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการ หรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิดผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๓๑ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยสุจริต ได้รับยกเว้นความรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๒ ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการจัดให้มีหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และ มาตรา ๑๘ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐใดมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลตามมาตรา ๑๖ หรือ มาตรา ๑๘ แต่ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งและเสนอ

แผนเตรียมความพร้อมต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ มีผลใช้บังคับและให้คณะกรรมการมีอำนาจผ่อนผันแนวปฏิบัติเป็นการชั่วคราว

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี